

ՏՐ. Ք. Ս. ԹՕՐԻ

ԲՈՒՅԱՆԻ 'ԷՍՍԵ

ՍՈՒՍԱՖԱԳԻՅԵԹԻՆ

ԽԱՐԻԿԻ

ԵՐԻՏՐԱՆ
ՄԻՐՈՒԹ Մ. ԱՅԽԵԱՆ

Զ. Ե. ՊԼԻՆՏԻՆԱՆ ՄԹԱՊԱՆԱՐ

2004

ՐՈՒՀԱՆԻ 'ԷՕՄՐՏԷ ՄՈՒՎԱՑՑԱԳԻՅԷԹԻՆ

ԹԱՐԻԳԻ

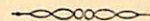
351-ԱՀ

(408-Ա.Է.)

ՐՈՒՀԱՆԻ 'ԷՍՄՐՏԷ ՄՈՒՎԱՔՔԱԳԻՅԵԹԻՆ
ԹԱՐԻԳԻ

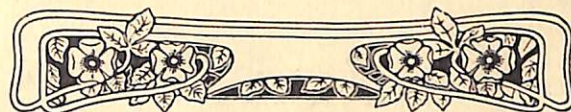
ԷՍԵՐԻ
ՏՐ. Ր. Ա. ԹՕՐԻ

ԻՆԿԻԼԻԶՃԵՏԵՆ ՄԻԹԵՐՃԻՄ
ՄԻՍԱԿ Մ. ԱՅՃԵԱՆ

Ի ՍԹԱՆԳՈՒ
ՄԱԹՊԱՄԱՆ Զ. Ն. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ
1909

ՄԻՌ՝ԷԼԼԻՓԻՆ ՄՈՌԳԱՏՏԷՄԷՍԻ

Պէտ էյլէտիքլէրի շու 'էօմըը ճէտիտտէ մնւլաֆֆա-
գիյէթ ի քեամիլէյէ մալիք օլմալարընըն թարիգինի պէյան
էթմէք իւզրէ , Գրիսթիյանլըղա հէնուզ զատէմզէն օլան-
լարա վէրէպիլէճէյիմիլ պիր քիթապա իհիթիյաճըմըզը սէ-
նէլէրտէն պէրու հիսս էտիյօր իտիմ: Պէօյլէ պիր քիթապ
պուլամաւորմ: պէզյլէճէ պէն պուհը թէ'էլիֆէ մէճպուր օլ-
տըմ: Գրիթապըն մագսէտի էէնի պիր Գրիսթիյանըն պիլմէյէ
էն զիյատէ միւհիթաճ օլտուղը շէյլէրի պէյան էթմէք տիր:
Մէմնւլ էտէրիմ, չօպան, միւպէշշիր վէ սա'իր Գրիսթիյան
իշճիլէր պուհը, էէնի թէվպէ էթմիլ օլանլարա վէրէպիլէ-
ճէքլէրի միւֆիտ պիր քիթապ պուլաճագլար: Հէմտէ չօգ-
տան Գրիսթիյանլըղա պաշլայլպտա անտէ տըզու չէքտիք-
լէրի տէրէճէտէ թէգատտիւմ էթմէմիլ օլանլարա տախի
ֆա'իտէլի օլաճագ տըր:

38860-67

ՊԻՐ ԴԱԶ ՈՒՕԶ ՏԷ ՄԻԻԹԵՐՃԻՄ ԹԱՐԱՖԸՆՏԱՆ

Այլթը «էնէլիք պիր թէճըրպէ ի զաթլյէյի բու-
հանլյէմտէ, շախսէն պէօյլէ պիր քիթապա ինթի-
յաճ հիսս էտիյօր իտիմ: Լաքին ինկիլիզճէյէ պիր
ազ վաւգուֆլյէթիմ իլէ ինթլյաճըմը ֆարգլը եօլ-
լարտա տօլտուրմաղա սայ էթտիմ: Ֆազաթ ա-
րալարընտա իշլէմէքտէ պուլունտուղըմ ճէմա-
'աթլարտա հէնուզ թէվպէ էտէնլէր իշիւն աճէպա
թափսիյէ էտէպիլէճէյիմ նէ քիթապ վար, քի էր
եա կէճ թէսատտիւֆ էտէճէքլէրի միւշքիւլաթըն
հալլը պապընտա, պու եէնի'էօմրլէրինտէ հարտըմ
էտէ պիլսին տէյիւ չօգ տէֆա տիւշիւնիւր իտիմ:
Զաթէն լիսանըմըզըն բուհանի քիթապլար խու-
սուսընտա ֆադիրլիյի մա'լիւմ տիր: Պու եէնի
Քրիսթիանլարտան չօգլար գարլյէլէրտէ օլարազ
պաշգա լիսան պիլմէտիքտէն մա'տա, չօգլար ի-
շիւն բուհանի հալլէրի իւզէրինէ անլէր իլէ գօ-
նուշուպ նասիհաթ ալապիլէճէքլէրի ատէմլէր
պուլմագ տա գօլայ պիր մասլահաթ տէյիլ տիր:
Իմտի անլէրին հալի իւզէրինէ տիւշիւնիւպ տուա
էտէր իքէն պու քիթապըն ինկիլիզճէսի էլիմէ
կէչտի: Օգուսաղա պաշլատըղըմ իլք կիւնտէ՝
«իշթէ արատըղըմ պէօյլէ պիր քիթապ իտի» տէ-

յէրէք, տէր հալ թէրճիմէյէ պաշխատըմ: Վէ օլ կիւնտէն չիմտիյէ գատար հէր շէյտէ, իշին սահի-պի օլան իւէլաօքեարըն հարտըմ վէ հուղուրը կէօ-րիւրիշ տիր. Անա հպէտէն համա օլտուն:

Չօգ հու'ա իլէ թէրճիմէսինէ տէվամ էտիւմիշ օլարագ, հու'ա իլէ ճիւմլէ տօսթլարա պու քիթապ թագտիւմ օլտնըր: Վէ տնը հու'ա իլէ չօգլարըն օգուլաճագլարընը մէմուլ էտէրիւմ:

Լիսանընըն սաֆի օլմասընա խուսուսի օլարագ տիգգաթ օլտնմուշ տըր, վէ իւմիտ էտէրիւմ պու խուսուս եիւքսէք լիսան պիւմէյէնյէր իշին էյի պիր թէրթիպ սայըլաճագ տըր:

Այէթլէր իսթիսրաճ օլտնմագտա պաղըլարը էօնիւնէ, մուսահհէհ թէրճիմէտէն օլտըգլարընը իմա էթմէք իւզրէ Մ. Թ. հարֆլարը գօնուլմը տըր:

Նիշէ ֆագիրլէր պու ճինս էսէրլէրի էլտէ է-տիպ օգուլագ իսթէրլէր. Լաքին նիշէ քէրրէ Լա-զըմ օլան պիր գաշ զուրուշը էլտէ էթմէյէ խայլի գահմէթ չէքէրլէր: Պու մագուլէտէն օլտնլարա մէճճանէն թէվլի օլտնմագ իշին պիր պիրատէր պու էսէրի տահա էլ եազըսը նուսիսէսինտէ կէօր-տիւլիւնտէ, անտէն 100 ճիւտ գատար սաթուն ալտը: Մէմուլ էտէրիւմ չօգլար այնի էօրնէյէ իմ-թիսալ իլէ բուհանի քիթապէթի էն ֆագիր պի-րատէր վէ հէմլիրէլէրիմիզին խանէլէրինէ կէօ-թիւրէճէքլէր:

ՄԻՍԱՔ Մ. ԱՅՃԵԱՆ

4 Յունուար, 1909
Իսկէնսերիյէ, Մարս

ՐՈՒՀԱՆԻ 'ԷՕՄՐՏԷ

ՄՈՒՎԱՅՑԱԳԻՅԷԹԻՆ ԹԱՐԻԳԻ

Պ Ա Պ 1.

ՏՈՂՐՈՒ ՊԱՇԼԱՄԱԳ

Րուհանի 'էօմրտէ էն մուհիմիմ շէյ տօղրու պաշխամագ տըր: Տօղրու պաշխար իսէք, տօղ-րուտա իլէրի կիտէպիլիլիզ. Եանլըշ պաշխար իսէք, անտէն սօնրա պիւթիւն 'էօմիլն Եան-լըշ օլաճաղը թապիլի տիր: Պու քիթապը օ-գույան հէր հանկը պիլի Եանլըշ պաշխամըշ իսէ, թէքրար պաշխամսը վէ տօղրու պաշ-լամասը կէրէք օլտուղը փէք սաֆի պիր հա-գիգաթ տըր: Րուհանի 'էօմիլու տօղրու պաշ-լամագ նէ՞ օլտըղընը Յովհ. 1. 12տէ օգու-

յօրըղ . «Ամնա հէր քիմ անը դապուլ էթտի իսէ , անլէրէ , եանի իամինէ իման էտէնլէրէ՝ էվլատ Ուլլահ օլմագլըղա սէլահլիյէթ վէրտի» :

Քրիսթիյան հայաթընը տօղրու պաշլամանըն եօլու Յիսուս Քրիստոսը դապուլ էթմէք տիր : Անը դապուլ էտէն հէր ֆէրտէ տէրհալ էվլատ Ուլլահ օլմագլըղա գուվլէթ վէրեր : Պու քիթապը օգույան տիւնեատա էն ֆէնա ատէմ տէ օլսա , պու տագիդէտէ Յիսուս Քրիստոսը դապուլ էտէր իսէ , տէրհալ Ալլահըն պիր էվլատը օլուր : Պալատէ իսթիլարաճ օլունան ալէթտէ փէք սաֆի , գօլայ անլաշըլըր պիր թարղտա Ալլահ պէօլլէ տէյօր : Հէր հանկը պիրի պաշգա հէր հանկը պիր եօլտա Ալլահա էվլատ օլամաղ : Պիր ատէմ նէ գատար տա տիդգաթ իլէ պէօլիւտիւլիւշ , տիւնեանըն շէրր ու ֆէսատընտան նէ գատար տա մուհաֆաղա էտիլմիշ օլսա , ֆարգ էթմէղ . Յիսուս Քրիստոսը դապուլ էթմէտիքճէ Ալլահըն էվլատը տէյիլ տիր : Յիսուս Քրիստոստա օլան իման վասըթասըյլա Ալլահըն էվլատըյըղ (Ղալ . 3 . 26) պաշգա հիշ պիր եօլ եօգ տըր :

Յիսուս Քրիստոսը դապուլ էթմէք նէ՞ տէմէք տիր . Ալլահ Քրիստոսը հէր պիր

ֆէրտէ նէ օլսուն տէյիլ վէրմիշ իսէ , Անը թաամ էօլլէ տէյիլ դապուլ էթմէք՝ տէմէք տիր : Յիսուս Քրիստոս Ալլահըն աթիյէսի տիր : «Զիրա Ալլահ տիւնեայը պու գատար սէվտի քի քէնտի իպնի վահիտինի վէրտի , թաքի անա հէր իման էտէն հէլաք օլմայըպ՝ անճագ էպէտի հայաթա մալիք օլա» (Յովհ . 3 . 16) : Պաղըլար Ալլահըն պու աճիպ աթիյէսինի դապուլ էտէրլէր . պու աթիյէյի հէր դապուլ էտէն Ալլահա էվլատ օլուր : Սա՛իր չօգլար Ալլահըն պու աճիպ աթիյէսինի ըէտտ էտէրլէր , վէ անը հէր ըէտտ էտէն հէլաք օլուր : Օ՝ հալա մահքիւմ տիր : Օղուլա իման էտէն հիւքմ օլունմաղ . ամնա օղուլա իման էթմէյէն հալա մահքիւմ տիր . չիւնքի Ալլահըն իպնի վահիտինին իամինէ իման էթմէմիշ տիր (Յովհ . 3 . 18) :

Ալլահ քէնտի օղունը պիզէ նէ՞ օլսուն տէյիլ թագտիմ էտիյօր :

1 . Հէր շէյտէն էվլէլ Ալլահ Յիսուսը պիզէ , կիւնահըմըզը եիւլէնէն պիրի սէյիլ քագսիմ էսիյօր . ճիւղէմիզ կիւնահ իշլէտիք : կիւնահ իշլէմէմիշ օլան , պիր էրքէք , գարը , օղլան եա գըղ եօգ տըր (Բօմ . 3 . 22, 23) : Պիրիմիզ կիւնահ իշլէմէմիշիզ տիր իսէք , քէն-

տիմիզի ալտատըպ՝ Ալլահը եալանճը չըգարմըլ օլուըլզ (1 Յով. 1. 8, 10) :

Իմախ՝ եա հէր պիրիմիզ քէնտի կիւնահըմըլը թաշըմալըյըլ, եատա պաշգա պիրի եէրիմիզէ անը եիւքլէնմէլի : Հէր պիրիմիզ քէնտի կիւնահըմըլը թաշըսա իտիք, Ալլահըն հուզուրուտան էպէտէն ըէտտ օլունաճագ իտիք. չիւն Ալլահ գուտտուս տըր : Ալլահ նուր տըր, վէ անտէ հիչ պիր գուլմէթ եօգ տըր (1 Յովհ. 1. 5) : Փագաթ Ալլահ քէնտիօի, պիզիմ եէրիմիզէ կիւնահլարըմըլը եիւքլէնմէք իւզրէ պաշգա պիրինի թէտարիք էյլէմիչ տիր. չէօյլէ քի արթըգ անլէրի պիզիմ թաշըմամըլա հաճէթ եօգ տըր : Պու կիւնահ եիւքլէնէն պիզգաթ Ալլահըն Օղլու Յիսուս Քրիստոս տըր. «Չիւնքի պիզ անտէ Ալլահըն սալահը օլալըմ տէյիւ կիւնահ պիւմէյէնի պիզիմ իչիւն կիւնահ ատտ էյլէտի» (2 Գօր. 5. 21 Մ. Թ.) :

Յիսուս Քրիստոս Գողգոթատա, խաչ իւզէրինտէ եօլտիւյինտէ, պիզիմ եէրիմիզէ մէլուն օլալագ պիզի շէրիաթըն լանէթինտէն գուրթարտը (Դալ. 3. 13) : Պինաէնալէյհ Քրիստոսը գապուլ էթմէք Ալլահըն քէնտի օղլու հագգընտա վէրտիյի չէհատէթէ ինան-

մագ, եանի Յիսուս Քրիստոս խաչտա քէնտի ճէսէտինտէ կիւնահլարըմըլը եիւքլէնտիյինէ ինանմագ (1 Պետ. 2. 24), վէ Յիսուս Քրիստոս եէրիմիզէ կիւնահլարըմըլը եիւքլէնտիյի իչիւն Ալլահըն անլէրին ճիւմէտինի 'աֆիլ էթտիյինէ կիւլէնմէք տիր : «Ճիւմէմիզ գօյունլար կիպի եօլու շաշըրմըլ իտիք. հէր պիրիմիզ քէնտի եօլունա տէօմիւչ իտիք. վէ Ռապպ ճիւմէմիզին կիւնահընը անա եիւքլէթտի» (Ես. 53. 6) : Պիզիմ կէչմիչ, հազըր վէ կէլէճէք խայր ամէլլէրիմիզին՝ կիւնահլարըմըլըն աֆիլ իլէ հիչ ալագասը եօգ տըր : Եափտըլըմըլ հէր հանլը պիր խայր ամէլ իչիւն տէյիլ, անճագ Գողգոթատա, խաչ իւզէրինտէ եէրիմիզէ Քրիստոսըն քէֆարէթ ամէլի իչիւն տըր քի, կիւնահլարըմըլ 'աֆիլ օլունմըլ տըր : Պու քէֆարէթտէ գալըր իսէք, խայր ամէլլէրիմիզ օլուր. ֆագաթ պունլար խէլաս օլտուղըմըլըն վէ Քրիստոսա կիւնահըմըլը եիւքլէնէն պիրի տէյիւ ինանմագլըլըմըլըն մէյվէսի օլուր : Խայր ամէլլէրիմիզ խէլասըմըլըն էսասը տէյիլ, ֆագաթ անըն նէթիճէսի, անըն իսպաթը տըր :

Խէլասըմըլա էսաս տէյիւ էյի ամէլլէրիմիզի հիչ գարըշտըրմամագլըլա չօգ տագիգ պուլունալըյըլ : Պիզ Քրիստոսըն գանը վէ

պիզիմ խայր ամէլլերիմիզ վասըթասըյլէ տէյիլ տիր քի 'աֆվլըղա նախիզ, ֆագաթ անճագ վէ պիւսպիւթիւն Գրիստոսուն գանը իլէ պիզէ 'աֆվլըզ կէլմիշ տիր : Հագիգի Գրիսթիյան 'էօմրիւնիւ տօղրու պաշլամագ պունու պէրրագճա կէօրմէք տիր :

2. Ալլահ Յիսուսու պիզէ, պիզի կիւնահըն գուվլէթիսէն գուրքարան պիրի հալիսէ քագսիմ էսիյօր : Յիսուս տէյիլ եալընըզ էօլտիւ, Օ՝ թէքրար գըյամ էթտի : Օ էլան տիրի պիր խէլասքեար տըր : Մէմատա վէ զէմինտէ ճիւմլէ գուվլէթի մալիք տիր (Մատթ. 28. 18). էն զա'իֆ կիւնահըեարը տիւշմէքտէն մուհաֆազա էթմէյէ անըն գուվլէթի վար (Յուգ. 24). Օ քէնտի վասըթասըյլէ փէտէրէ կէլէնլէրին ճիւմլէսինի տէյիլ անճագ սօնընտա, իլլա «սօնա գատար» գուրթարմաղա գատիր տիր : «Պու էճլտէն անըն վասըթասըյլէ Ալլահա եագլուշանլարը քեամիլէն (սօն տէրէճէյէ գատար) խէլաս էթմէյէ տախի գատիր տիր. չիւնքի անլէր իլլան շէֆա'աթ էթմէյէ տա'իմա հայաթտա տըր» (Իպր. 7. 25 Մ. Թ.) : «Իմտի էյէր Օղուլ սիզի ազատ էտէր իսէ, ֆիլվագը՝ ազատ օլաճագսընըզ» (Յովհ. 8. 36) :

Յիսուսը գապուլ էթմէք Ալլահըն քէլամընտա Անըն հագգընտա սէօյլէմիշ օլտըղը պու շէյէ ինանմագ տըր. եանի անըն էմ վաթտան գըյամ էթտիյինէ, չիմտի հայաթտա օլտուղընա, պիզի տիւշմէքտէն սագլամագ գուվլէթինէ մալիք օլտուղընա, կիւն պէ կիւն պիզի կիւնահըն գուվլէթինտէն մուհաֆազա էթմէք գուվլէթինէ մալիք օլտուղընա ինանըպ՝ պունը եափմասը իլլան, անա կիւվէնմէք տիր :

Կիւնահա հէր կիւն զալէպէ չալ'անըն սըրըր պու տըր : Էյէր քէնտի գուվլէթիմիզ իլէ կիւնահա գարշը ճէնկ էթմէյէ չալըշըր իսէք, պօշա տիւշէճէյիմիզ մութլագ տըր. հէր կիւն վէ հէր սա'աթ պիզի հըֆիզ էթմէսի իլլան սատէճէ գըյամ էթմիշ օլան Գրիստոսա պագար իսէք, Օ՝ պիզի սագլար : Մասլուպ Յիսուս վասըթասըյլէ կիւնահըն ճէլասընտան գուրթուլըրըզ. պիւթիւն կիւնահլարըմըզ սիլիմիշ տիր. ճիւմլէ հիւքմտէն պէրի իզ : Փագաթ կիւնահըն գուվլէթի իւզէրինէ եէվսի զալէպէյի, գըյամ էթմիշ Գրիստոս վասըթասըյլէ պուլըրըզ : Պազըլար Գրիստոսը անճագ կիւնահ եիւքլէնէն պիրի տէյիլ գապուլ էտէրէք, պէօյլէճէ 'աֆվլըղա մալիք օլուրլար :

Ֆազաթ պունտան էօթէյէ կէշմէզլէր վէ պէօյլէնէ 'էօմրլէրի հէր կիւն պօշա տիւշէն պիր 'էօմր տիր: Սա'իւրլէր անը գըյամ էտէն խէլասքեար տէյիւ գապուլ էտէրլէր. վէ պէօյլէնէ կիւնահա զալէպէ հալինտէ մալիք օլուրլար: Տօղրու պաշլամագ իշիւն տէյիւ անճագ կիւնահրմըզը եիւքլէնէն պիրի հալինտէ անը գապուլ էտէրէք 'աֆվըղա մալիք օլմալըյըզ. լաքին անը գըյամ էտէն խէլասքեարըմըզ, կիւնահրն գուվվէթլէնտէն գուրթարըմըզ, հաֆըզըմըզ տէյիւ տախի գապուլ էտէրէք պէօյլէնէ կիւնահ իւղէրլինէ եէվմի զալէպէյէ մալիք օլմալըյըզ:

3. Ֆազաթ Ալլահ Յիսուսը պիգէ աննագ կիւնահրմըզը եիւլէնէն վէ կիւնահրն գուվվէթլէնտէն խէլաս էտէն սէյիւ սէյիւ, հէմսէ Բապպ վէ Փասիւսահրմըզ սէյիւ սախի վէրիյօր. 'Ամալ. 2. Յնտա օգույօրըզ. «Պիւթիւն պէյթի իսրայէլ սահիհէն պիւսին քի, սալպ էյլէտիյինիզ պու Յիսուսը Ալլահ հէմ Բապպ վէ հէմ Մէսիհ գըլմըջ տըր:» Բապպըն մա'նասը իլահի էֆէնտի, վէ 'Բրիստոսըն մանասը մէսհ օլունմըջ Փատիշահ տըր: Յիսուսը գապուլ էթմէք Անը իլահի էֆէնտիմիզ տէյիւ թանըմագ տըր: Էն 'ազիլ տտէմ:

38860-67

լէրտէն չօգլարը Անըն թա'իւմաթընըն սըհէն-թինէ շիւպհէ էտիպ ինքեար էտէպիլսէլէր պիլէ, գուվվալը 'ազիլէմիզին մութլագ ի-թիմատընա շայան օլտըզընը թէսլիմ էթտի-յիմիզ, քէլամընա մութլագ սուրէթտէ ինան-տըզըմիզ, Անա ինանտադըմիզ պիր զաթ հալինտէ, Անը ալմագ տըր: Թէքրար, Յիսուսը գապուլ էթմէք, փատիշահըմըզ հալինտէ էօմրիւմիւզին խտարէսինի մութլագ սուրէթտէ մէսէրլէթլէ թէսլիմ էթտիյիմիզ պիրի տէյիւ գապուլ էթմէք տիր. շէօյլէքի, պունտան պէօյլէ սիւ'ալ «նէ' եափմագ խաթէրիմ», եախօտ «պաշգալար նէ' եափմամը էմր էտէրլէր», եա' տա «սաիլլէր նէ' էտիյօրլար» տէյիւ, Ֆազաթ պիւթիւն սիւ'ալ շու տըր. «փատիշահըմ օլան Յիսուս նէ' եափմամը խաթէր»։ Տօղրու պիր իպթիտա, շարթսըզ պիր սուրէթտէ Յիսուսա՝ Բապպ վէ Փատիշահ տէյիւ թէսլիմ օլընմամըզը ֆարզ էտէր:

Յիսուսը՝ խէլասքեար օլտըզը կիպի՝ Բապպ վէ Փատիշահ տէյիւ թանըմամագլըզ, 'Բրիսթիյան 'էօմրիւնի չօգլարըն եանկըշ պաշլամասընը ինթամ էթմիշ տիր: Խէլասքեարըմըզ, եանի կիւնահրմըզը գալտըրան վէ պիլի կիւնահրն գուվվէթլէնտէն գուրթարըմըզ:

րան պերի հալինտե Անը պիլմէյէ պաշարըզ ,
 ֆադաթ Անըն իշի պուրտա պիթմէզ , Անը
 Րապպ վէ ֆատիշահ տէյիւ պիլմէլիլիզ :
 Գրիսթիյան հայաթընը տողրու պաշամսգ-
 տա՝ շարթսըզ պիր սուրէթտէ թէսավվուրաթ
 վէ հարէքեաթըմըզը վազֆ էթմէք էն մու-
 հիմմ շէյ տիր :

Գալպտէն թէքրար պէ թէքրար « հէր
 շէյիմ Յիսուս իշիւն » տէ : Չօգլար պօշա տիւ-
 շէրլէր , չիւնքի պու քեամիլ վազֆիլիյէթտէն
 կէրի շէքիլիլիլէր : Գալպէրինին եարըսը վէ
 մալլէրինին պիր գըսմը իլէ Յիսուսա խըտ-
 մէթ էթմէք իսթէրլէր : Հէր հանկը պիր շէյի
 Յիսուստան էսիրկէմէք՝ օլ մախուֆ սիւրչմէք
 վէ մաղլուպիլիյէթ 'էօմրիւնիւ մէյտանա կէ-
 թիրիլ :

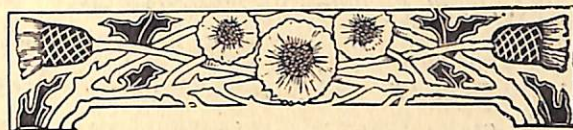
Քեամիլ թէսլիմիլիյէթ 'էօմրիւ՝ տա'իմա սի-
 րուր իլէ կէշէն պիր 'էօմր տիր : Էյէր չիմ-
 տիլէ գատար պու վազֆիլիյէթտէ պուլունմա-
 տըն իսէ , պու կիւնեալընըզմա Սլահա եազ-
 լաշ , տիլ իւզէրի կէլէրէք , « հէր շէյիմ Յի-
 սուս իշիւն » տէ , վէ ճիտտէն տէ . փէք ճիտ-
 տիլիյէթ իլէ սէօյլէ . գալպիլին տէրինլէրինտէն
 սէօյլէ : Անըն նէ՝ տէմէք օլտուղընը վէ նէ՝
 էթմէքտէ օլտուղընը տէրք էտէնէ գատար

օրատա տուր : Պունը հագիգաթէն եափմագ
 իլէրույէ տողրու աճա'իպ պիր ատըմ ալմագ
 տրը : Էյէր զաթէն պու ատըմը ալմըշ իսէն ,
 թէքրար ալ , վէ չօգ տէֆա ալ : Անըն տա'իմա
 թազէ մանաուր վար վէ թազէ պէրէքէթ կէ-
 թիրիլ : Հագիգաթըն անաթարը պու քիւլլի
 վազֆիլիյէթտէ պուլունըր . հէր շէյի թէսլիմ
 էտէն պիրի իշիւն շիւպհէլէր սէրիէն զա'իլ օ-
 լուր (Յուլի . 7 . 17) : Տու'ատա օլան գուվիլէ-
 թին սըրըր պու քիւլլի վազֆիլիյէթ տիր
 (1 Յուլի . 3 . 22) : Աղիլ լուհը ալմագլըզըն
 էն պէօյիւք շարթը պու թէքմիլ թէսլիմի-
 յէթտէ պուլընըր (Ամալ . 5 . 32) :

Գրիստուր Րապպ վէ ֆատիշահ տէյիւ
 գապուլ էթմէքտէ շու վար , եանի 'էօմրիւն
 հէր , էն ուֆագ վազա'աւընտա , պիլտիլին
 տէրէճէտէ՝ իրատէթինէ իթա'աթ էթմէք :
 Գրիստուր Րապպ վէ ֆատիշահ տէյիւ գա-
 պուլ էթմիշ օլտուգլարընը իգրար էտէն , պու-
 նըն իլէ պէրապէր հէր կիւն մէշղուլիյէթտէ ,
 ֆամիլեա 'էօմրիւնտէ , իւնսի վէ շախսի հալ-
 լէրինտէ իթա'աթսըզ օլանլար վար : Պու ճինս
 ատէմլէր ալտանըյօրլար : Էյէր հէր կիւն ,
 հէր շէյտէ Անա իթա'աթ էթմէք իշիւն ճէհտ
 էթմէյօր իսէն , Յիսուսը՝ Րապպըն վէ ֆա-

տիշահըն տէյիւ գապուլ էթմէմիշսին : Պիզ-
զաթ քէնտիսի պէօյլէ սէօյլէյօր . «նի՞չիւն
պանա Լֆէնտի՛ Լֆէնտի՛ չաղըրըպ տա՛ սէօյ-
լէտիյիմ՝ շէյլէրի իճրա էթմէղսինիզ» (Դուկ .
6 . 46) :

Իճմալէն սէօյլէյէրէք՝ Քրիսթիյան հայա-
թընը պաշլամանըն տօղրու եօլու շու տըր .
Յիսուս Քրիստոսը սէնին կիւնահընը եիւքլէ-
նէն պիրի տէյիւ գապուլ էտէրէք , սէնին
եէրինէ էօլտիւյիւ իշիւն , Սլլահըն՝ սէնին կիւ-
նահընը 'աֆիլ էթտիյինէ կիւվէնմէք : Սէ-
նին իշիւն շէֆա'աթ էթմէք իւզրէ տա'խմա
հայաթտա օլան , վէ սէնի սագլամաղա գուվ-
վէթէ մալիք օլան , գըյամ էթմիշ խէլաս-
քեարըն տէյիւ Անը գապուլ էտիպ , կիւն պէ
կիւն սէնի սագլամասը իշիւն Անա կիւվէն-
մէք տիր : Վէ Անա՝ թէֆէքքիւրաթըյըն վէ
'էօմրիւյին իտարէսինի քեամիլէն թէպիմ էթ-
տիյին Բապպ վէ Փատիշահըն տէյիւ , Անը
գապուլ էթմէք տիր : Քրիսթիյան 'էօմրիւնիւ
տօղրու պաշլամագլըղըն եօլը վէ պիրիճիք
եօլը պու տըր . էյէր պէօյլէ պաշլամըշ իսէն ,
պուռտան սօնրա կէլէն գըսմ՝ նիսպէթէն գօ-
լայ օլուր : էյէր պէօյլէ պաշլամամըշ իսէն ,
շիմտի պաշլա :

Պ Ա Պ 2

ՔՐԻՍՏՈՍԸ ԱԼԷՆԷՆ ԻԳՐԱՐ ԷԹՄԷՔ

Սէնին իլէ Քրիստոս արասընտա շախսի
պիր մու'ամէլէ վուգու պուլարագ , Անա նա-
զարէն տօղրու մէվգիյէ կէլմէք իլէ՝ Քրիսթի-
յան 'էօմրիւնիւ տօղրու պաշլատըգտան սօնրա ,
իքինճի ատըմ՝ շիմտի Յիսուս Քրիստոս իլէ
սէնին արանըղտա պուլընան եէնի՝ ալագայը
ալէնէն իգրար էթմէք տիր : Մատթ . 10 .
32տէ Յիսուս՝ «ի'տի հէր քիմ՝ ատէմլէրին
հուզուրընտա պէնի իգրար էտէրսէ , պէն
տախի սէմալաթտա օլան փէտէրիմին հու-
զուրընտա անը իգրար էտէրիմ» տէյօր : Օ՝
ալէնի պիր իգրար թալէպ էտիյօր : Պու իգ-
րարը սէնին խաթրըն իշիւն թալէպ էտիյօր :
Թարիգի պէրէքէթ պու տըր : Զօղլար Յի-

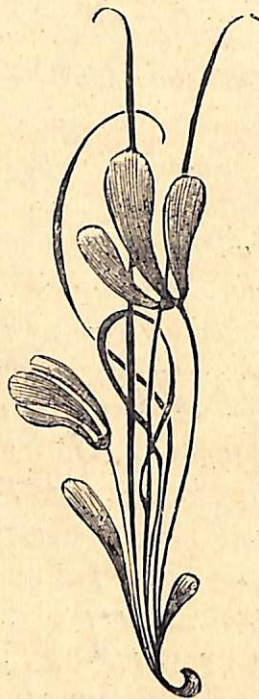
սուսա շայիրտ օլմաղա ճէհտ էտէրլէր, ֆա-
գաթ պուհը սիւնեանըն պիլմէսիւնի իսթէմէզ-
լէր: Հիշ պիրի պու թէշէպպիւստէ մուվաֆֆազ
օլմամըշ տըր. կիզլի շայիրտ օլմագ՝ հիշ շայիրտ
օլմամագ տէմէք տիր: Էյէր պիր ատէմ՝ Բրիս-
տոսը հագիգաթէն դապուլ էթմիշ իսէ, անը
քէնտինտէ սագլայամազ, «չիւնքի աղըզ գալ-
պին ֆաղլասընտան սէօյլէր» (Մատթ. 12.
34): Բրիստոսը ալէնէն իգրար էթմէք օլ
գատար մուհիմմ տիր քի Պօղոս՝ խէլասըն
շարթլարընը զեքը էտէր իքէն անը իւք եէրէ
գօյօր. «չէօյլէքի Յիսուսըն Բապպ իտիլինի
աղզընլէ իգրար էտիպ, Ալլահ Անը էօլիւ-
լէրտէն իհեա էթտիլինէ գալպինլէ ինանըր
խէն՝ խէլաս պուլաճագսըն: Զիւնքի սալահ
իչիւն գալպլէ իման, վէ խէլաս իչիւն աղըզ-
լէ իգրար էսիլիր» (Բոմ. 10. 9, 10): Իգրար
'էօմրիւ՝ քեամիլ խէլաս 'էօմրիւ տիր: Հագի-
գաթէն իգրար 'էօմրիւ՝ հագիգի խէլաս 'էօմրիւ
տիր: Պուրատա, ատէմլէրին էօնիւնտէ Բրիս-
տոսը իգրար էտէր իսէք, օ պիզի սէմատա
ֆէտէրի հուզուրընտա իգրար էտէր, վէ ֆէ-
տէր խէլասընըն միւհրի հալինտէ պիզէ
Բուհ էլ Գուստը վէրիր:

Բրիստոսը անճագ պիր տէֆա, մէսէլա՝

աշաի Բապպանիյէ իլհագլըզ էթտիլիմիլտէ,
եախօտ քիլիսէ իլէ պիրլէշտիլիմիլտէ, եա
պիր ինթիպահ խըտմէթինտէ այաղա գալգ-
մագ իլէ իգրար էթմէմիլ քեաֆի տէյիլ
տիր: Բապպ վէ Փատիշահըմըզտան ութան-
մամալըյըզ: Անըն թարաֆընտան օլտուղը-
մըզը ճէմա՝աթա պիլտիրմէլիլիլ: Էվտէ, քի-
լիսէտէ, իշիմիլտէ, օյունտա, մէվգիլիզի
պաշգալարա պիլտիրմէլիլիլ: Էլպէթտէ
Բրիսթիյանլըզմըզը, եախօտ տինտարլըզը-
մըզը նիւմայիշ տէյիւ կէօթմէրմէլի տէյիլիլ.
Փագաթ Բրիստոսա ա՛խտ օլտուղըմըզա տա՛իր
քիմնէյի շիւպհտէ պրագմամալըյըզ: Բապպ
վէ Փատիշահըմըզ տէյիւ Անըն իլէ իֆթի-
խար էթտիլիմիլ մա՛լիւմ օլմալը տըր:

Սիւրչմէքլիլին էն պէլլի սէպէպլէրինտէն
պիրիսի Բրիստոսը իգրար էթմէմէքլիք օլու-
յօր: Բրիսթիյանլար, Բրիսթիյան տէյիւ
թանըլմայըպտա, անը կիզլէմէքլիյէ թէճ-
րիպէ օլունտըզլարը եէնի ալագալարա կիլի-
յօրլար: Պու թէճրիպէյէ մէյտան վէրիյօր-
լար վէ տէրհալ քէնտիլէրինի սիւրիւլիւպ՝
կէօթիւրիւլմէքտէ պուլուրլար: Սէն Յիսուս
Բրիստոսա էհէմիլիյէթ վէրտիլին տէրէճէտէ,
0 տա սանա էհէմիլիյէթ վէրիր: Հէր շէյտէ

Քրիստոսը Բապպ տէյիւ թանրյան պիրի օլ-
տուղըն պէրրադճա պիլինիր իսէ, պու վա-
դա՛ա սէնի չօդ թէճրիպէլէրաէն գուրթարըր:

Պ Ա Պ 3

ԽԷԼԱՍ ՕԼՏՈՒՂԸՆԱ ՅԱ՛ՐԲ

ԻԳՆԱ՛ԻՅԷԹ

Պիր ֆէրա խըամէթ ի ըուհանիյէտէ է՛ն
թաշգըն մէսէրրէթ վէ գուվլէթէ մալիք օ-
լաճադ իսէ, կիւնահլարընըն ափվ օլունմըշ
օլտուղընը, էվլատ Ուլլահ օլտուղընը վէ է-
պէտի հայաթա մալիք օլտուղընը պիլմէլի:
Հայաթը էպէտիյէյէ մալիք օլտուղընը պիլ-
մէֆ միւլինին իմթիյազը տըր: 1 Յովհ. 5.
13տէ Յովհաննէս շէօյլէ սէօյլէյօր, «պու
շէյլէրի սիզէ, Իպն Ուլլահըն իսմինէ իման
էտէնլէրէ եազտըմ քի, էպէտի հայաթա մա-
լիֆ օլտուղընըզը պիլէսինիզ:» Յովհաննէս
պու ըէսալէյի խուսուսի օլարադ պու մադ-
սէտ իշիւն եազմըշ, շէօյլէքի իպն Ուլլահըն
իսմինէ հէր իման էտէն էպէտի հայաթա մա-
լիք օլտուղընը պիլսին:

Պաղըլար տէրէր քի, հիշ պիր ատէմ, էօլիւպ, Ալլահըն հիւքմ թախթը էօնիւնտէ տուրանա գատար էպէտի հայաթա մալիք օլտուղընը պիլէմէզ: Ֆադաթ Սլլահ քէնտիսի պիլէ պիլիւր օլտուղընը պիլէ սէօյլէյօր: Միւսինին հայաթը էպէտիյէյէ մալիք օլտուղընը պիլմէսինին իմքեանիյէթինի ինքեար էթմէք, Յովհաննէսին պիրինճի մէքթուպը պօշա եաղըլմըշ տըր տէմէք օլուր. պուտա անըն ասլ միւ'էլլիֆի օլան Աղիզ Բուհա հագարէթ տիր: Թէքրար Պօղոս Ա. /ալ. 13. 39. (Մ. Թ.) տա տէյօր «հէր իման էտէն Անըն (եանի Գրիստոս) վասըթասըյլա ճիւմլէ շէյլէրտէն թէպրիյէ օլունմըք սըր»: Պէօյլէճէ Յիսուսա հէր իման էտէն ճիւմլէ շէյլէրտէն թէպրիյէ օլունսրղընը պիլիւր, պիլիւր չիւն քէլամ Ուլլահ պէօյլէ տէյօր: Թէքրար Յովհ. 1. 12տէ «Ֆադաթ հէր քիմ Անը՝ եանի Յիսուս Գրիստոսը, գապուլ էթտի իսէ, անլէրէ՝ եանի իսմինէ իման էտէնլէրէ էվլատ Ուլլահ օլմագլըղա սէլահիյէթ վէրտի» տէյօր: Մու'այյէն վէ շաշմագ պիր իլան վար տըր, եանի՝ հէր քիմ Յիսուսը գապուլ էտէր իսէ, Ալլահա էվլատ օլույօր: Պինաէնալէյհ Յիսուսա հէր իման էտէն Ալլահըն էվլատը օլտուղընը պի-

լիր: Ին սաղլամ էսասա մէսնի, եանի Ալլահըն էվլատը օլտուղընա տա՛իր քէլամ Ուլլահըն սէօյլէտիյինտէն՝ պիլիւր:

Ֆադաթ պիր ատէմ հայաթ ը էպէտիյէյէ մալիք օլտուղընը նասըլ պիլէպիլիր: Պիլմէքլիյին էն միւքէմմէլ պիր թարղըյլէ, եանի, Բ. Մուգ. տէ պիլզաթ Ալլահըն վէրմիշ օլտուղը շէհատէթ վասըթասըյլէ պիլիւր: Բ. Շէրիֆին շէհատէթի Ալլահըն շէհատէթի տիր, Բ. Մուգ. ին տէտիյի մութլագ սուրէթտէ էմին տիր: Բ. Մուգատտէս նէ տէյօր իսէ, Ալլահ սէօյլէյօր, Յովհ. 3. 36տա Բ. Շէրիֆ շէօյլէ սէօյլէյօր. «Օղլա իման էտէն էպէտի հայաթա մալիֆ սիր»: հէր պիրիմիզ Օղլա իման էտիյօրմըյլը տէյիլի՛ պիլիւրիզ: Գրիստոսը գապուլ էթմէմիլէ վասըթա օլան օլ տիրի իման պիլտէ վար մը, եօգ մը՝ պիլիւրիզ: Էյէր Գրիստոսա պու տիրի իմանմըզ վար իսէ, էպէտի հայաթա մալիք օլտուղընըղա, կիւնահարըմըղըն աֆիլ օլունտուղընա վէ էվլատ Ուլլահ օլտուղընըղա տա՛իր՝ պիլզաթ Ալլահըն թահրիրէն շէհատէթինէ մալիքիզ Ս. ֆիլըղը հիսս էտէրիզ. եախօտ աֆիլըղը հիսս էթմէյիզ, պու ֆարգ էթմէզ: Մէսէլէ պիլ նէ հիսս էտիյօրուզ պու տէյիլ, իլլա Ալլահ նէ՞ տէյօր:

Այլահըն քելամընա տա՛խմա ինաննալը յըզ ։
Պիղլիմ՝ հիսսիյաթըմըզա չօդ տէֆա շիւպհէ
էտիլիւր ։ չօդլար վար քի , աֆիլըղը հիսս էթ-
մէտիքլէրի , եախօտ էպէտի հայաթա մա-
լիք օլտըզլարընը հիսս էթմէտիքլէրի , եա-
խօտ խէլաս օլտուզլարընը հիսս էթմէտիքլէրի
իշիւն , կիւնահլար աֆիլըղընա , էպէտի հա-
յաթա մալիք օլտուզլարընա վէ խէլաս պուլ-
մուշ օլտուզլարընա տա՛խր շիւպհէ էտէրլէր ։
Հիսս էթմէմէքլիլին շիւպհէ էթմէքլիլինէ պիր
սէպէպ տէյիլ տիր ։

Պարզ էտէլիմ՝ մահպուսիյէթլէ մահքիւմ-
սին , վէ տօթլարըն սէնին իշիւն պիր աֆիլ-
ըզ էլտէ էթտիլէր ։ Մէշրու աֆիլըզ քեա-
ղըտը սանա կէթիլիլիւր ։ Անը օգույարագ
աֆիլըզա մազհար օլտուղընը պիլիւրսին . չիւնքի
աֆիլըզ քեաղըտը էօյլէ պույուրըյօր . ֆա-
գաթ պու խապէր օլ գատար էյի տիր վէ
էօյլէ ափանսըզ պիր շէյ օլտու քի շաշըրըր-
սըն , աֆիլըզա մազհար օլտուղընը տէրք էթ-
մէզսին ։ Պիրի կէլիպ սիւալ էտէր . «սանա
աֆիլըզ մը կէլիլի» ։ Նէ՞ ճէվապ վէրիւ-
սին , «էվիլէթ աֆիլըզ կէլաի» ։ Թէքրար
սիւալ էտէր . «Աֆիլ օլունմըշ օլտուղընը հիսս
էտիլյօրմուսըն» ։ Պունա ճէվապէն տէրսին .

«Աֆիլ օլունմըշըմ տէյիւ հիսս էթմէյօրում ։
Պու էօյլէ ափանսըզ , էօյլէ աճաիպ պիր շէյ
օլտը քի , լայըզըլէ անլայամայօրում» ։ «Փա-
գաթ էյէր աֆիլ օլունտըղընը հիսս էթմէյօր
իսէն , աֆիլ օլունտըղընը նէտէն պիլիւրսին»
տէյէճէք ։ Աֆիլըզ քեաղըտընը կէօսլէրիպ
տէրսին «իշթէ պու քեաղըտ պէօյլէ տէյօր» ։
Աֆիլըզ քեաղըտընը թէքրար թէքրար օգու-
յուպ անա ինանսըզտան սօնկրա , էօյլէ պիր
վաղըթ կէլիւր քի , աֆիլըզա մալիք օլտուղընը
տնճագ աֆիլըզ քեաղըտընըն էօյլէ տէտիլի
իշիւն պիլմէզսին , ֆագաթ անը հիսս էտէր-
սին տախի ։ Ք . Մուգատտէս՝ Յիսուսա հէր ի-
ման էտէնին թէպրիր օլունտըղընը իլան ,
Օղլա հէր իման էտէնին էպէտի հայաթա
մալիք օլտուղընը պէյան , Յիսուսը հէր գա-
պուլ էտէնին էվլատ ուլլահ օլտուղընը տէր-
մէյան էտէն , Այլահըն ամիրանէ պիր սէնէտի
տիր ։ Էյէր պիրի՝ ճիւմլէ կիւնահլարըն աֆիլ
օլունմըշ մը տէյիւ սիւալ էտէր իսէ «էվիլէթ
աֆիլ օլունտըղընը պիլիւրիմ չիւնքի Այլահ
պէօյլէ տէյօր» ճէվապընը վէր ։ Էվլատ ուլ-
լահ օլտուղընը պիլիլիւրսին տէյիւ սիւալ է-
տէր իսէ , «էվիլէթ , Այլահըն էվլատը օլտու-
ղըմը պիլիւրիմ , չիւն Այլահ պէօյլէ պույուրըն»

տէ : Էպէտի հայաթա մալիք միտին տէյիւսիւսալ էտիլիւր իսէ «էվլէթ հայաթը էպէտիյէյէ մալիք օլտուղըմը պիլիւրիմ, չիւն Ալլահ էօյլէ սէօյլէյօր : Ալլահ պուլըրըր քի, Օղլա իման էտէն էպէտի հայաթա մալիք տիր : Օղլա իման էթտիլիմի պիլիւրիմ. իմտի հայաթը էպէտիյէյէ մալիք օլտուղըմը պիլիւրիմ, զիրա Ալլահ պէօյլէ տէյօր», ճէվապընը վէր : Պէլքի անը հիսս էթմէյօրսըն, ֆազաթ Ալլահըն պէյանաթը իւզէրինէ միւթէլա'ա էտէրէք Անըն տէտիլինէ ինանըր իսէն, կէլիւր էօյլէ պիր վազըլթ քի հիսս էտէրսին :

Իպն Ուլլահա իման էտէն պիրիսինին էպէտի հայաթա մալիք օլտուղընա շիւպհէ էթմէսի Ալլահը եալանճը չըգարմադ տըր : «Իպն Ուլլահա իման էտէն օլ շէհատէթէմալիք տիր : Ալլահա իման էթմէյէն Անը եալանճը չըգարմըն օլուր . չիւնքի Ալլահըն քէնտի Օղլու հագգընտա վէրտիլի շէհատէթէ ինանաթըն տըր վէ շէհատէթ շու տըր քի Ալլահ պիղէ էպէտի հայաթ վէրտի վէ պու հայաթ Անըն Օղլունտա տըր : Օղլա մալիք օլան հայաթա մալիք տիր, Իպն Ուլլահա իման էթմէյէն հայաթա մալիք տէյիւ տիր»

(1 Յովհ. 5. 10—12) : Պիղէ էպէտի հայաթ վէրմիշ վէ պու հայաթ Անըն Օղլունտա օլուպ Օղլա մալիք օլան հայաթա մալիք օլտուղընա տալիւր Ալլահըն շէհատէթինէ ինանաթան հէր ֆէրտ Ալլահը եալանճը չըգարմըն օլուր :

Պաղէն տէնիլիւր քի «հէր հանկը պիր տէմին իսէլաս օլտուղըմը եախստ էպէտի հայաթա մալիք օլտուղըմը պիլիւրիմ տէմէսի պիէսաս պիր էմիլիյէթ տիր» : Ֆազաթ Ալլահա ինանաթ պի էսաս պիր էմիլիյէթ մի տիր : Տահա զիյատէ՝ Ալլահա իման էթմէմէք, Ալլահը եալանճը չըգարմադ տէյիւսիւսալի : Էյ սէն, Իպն Ուլլահա իման էտիպ, եինէ տէ հայաթը էպէտիյէյէ մալիք օլտուղընա շիւպհէ էտէն տօթում, ոէն Ալլահը եալանճը չըգարմըն օլույօրսըն : Յիսուս կիւնահըբեար գարըյա «կիւնահլարըն աֆվ օլունտը» (Ղուկ. 7. 48) տէտիլինտէ, մէրգումէնին տըշարը չըգըպ «պիլիւրիմ կիւնահլարըմ աֆվ օլունտը» տէմէսի հատընը պիլմէմէք մի իտի : Ճիւմիէ կիւնահլարընըն աֆվ օլունմըն օլտըղընա պիր տագիդէ օլսուն շիւպհէ էթմէսի մէրգումէ իչիւն հատընը պիլմէմէք օլմա՞ղ մը իտի : Անլէրին աֆվ օլընտըղընը Յիսուս սէօյլէմիշ իտի : Պունա շիւպհէ էթմէք Յիսուսա

եալան աթփ էթմէք օլուր խտի, Ալլահ մուհարրէր շէհատէթինտէ հէր խման էտէնէ «ճիւմլէ շէյլէրաէն թէպրիյէ օլունմըշսընը» (Ամալ. 13. 39. Մ. Թ.), «էպէտի հայաթա մալիքսինիք» (Յուլ. 3. 36 : 1 Յուլհ. 5. 13) տէր իքէն, պու կիւն միւմինին «ճիւմլէ կիւնահլարըմ ափվ օլունտու, էպէտի հայաթա մալիքիմ» տէսէսի հալա հատտընը պիլմէմէք եա' պի հսաս պիր դըյա'ս մը տըր :

Հէր շէյտէն էվլէլ Իպն Ուլլահըն խմինէ հագիգաթէն խման էթտիյինէ, Յիսուսը հագիգաթէն գապուլ էթտիյինէ էմին օլմալըսըն : Էյէր պունա էմին իսէն, պիր տագիգէ օլսուն, ճիւմլէ կիւնահլարընըն ափվ օլունտըղնա շիւպհէ էթմէ. հիշ պիր տագիգէ էվլատ Ուլլահ օլտուղընա շիւպհէ էթմէ, պիր տագիգէ պիլէ էպէտի հայաթա մալիք օլտուղընա շիւպհէ էթմէ : Շէյթան կելիպ «սէնին կիւնահլարըն ափվ օլունմամըշ տըր» տէյիւ ֆըսըլտար իսէ, շէյթանա Ալլահըն քէլամընը կէօսթէրիպ՝ «Ալլահ կիւնահլարըմըն ափվ օլունտուղընը սէօյլէյօր վէ պէն պիլիլիմ քի ափվ օլունմըշ տըր» տէ : Էյէր շէյթան «փէք էյի, լաքին պէլքի Անա խման էթմէյօրսըն» տէյիւ ֆըսըլտար իսէ «փէք

ալա էյէր շիւտիյէ գատար հիլ խման էթմէտիմ իսէ, շիւտի ինանըրըմ տէ : Վէ պէօյլէճէ կիւնահլարընըն ափվ օլունտըղընը պիլէրէք, էվլատ Ուլլահ օլտուղընը պիլէրէք, հայաթը էպէտիյէյէ մալիք օլտուղընը պիլիլէք, մէսէրրէթ իլէ չը'գ :

Պիլա շիւպհէ էպէտի հայաթա մալիք օլտուղընը պիլիլիլ տէյիպ տէ, Իպն Ուլլահըն խմինէ հագիգաթէն ինանմայան, Յիսուսը հագիգաթէն գապուլ էթմէյէն չօգլար վար : Պու հագիգի իգնա'իյէթ տէյիլ տիր. եալան սէօյլէմէզ օլան Ալլահըն քէլամընտա անա էմին պիր հսաս եօդ տըր : Խէլաս իգնա'իյէթինէ մալիք օլմագ իշիւն էվլէլա խէլաս օլմալըյը : Չօգլարըն խէլաս իգնա'իյէթինէ մալիք օլմատըղլարընըն սէպէպի խէլաս օլմատըղլարը տըր : Անլէր դաթէն՝ իգնա'իյէթէ մալիք օլմամալը տըրլար : Անլէրին միւհթաճ օլտուղը իլք շէյ խէլաս տըր : Էյէր պիրինճի պապտա թա'րիֆ օլունտըղը վէճհէ Յիսուսը գապուլ էթմիլ իսէն խէլաս պուլմըսըն, էվլատ Ուլլահսըն, կիւնահլարըն ափվ օլունմըշ տըր : Պունա ինան, պունը պիլ : Պունըն իլէ մէսուր օ'լ : Պու մէսէլէյի գարարլաշտըրարագ օ հալտէ պրագ, հիշ

շիւպհէ էթմէ : Եանլըշլարըն օլսա, թէօքէ-
զիսէն, տիւշսէն, էյէր Յիսուսը հագիգաթէն
գապուլ էթմիշ իսէն, կիւնահլարըյըն աֆիլ
օլունտըղընը պիլ վէ տիւշտիւյին ետրտէն
գա'լգ վէ Ալլահ իլէ արանըղտա պիլը շէյ
գալմամըշ օլտուղը մէսէրրէթպախշ իգնա-
իյէթի իլէ իլէրի տօղրու ատըմ' ալ :

ՊԱՊ 4

ԱԶԻԶ ԲՈՒՀԱ ՄԱԼԻԲ ՕԼՄԱԳ

Պօղոս բէսուլ էֆէսուսա վասըլ օլտուղըն-
տա, Քրիստոսա շայիրտ օլմուշ օն իքի նէ-
ֆէրտէն իպարէթ պիլ ճէմա'աթ պուլտու :
Պունլարտա, Պօղոսա նախօշ թէ'էսիր էտէն
պիլ հալ վար իտի : Անըն նէ օլտուղընը պիլ-
մէյօրըղ : Իհթիմալ անլէրտէ, Քրիստոստա
քէնտիլէր իշիւն մահֆուզ պէրէքէթին տօլու-
լըղընա հագիգաթէն կիր'իշ օլան ճիւմէ
Քրիսթիյանլարտա կէօրիւլմէսի մէմուլ օլու-
նան թաշղըն մէսէրրէթի պուլմատը : Օլապի-
լիլ քի' անլէրին անճագ օն իքի թանէ օլ-
մասը Պօղոսը տիւշիւնտիրտի . չիւնքի էյէր
անլէր լաղըմ' օլան հալտէ պուլընմըշ օլսա-
լար իտի, շիմտիյէ գատար անլէրին միգտարը
օն իքիտէն զիյատէ օլուր իտի : Պօղոսա նա-

խօշ թէ՛ քսիր էտէն հէր նէ տէ օլսա, անլէրէ
աթխտէքի սիւ՛ալը էտէրէք, պիրտէն մէսէլէ-
նին քէօքիւնէ էլ աթտը. «իման էթտիյինիդ-
տէ Բուհ էլ Գուտսա նա՛իլ օլտունը՞դ մը»
(Ամալ. 19. 2): Տէրհալ Բուհ էլ Գուտսըն վէ-
րիլտիյինի պիլէ պիլմէտիքլէրի մէյտանա
չըգտը: Օլ տէմ՝ Պօղոս անլէրէ Բուհ էլ Գուտ-
սըն վէրիլմիշ օլտուղընը սէօյլէյէրէք, օրատա
վէ օ ղէման Անա մալիք օլմագ իշիւն նէ՛
եաիմալարը կէրէք օլտուղընըտա կէօթէրտի.
վէ օ՛լ թէճէմիւ խիթամա կէլմէզտէն ան-
լէրէ Բուհ էլ Գուտս նաղիլ օլտու: Օլ կիւն-
տէն սօնկրա Էֆէսուստաքի հալլէր տէյիշիւ-
տի: Տէրհալ պէօյիւք պիր ինթիպահ մէյ-
տանա կէլտի, շէօյլէքի պիւթիւն շէհր սար-
սըլտը, «պու սինվալ իւղրէ Բապալըն քէլամը
ղիյատէսի իլէ թէրագգը էտիպ՝ գուվլէթ-
լէնիր իտի» (Ամալ. 19. 20): Էֆէսուստաքի
կէնճ Քրիսթիյանլարա Պօղոսըն էթտիյի սիւ՛ալ
հէր թարափտա պուլունան եէնի Քրիսթիյան-
լարա էտիլիր. «Բուհ էլ Գուտսա նա՛իլ օլ-
տունը՞դ մը»: Պիղիմ քէնտի գալպլէրիմիդտէ
մէսէրրէթին, կիւնահա ղալէպէնին, տուա-
տա գուվլէթին վէ միւ՛էսսիր խըտմէթին պէօ-
յիւք սըրըր Բուհ էլ Գուտսա նա՛իլ օլմագտա
տըր:

Յիսուսը՝ հաղիգաթէն գապուլ էթմիշ օ-
լան հէր քէստէ պիր մանատա Բուհ էլ Գուտս
սաքին տիր. կէրչի չօգ միւմինլէրտէ Աղիդ
Բուհ վարտըր, ֆագաթ Օ՝ մէվճուտիյէթլէ-
րինին մախֆի պիր մագտիսինտէ, իթթիլաը
տէլունլէրինտէն էօթէտէ սաքին տիր: Պօ-
ղոս ըհսուլըն սիւ՛ալընտա Բուհ էլ Գուտսա
մալիք օլմագ տէմէք իսթէտիյի շէյ պունտան
քիւլլիյէն ֆարգլը, պունտան տահա չօգ էյի
պիր շէյ տիր: Էօյլէ պիր մանատա Բուհ էլ
Գուտսա նա՛իլ օլմագ քի, անտէ ատէմ Բուհ
էլ Գուտսա նա՛իլ օլաղընը թէճրիպէ ի զա-
թիյէսիյլէ պիլիք Շիմտիյէ գատար կէօրէ կէլ-
տիյիլիդ հէր հանկը մէսէրրէթտէն ֆարգլը պիր
մէսէրրէթ իլէ տօլարըզ: Օլ Բուհ էթմիւմիդի
խտարէ էտէր վէ Բուհըն մէյլէսի օլան մու-
հապպէթ, մէսէրրէթ, սէլամէթ, թէհամմիւլ,
լէթաֆէթ, էյիլիք, իման, հիւմիյէթ վէ զապ-
թը նէֆսի տա՛իւմա արթմագտա՞լարագ պիլ-
տէ հասըլ էտէր: Պիղէ մախսուս օլմայան
պիր թարգտա գալպլէրիմիդի տու՛այա թէշվիդ
էթմէքտէ՞ օլտուղընա միւթթալի լօլուրըզ:
Քրիստոս իշիւն շէհատէթիմիդտէ, ղայրիլէրէ
շախսէն՞ սէօյլէյէրէք, Քրիստոսը գապուլ էթ-
մէլէրի իշիւն չալըմագլըղըմըզտա, եախօտ

կիրակի մէքթէպի սընֆընը թա'լիմ էտէր ի-քէն, եա' ճէմա'աթտա սէօյլէր իքէն, եա տա էֆէնտի իշխան պաշգա հէր հանկը պիր իշ եափար իքէն, Անըն եարտըմընա միւթթալի օլուրըզ : Բուհ էլ Գուտսա նա'իլ օլտունը'զմը : Նա'իլ օլմամըշ իսէնիզ, սիզէ՝ Անա նա'իլ օլմանըն եօլունը կէօսթէրէյիմ :

1. Իլը եէրտէ Քրիստոսըն խաչտա պիղիմ իշխան էօլմէսի, Ալլահըն ճիւմլէ կիւնահլա-րըմըզը սայմայըպ՝ պիզէ աֆվ էթմէսինին եալընըզ վէ քեաֆի էսասը օլտուղընա էմին օլմամըզ կէրէք տիր :

2. Բուհ էլ Գուտսա նա'իլ օլմագ իշխան, հէր պիր պիլտիյիմիզ կիւնահը պրագմալը-յըզ : Սէմավի Փէտէրիմիզէ կիտիպ տու'ա իլէ թալէպ էթմէլիյիզ քի, պիզլի քեամիլէն թէֆ-թիշ էթմին, վէ 'էօմրիւմիզտէ, խարիճի վէ տախիլի 'էօմրիւմիզտէ, քէնտի նազարընտա եանլըշ օլան հէր հանկը պիր շէյի մէյտանա չըգարըպ, նուրա կէթիրսին : Վէ քէնտինէ նախօշ օլան պիր շէյ նուրա կէթիրիր իսէ, պիզէ նէ գատարտա սէվկիւլիւ օլտա ֆարգ էթմէզ, անը տէֆ էթմէլիյիզ : Ազիզ Բուհա նա'իլ օլմագ իշխան ճիւմլէ կիւնահլարը քեա-միլէն ըէտտ էթմէք լազըմ տըր :

3. Ազիզ Բուհա նա'իլ օլմագ իշխան տիւն-եա էօնիւնտէ Քրիստոսը աչըգտան իգրար էթ-մէլիյիզ : Մախֆիտէ շայիրտ օլմաղա չալը-շանլարա Բուհ էլ Գուտսա վէրիլմէզ, ֆաղաթ Քրիստոսա իթա'աթ էտիպտէ, ալէնի սուրէթ-տէ տիւնեա էօնիւնտէ Անը իգրար էտէնլէրէ վէրիլիր :

4. Ազիզ Բուհա նա'իլ օլմագ իշխան, 'էօմրէ-րիմիզի Ալլահա քեամիլէն վագֆ էթմէլիյիզ : Անա կիտիպ « Սէմավի Փէտէր, իշթէ պէն : Պէնի պէհա իլէ սաթըն ալմըշսըն : Պէն սէնին մալին իմ : Պէն քէնտի իրատէթիմի իճրա էթմէքլիք հագգըմտան, 'էօմրիւմիւ խտարէ էթմէք հագգըմտան, քէնտի եօլումտա եիւրիմէք խտա'ասընտան վաղ կէշէրիմ : Քէնտիմի սանա քիւլլիյէն վէրիլիմ : Հէր նէյէ մալիք իսէմ, վէ հէր նէ իսէմ ճիւմլէսինի վէրիլիմ : Նէ-րէյէ իսթէր իսէն՝ կէօնտէր . պէնի իս-թէտիյին կիպի իսթիմալ էյլէ . պէնիմ վա-սըթամ իլէ նէ՝ եափմագ իսթէր իսէն՝ եափ, պէն սէնինիմ » տէմէլիսին : Ալլահտան պիր շէյ էսիրկէր իսէք, օլ շէյ նէ գատար տա քիւլլիք կէօրիւնտէ կէօրիւնսիւն, ֆարգ էթ-մէզ . պու նօգթա պիլթիւն վագֆիյէթիմիզի պօզար : Ֆաղաթ հէր շէյի Ալլահա վագֆ է-

տէր խէք, ո՛ւր զէման Ալլահ ճիւղէ մալիք
օլտուղընը պիղէ վէրիր: Վար պաղըլար քի
Ալլահա օլան շու քեամիլ վազֆիյէթտէն իհ-
թիրաղ էտէրլէր: Ֆադաթ Ալլահա քեամիլէն
վազֆի օլունմագ անճագ պիհուտուտ մուհապ-
պէթէ քիւլլի պիր թէսլիմիյէթ տիր: Տէյիլ
եալընըզ հէր հանկը պիր տիւնեալի փէտէ-
րինքինտէն զիյատէ ագիլ պիր մուհապպէթի,
ֆադաթ հէր հանկը զէմինի վալլաթէնինքին-
տէն զիյատէ նաղիք պիր մուհապպէթի օլան
փէտէրէ վազֆիյէթ տիր:

5. Ազիզ Բուհա մալիք օլմագ իշխն Անը
մուայյէն սուրէթտէ թալէպ էթմէք լաղըմ
տըր: Բապպըմըզ Յիսուս Լուգ. 11. 13տէ
«Իկէր սիզ եարամագ իքէն էվլատընըզա էյի
աթիյէ վէրմէյի պիլիր իսէնիզ, Սէմալի փէ-
տէր քէնտինտէն տիլէյէնլէրէ նէ՞ գատար
զիյատէ Ազիզ Բուհը վէրէճէք տիր» տէյօր:
Հէման Ալլահա եագլաշըպ Ազիզ Բուհը վէր-
մէսինի թալէպ էյլէ վէ վէրմէսինի մէմուլ
էյլէ չիւնքի վէրէճէլինի վատ էտիյօր:

6. Սօն եէրտէ՝ Բուհ էլ Գուտսա նա՞լիլ օլ-
մագ իշխն իման լաղըմ տըր: Ալլահը սաֆիճէ
քէնտի վատընտա թութմալը: Պիր վատ փէ-
լամ Ուլլահտա նէ գատար տա միւսպէթ օլսա

ֆարգ էթմէզ, անը պիզ շախսէն՝ անճագ ի-
ման էթտիյիմիզտէ կէօնէնէ պիլիրիզ: Բապ-
պըմըզ Յիսուս տէյօր «հէր նէ թալէպ էտէր
խէնիզ, մալիք օլտուղընըզա ինանըն, վէ ա-
լաճագընըզ» (Մարկ. 11. 24: Մ. Թ.): Ա-
զիզ Բուհ իշխն տուա էթտիյինտէ իրատէթ
Ուլլահա միւթապըզ պիր շէյ թալէպ էթ-
միշսին. իմտի տուայըն իշխալտիյինի, վէ
Սնտէն թալէպ էթտիյին շէյէ մալիք օլտու-
ղընը պիլիրսին (1 Յովհ. 5. 14, 15): Ֆադաթ պիր
շէ հիսա էթմէմիշ օլապիլիրսին, ֆադաթ հիստի-
յաթընտ տէյիլ, անճագ Ալլահըն վատընտ
պագ: Տուանըն իշխալտիյինէ ինան, Ալլա-
հըն Ազիզ Բուհը վէրտիյինէ ինան: Վէ սա-
տէճէ քէլամ Ուլլահըն վատընտ իման իլէ մալիք
օլտուղըն շէյի պիր աղ սօնկրա թէճրիպէ ի
զաթիյէնտէ կէօրէճէքսին:

2օգ տէֆա թէնհայա չէքիլիպ տիզ չէօք-
մէք վէ Ազիզ Բուհա պագարագ Եօմրիւյին
պիւթիւն խտարէսինի եէնիտէն Անըն էլլէրինէ
գօյմագ էյի օլուր: Թէսավիլուրաթըյըն, խա-
յալաթըյըն, ինթիխապլարըյըն, մագուէտլէ-
րիյին, սէօղլէրիյին, ամէլլէրիյին վէ հէր շէ-
յին խտարէսինի ալմասընը թալէպ էլլէ, վէ
պունը եափմասընը սատէճէ մէմուլ էյլէ:

Քրիսթիան 'էօմրիւնտէ զալէպէնին առ
սըրըր տէրաւնինտէ սաքին օլան Ազիզ Րուհա՝
հէր իսթէտիյինի եափմասը իչիւն 'էօմրիւյին
պիւթիւն հալ ու քէյֆիյէթլէրինտէ 'իթիւրազսըզ
պիւր սուրէթտէ միւսա՛տտէ էթմէք տիր :

Պ Ա Պ 5

ՅԻՍՈՒՍԱ ՊԱԳՄԱԳ

Իօնիւմիզէ գօնուլան եարըշտա սապը իլէ
սէյիրտէճէք իսէք, տա՛իմա Յիսուսա պագ-
մագտա օլմալըյըզ (իպր. 12. 1—3) : Տա՛իմի
մէսէրրէթ վէ զալէպէնին է՛ն սաֆի, եինէտէ
է՛ն գուվլէթլի սըրըլարընտան պիւրի սա՛իմա
Յիսուսա պագմագ սր :

1. Իլք եէրտէ, Ալլահըն հուգուրընսա
գապուլ օլունմագլըղըմըղըն էսասը մագա-
մընսա, Յիսուսա պագմագտա տէվամ էթ-
մէլիյիզ :

Թէքըրար պէ թէքըրար շէյթան՝ կիւնահ-
լարըմըղը վէ մաղլուպիյէթլէրիմիզի կէօսթէ-
րէրէք պիզի ճէսարէթտէն տիւշիւրմէյէ ճէհտ
էտէր : Վէ պէօյլէճէ Լիվլատ Ուլլահ օլմամըշըզ

եախօտ գուրթուլմամբըլդ տէյիւ պիղի գան-
տըրմաղա չալըլըր: Տէվամ իւզրէ կիւնահ-
լարըմըլդա պագտըրմաղա վէ անլէր իւզէրինէ
չօգ տիւշիւնտիրիպ մէրագ էթտիրմէյէ մու-
վաֆֆագ օլուր իսէ, տէրհալ պիղի ճէսար-
րէթտէն տիւշիւրէպիլիւր: Վէ ճէսարէթտէն
տիւշմէք մաղլուպիյէթ տէմէք տիր: Փա-
գաթ պիղ տէվամ իւզրէ, Ալլահըն պագտը-
ղը նօգթայա եա'նի հէր պիր կիւնահըմըլդա
քեամիլ պիր քէֆարէթ օլմագ իւզրէ, եէ-
րիմիղէ Յիսուս Քրիստոսըն էօլմէսինէ պա-
գար իսէք, կիւնահլարըմըլըն պէօյիւքիւ-
յինտէն տօլայը ասլա ֆիթուր կէթիր-
մէյիլ: Հէր նէ գատար կիւնահլարըմըլ
պէօյիւք՝ զայէթ պէօյիւք իսէլէրտէ, անլէ-
րին ճիւմէսի իշիւն քէֆարէթ էտիլտիյինի
կէօրէճէյիլ: Շէյթանըն հէր տէֆա կիւնահ-
լարըմըլտան պիրինի կէօթէրմէսինտէ, Յի-
սուս Քրիստոսըն պիղիմ իշիւն մէլուս օլարագ
պիղի կիւնահըն լանէթինտէն գուրթարտը-
ղընը միւշահտէ էտէրիլ (Ղալ. 3. 13):
Քէնտի հալիմիդտէ ֆըագ իլէ մէմլու իսէք տէ
Քրիստոսըն պիղիմ իշիւն կիւնահ ատտ օլուն-
մասըլէ, պիղ անտէ Ալլահըն սալահը ատտ
օլունտուղըմըլդ կէօրէճէյիլ (2 Գօր. 5. 21):

Շէյթանըն եիւզիւմիղէ վուրտուղը հէր կիւ-
նահըն եիւքլէնիլմիշ վէ էպէտէն գալտըրըլ-
մըլ օլտուղընը կէօրիւրիլ (1 Պետ. 2. 24:
Ես. 53. 6):

«Մուհիպպ խէլասքեար էօլիւպ խաշտա,
էյլէտի իթմամ խէլաս իշի,
էթտիմ պէն գապուլ, գօրգմամ ասլա,
Տայմա պագարագ ճէլիլ Զաթա:»

սէօղլէրինի տա'իմա թէրէննիւմ էտէպիլիլիլ:
Պու տագիղէ, կէշմիշտէ եա' հալը հա-
ղըրտա էթմիշ օլտուղըն պիր կիւնահ սանա
իղթիրապ վէրիյօր իսէ, տէրհալ խաշտաքի
Յիսուսա պա'գ, Ալլահըն Անըն հագգընտա
սէօյլէտիյինէ ինան, եանի' սանա իղթիրապ
վէրէն պու կիւնահ՝ Անա եիւքլէտիլմիշ տիր
(Ես. 53. 6): Ալլահա շիւքը էյլէքի, կիւ-
նահ պիւթիւն էօտէնմիշ տիր. սէնին եէրինէ
անը եիւքլէնէն Յիսուսա միւթէշէքքիր օլ,
վէ արթըգ օ պապտէ միւղթարիպ օլմա:
Ալլահըն էպէտի մուհապպէթի իլէ սիլտիյի
կիւնահլար իւզէրինէ տիւշիւնիպ մէրագ էթ-
մէք էնկին պիր նանքէօրլիք տիր: Տա'իմա

խաչտաքի Գրիստոսա պա՛գ, վէ Իլահի հիւսնի թէվէճճիւհին նուրընտա եիւրիւ : Ալլահըն պու հիւսնի թէվէճճիւհի սէնին իչիւն պէօյիւք պէհա իլէ սաթըն ալընիւրէ տըր : Միննէթ-տարլըգ ֆարզ էտէր քի, սէն տա՛խմա անա ինանըպ, անըն նուրընտա եիւրիւյսին :

2. Սէմասա վէ գէմինսէ պիւթիւն գուվէթէ մալիֆ օլարագ հէր կիւն վէ հէր սա՛աթ պիգի սագլամադա գասիր, գըյամ էքմիւ խէլասփեարմըգ սէյիւ Յիսուսա պագմագտա տէվամ էթմէլիյի :

Շու անտէ եանկլըշ պիր շէյ եափմադա թէճըիպէ օլունըյօրմըսըն : Պէօյլէ իսէ, Յիսուսըն էմվաթտան գըյամ էթտիյինի տէր-խաթըր էյլէ . սէմատա վէ զէմինտէ պիւթիւն գուվէթէ մալիք օլտուղընը վէ պինասնալէյի թամմ շիւմի զալէպէ վէրմէյէ գատիր օլտուղընը տէր խաթըր էյլէ : Պու անտէ սէնի «քեալիլէն» (Իպը . 7 . 25) գուրթարմագ իչիւն Յիսուսըն գուվէթէ մալիք օլտուղընա տա՛իր Ալլահըն քէլամընտա սանա սէօյլէտիյի սէօղէ ինան : Սէնի շիւմի իհաթէ էտէն շու կիւնահ իւզէրինէ սանա զալէպէ վէրմէյէ գուվէթէ մալիք օլտուղընա ինան : Անտէն զալէպէ թալէպ էյլէ : Վէրէճէյինի մէմուլ էյլէ : Գըյամ էթմիշ Գրիստոսա զալէպէ ի-

չիւն պագարագ, պու եօլտա, հէր կիւն, հէր սա՛աթ, հէր տագիգէ կիւնահ իւզէրինէ զալէպէ չալա պիլիւսին :

«Էմվաթտան գըյամ էթմիշ օլան Յիսուս Գրիստոսը տէր խաթըր էյլէ» (2 Տիմ . 2 . 8) :

Ալլահ հէր պիրիմիլի զալէպէ 'էօմրիւնէ տալէթ էթմիշ տիր, վէ պու զալիպ 'էօմրիւն սըրըր զալէպէ իչիւն տա՛խմա գըյամ էթմիշ օլան Գրիստոսա պագմագ տըր : Խաչտաքի օլան Գրիստոսա պագարագ աֆիլըգ ալըր վէ սէլամէթ կէօնէնիլիլ : Գըյամ էթմիշ Գրիստոսա պագարագ կիւնահըն գուվէթի իւզէ-տոսա զալէպէ էլտէ էտէրիլ : Էյէր իննէ շիւմի զալէպէ էլտէ էտէրիլ : Էյէր կէօղ էօնիւնտէն գըյամ էտէն Գրիստոսը զալիպ էտէրէք թէճըիպէյէ մաղլուպ օլմուշ իսէն, կիւնահըն իգըար էթ, վէ անըն աֆիլ օլունտըղընը պիլ, չիւնքի Ալլահ պէօյլէ տէյօր (1 Յովհ . 1 . 9) վէ թէքըար գըյամ էթմիշ Յիսուսա նաղար էյլէ քի՝ սանա շիւմ տի զալէպէ վէրսին վէ սէնի տա՛խմա քէն-տինէ պագտըրսըն :

3. Եւվմի հալլէրիմիգսէ Անըն արգասը սըրա կիսէնէյիմիգ պիր գաթ սէյիւ Յիսուսա պագմագսա սէվամ էքմէլիյիգ : Բապալըմը Յիսուս պիլէ, պու կիւնքի չա-

յերտէրինէ, գատիմ՝ շայիրտէրինէ տէտիյի կիպի տէյօր, «Արաւմճա կէլինիզ» ։ Հագեգի Գրիսթիյան 'էօմրիւնին պիւթիւն սըրօը պու իքի քէլէմէտէ պէյան էտիլէպիլիր . «Արաւմճա կէլինիզ» ։ «Անտէ գայլըրմ տէյէն քիմէ սէ Անրն Եիւրիսիյի կիպի քէնտիսի տախի էօյլէ Եիւրիւմէք կէրէք տիր» (1 Յովհ. 2. 6) ։ Գրիսթիյան 'էօմրիւնտէ մաղլուպիլէթին էն ումուսի սէպէպլէրինտէն պերի, փէք զիյատէ միւթէհայյիւր օլտուղըմըզ էյի պիր աւտէմին արտընճա կիթմէյէ չալըշմագլըզըմըզտա պուլընըր ։ Պիր էրքէք եւ՝ գարը նէ՝ գատարտա էյի օլսա Փարգ Էթմէզ, անը էմնիյէթ իլէ թէ՛ագըպ էտէմէյիզ ։ Էյէր պիր էրքէք եւ գարընըն արտընճա Եիւրիւյօր իսէք, Եօլտան սափաճաղըզ ։ Պու տիւնեւտա պիրտէն պաշգա՝ մութլագ քէ՛նալիլէթէ մալիք օլան հիշ պիր քիմսէ ասլա զուհուր էթմէմիշ տիր — Ատէմ օլան Գրիստոս Յիսուս ։ Պիր աւտէմին արգասը սըրա կիտիյօր իսէք անըն Փաղիլէթինտէն իսէ տահա զիյատէ գուսուրլարընը թագլիտ էտէճէյիմիզ մուհագգագ տըր ։ Գըլաղուղըն հալինտէ Յիսուսա վէ անճագ Յիսուսա պագ ։

Հէր հանկը պիր վագթտա նէ՞ եափայլմ

տէյիւ թէրէտտիւտտէ օլտուղընտա, տէրհալ շու սիւ՛ալը էթ, Յիսուս պէնիմ եէրիմտէ օլսա նէ՞ էտէր իտի ։ Սէնին եէրինտէ Յիսուս օլսա նէ էտէճէք օլտուղընը կէօթէրմէսի իչիւն, Աղիզ Բուհ վասըթասըյլէ Ալլահտան սիւ՛ալ էթ ։ Յիսուսըն նէ էտէր օլտուղընը պուլմագ իչիւն Գ. Մուգ. ինի մէշգ էյլէ վէ Յիսուսըն արտընճա կիթ ։ Պաշգա հիշ պիր աւտէմ Յիսուսըն արտընճա կիթմէյօր կիպի կէօրիւնտէ պիլէ, սէն Յիսուսըն արգասը սըրա կիթտիլինի պիլ ։ Վագթընը եախօտ տիւշիւն կէլէրինի սա՛իրլէրի Յիսուսըն արտընճա կիթմէյօրլար տէյիւ ֆրիթիֆա էտէրէք թէլէֆ էթմէ ։ Պա՛գ քի, սէն քէնտին, Անըն արտընճա կիտէսին ։ Յիսուսըն արգասը սըրա կիթմէտիքլէրի իչիւն սա՛իրլէրի ֆրիթիֆա էտէրէք՝ վագթընը թէլէֆ էթտիլին սըրատա Յիսուսըն սանա տա՛իմա տէտիյի պու տըր . «Սէնին նէ՞ վագիֆէն, սէն արտըմ սըրա կէլ» (Յովհ. 21. 22) ։ Սէնին իչիւն սիւ՛ալ, պաշգա աւտէմլէր իչիւն Յիսուսըն արտընճա կիթմէք նէ՞ տէմէք տիր, եախօտ նէ՞ շէյլէրի շամիլ տիր, պու տէյիլ տիր ։ Իլլա սիւ՛ալ շու տըր, եանի՝ Յիսուսըն արտընճա կիթմէք պէնիմ իչիւն նէ՞ տէմէք տիր» ։

Հաղիգի սափի 'էօմր, սատէճէ Յիսուսը
 թէ՛ագըպ էթմէք 'էօմրիւ պու տըր: Սէնի
 շաշըրան չօգ մէսէլէլէր կէլէպիլիւր, ֆագաթ
 էլէր պիւթիւն գալպտէն, հէր շէյտէ Յիսու-
 սըն արտընճա կիթմէքլէլի նիյէթ էտէր իսէն,
 էն գարըշըգ մէս'էլէ պիլէ տէրհայ կիւն կի-
 պի պէրրոգ օլուր: Իպլիս տա'խնա սանա
 շունը ֆըսըլտամաղա հաղըր օլուր. «Ֆիլան
 էլի պիր առէմ' պու շէյի եափըյօր»: Ֆագաթ
 սէն տա'խնա շու ճէփապը վէր. «Ֆիլան վէ
 ֆիլան առէմ' նէ' էտէպիլիւր եա էթմէղ, օ պէ-
 նիւ' վաղիֆէմ' տէյիլ: Պէնիւ' իշիւն սիւ'ալ շու
 տըր, Յիսուս պէնիւ' եէլիմտէ օլսա նէ' էտէր
 իտի»: Անճագ Յիսուսըն արտընճա կիթմէք
 'էօմրիւնտէ 'աճա'իպ հիւրըլէլէթ վար: Պու
 եօլ միւսթագիւ' վէ տիւղ տիր: Ֆագաթ
 պաշգալարըն 'էօմրիւնէ պագարագ' քէնտի
 'էօմրիւնէ շէքլ վէրմէյէ չալըշանըն թարիգի
 տօլամպաճլար, քէօշէլէր վէ շուգուրլար իլէ
 տօլու տըր: Տէփամի Յիսուսա պագ: Հէր
 նէրէյէ իրշատ էտէր իսէ թէվէքքիւլ իլէ
 արտընճա կիթ: Սալիհլէրին, թամի' կիւն օ-
 լունճայատէք զիյատէ վէ տահա զիյատէ
 փարլայան թարիգի պու տըր (Էմս. 4. 18):
 Տիւնեանըն նուրը 0 տըր, Անըն արտընճա
 կիսէն գարանլըգ տա եիւրիւմէյիպ, անճագ
 պիւթիւն եօլունտա հայաթ նուրունա մալիք
 օլուր (Յուվհ. 8. 12):

Պ Ա Պ Ե

ՔԻԼԻՍԷ 'ԱԶԱԼԵՂԷ

Նէ' եէնի պիր քրիսթիյան, նէ' տէ էսքի
 պիր քրիսթիյան սա'իր միւմիւնլէրին միւշարէ-
 քէթի օլմայարագ, քրիսթիյան 'էօմրիւնտէ
 հաղիգի մուվաֆֆագիլէթէ մալիք օլամաղ:
 Բիլիսէ' պիզգաթ Յիսուս Գրիստոս թարա-
 ֆընտան թէշքիլ օլունմըշ իլահի պիր միւ'էս-
 սէսէ տիր: Սա'իր միւ'էսսէսաթ զուհուր է-
 տէր վէ զա'իպ օլուր. ֆագաթ քիլիսէ սօնա
 գատար տէվա'ի էտէր: «Ճէհէննիմին գափու-
 լարը անա զալիպ կէլէմէյէճէք» (Մատթ. 16.
 18): Բիլիսէ երքէք վէ գարըլարտան, զայրի
 քեամիլ երքէք վէ գարըլարտան թէշքիլ օ-
 լունմըշ տըր. վէ պինա'էնալէյհ զայրի քեա-
 միլ պիր միւ'էսսէսէ տիր: Ֆագաթ նէ տէ
 օլսա իլահի պիր մէնպ'ատան տըր վէ Ալլահ

անը սեվեր, վէ հէր պիր միւմին անա 'ա'իտ
օլտուղընը տէրք էտէրէք ալէնէն անտէ մէվ-
գըլինի թու թմալը վէ անըն հազգընտա օլան
մէսուլիյէթլէրինի թանընալը տըր:

Հագիգի քիլիսէ, պիլծիւմիէ հագիգի
միւմինլէրտէն, տիրի պիր իման իլէ Յի-
սուս Գրիստոսա պիրլէշմիշ օլանլալտան
միւրէքքէպ տիր: Շիմտի, խարիճի թէշ-
քիլաթընտա, պիր չօգ ֆըրգալարա վէ մա-
հալլի ճէմա'աթլարա թագսիմ օլունմըշ տըր.
Փագաթ պու թագսիմլէրէ բաղմէն՝ հագիգի
քիլիսէ պիր տիր: Անըն պիր Բապպը վար,
Յիսուս Գրիստոս: Պիր իմանը վար, Խէլա-
քեար, Իլահի Բապպ վէ Փատիշահ տէյիւ
անճագ Անա իման էտէր: Պիր վաֆթիլի վար,
պիր բուհտա պիր ճէսէտէ վաֆթիլ օլունըր
(Էֆս. 4. 4, 5: 1 Դ. 12. 13): Փագաթ
հէր քրիսթիյան, պաշգա 'իւ'ին արգատաշ-
լարըն իշթիրաքընա միւհթաճ տըր: Պու միւ-
շարէքէթին խարիճի իղհարաթը, միւմինլէ-
րին պիր մունթաղամ թագըմընա իշթիրաք
էթմէք տիր: Ճիւմլէ քիլիսէլէրէ 'ա'իտ օլա-
րագ, պիլթիւն միւմինլէր իլէ տահա կէնիշ
պիր իշթիրաքտա օլապիլմէք իւմիտիլլէ,
քեաֆֆէի միւթէշէքքիլ քիլիսէլէրտէն ուղագ-

տա տուրուր իսէք, քէնտի քէնտիլէրիլիլի
ալտաթըրըղ: Մահալլի պիր ճէմա'աթ իլէ "ը-
գը պիր իթթիհ տա պուլունադտա էտի-
նէճէյիլիլ իսթիֆատէյի զա'իպ էտէրիլ:
Խուսուսի պիր ճէմա'աթա 'աղա օլմագտան
լմթիյնա էտէն էյի մագսէտլի պիր չօգ ա-
տէմլէր թանըրըմ, ֆագաթ պու եիւզտէն
քէնտի շախսի բուհանի 'էօմիլիլ զիյան չէքմէ-
միշ օլան հիշ պիր ֆէրտ թանըմայօրըմ:

Պէնտէկոստէ կիւնիւնտէ թէվպէ էտէն
3000 քիշի տէրագապ վաֆթիլ օլունըպ քի-
լիսէյէ զա'ի օլունաղար (Ամալ. 2. 41, 47),
վէ «Անյէր ըհսուլլէրին թա'լիմինէ վէ միւ-
շարէքէթէ վէ էքմէք վարէլէմէսինէ վէ տու'ա-
լարա տէվամ էտէրլէր իտի»: Պունլարընքի
լմթիսալա շայան պիր էօրնէք տիր: Սէն Յի-
սուս Գրիստոսը հագիգաթէն դապուլ էթմիշ
իսէն, միւլքին ի մէրթէպէ, տէրհալ, Յիսուս
Գրիստոսը դապուլ էթմիշ օլան պիր թագըմ
պուլարագ անլէր իլէ պիրլէշ:

Չօգ եէրլէրտէ քիլիսէ ինթիխապընա հա-
ճէթ եօգ տըր, չիւնքի անճագ պիր թանէ
վար. սա'իր մահալլէրտէ, պիր ֆէրտին էօնիւնէ
շու սիւ'ալ կէլիր «Միւմինլէրին հա'նկը թագըմը
իլէ պիրլէշէյիլի»: Քեամիլ պիր քիլիսէ արա-

մագ իլէ վագթընը թէլէֆ էթմէ: Գեամիլ քիլիսէ եօգ տըր: Գեամիլ պիր քիլիսէ պուլանա գատար հիչ պիրիսի իլէ պիրլէշմէզ իսէն, հիչ պիրիսիսէտէ պիրլէշմէզսին վէ պէօյլէճէ էօյլէ պիր քիլիսէյէ 'աղա օլուրսըն քի, անըն պիրիճիք 'աղասը սէնսին, պուտա ճիւմլէ քիլիսէլէրտէն էն գուսուրլը տըր: Հիչ պիր քիլիսէյէ 'ա'իտ օլմանատան իսէ, պիլտիլիս' էն գուսուրլը քիլիսէյէ 'ա'իտ օլմաղը թէրճիհ էտէրիս: Պօղոսըն զէմանընտա մահալլի քիլիսէլէր չօգ գուսուրլը 'իւ'էսսէսաթ իտիլէր: Գօրնթոսլըլարա օլան մէքթուպլարը օգուլըն, վէ Գօրնթոստա օլան քիլիսէնին նէ' գատար գուսուրլը օլտուղըն կէօրիւրսինիզ, անտէ նէ' գատար շէրը վար իտի, եինէ տէ Պօղոս Գօրնթոստա պուլունան հիչ պիր միւսինէ պու զայր ի քեամիլ քիլիսէտէն այրըմանը իչիւն նասիհաթ վէրմէյի տիւշիւնմէտի: Փութիէրէսթիքտէն այրըմալարընը, տիւսիզլէրլէ միւշարէքթտէ պուլունմանալարընը (2 Գօր. 6. 14—18) սէօյլէտի, ֆագաթ Գօրնթոստա պուլունան գուսուրլու քիլիսէտէն այրըմալարընա տա'իլ պիր սէօզ պիլէ սէօյլէմէտի: Գօրնթոստա պուլունան քիլիսէյէ, եանլըշ 'էօմիլէրի օլան պա'ղը ատէմլէրի 'ա-

զալըգտան այրըմալարընը սէօյլէտի (1 Գօր. 5. 11, 12), ֆագաթ Գօրնթոս քիլիսէսինին այրը այրը 'աղալարընա, մէքքիւր քիմնէլէր հալա քէնտիլէր իլէ օլան միւշարէքթտէն այրըմալըն օլտըգլարը իչիւն, քիլիսէտէն չըգմալարընը սէօյլէմէտի:

Մատամ քի քեամիլ պիր քիլիսէ պուլանալըն, պուլապիլէճէյին էն էյի քիլիսէյի պուլ: Գիթապը Մուգատտէսէ իման էտէն վէ անը վազ էտէն պիր քիլիսէյէ պիրլէշ: Փ. Մուգ.ին պիզզաթ Ալլահտան կէլէն, կիւվէնիլի պիր իլհամ, վէ իման ու 'ամէլիմիզին քեաֆի գա'իտէսի օլտուղընա տա'իլ իմանընը իխլալ էթմէք մէյլինտէ պուլունան աչըգ եա իխլալ էթմէք սէօզլէր սէօյլէյէն քիլիսէլէրտէն սագըն: Տու'ա մէճլիսլէրի տէվամ էտէրէք, տու'ա բուհու պուլունան պիր քիլիսէ իլէ պիրլէշ: Ղա'իպ օլմուշլարըն խէլասը իչիւն հագիգի իչլէք արգուսը պուլունան, եէնի քրիսթիյանլարը արայըպ'անլէրէ եարտըմէտէն, վա'ըզը վէ ճէմա'աթը ֆագիրէ վէ մէթրուքէ տօղրու մուհապպէթ թաշլյան պիր քիլիսէ իլէ պիրլէշ: Պու տիւնեատա խըտմէթի Գրիստոսընքինին 'այնիսի եա'նի «ղա'իպ օլմուշլարըն արայըպ, գուրթարմագ» օլտուղընա տիգգաթ էտէն պիր քիլիսէյէ պիրլէշ: Մէզհէպի

Փրբդա ֆարգլարընա կէլինտիքտէ, պաշգա
շէյլէր միւսապի օլտուղը հալտէ, թա'լիմ, ու-
սուլը իտարէ վէ 'այն ու ատէթլէրի սէնին-
քինէ էն ետգըն օլան պիր ֆրբդայա պիրլէշ:
Շէօյլէքի սէնինքինտէն օլան էօյլա պիր քիլիսէ
իլէ պիրլէշմէտէն իսէ, պաշգա պիր ֆրբդատան
օլուպ տա տիրի օլան պիր քիլիսէ իլէ պիրլէշմէք
տուհա էյի տիր: Փրբդա ֆարգլարընըն կիթ-
տիքճէ էքիլմէքտէ օլտուղը վէ էքսէրիյէ օ'լ
ֆարգլարընտա ամէլի հիշ պիր նէթիճէսի օլ-
մատըղը պիր զէնանտէ եաշըյօրուղ: Ստէմ'
չօգ քէրրէ քէնտի ֆրբդատընա մէնսուպ պիր
քիլիսէտէ օլտուղընտան զիյատէ պաշգա
ֆրբդատան օլան պիր քիլիսէտէ ըահաթ-
լըգ վէ թէքլիֆսիզլիք տույար: Փրբ-
դալարը թագսիմ էտէն շէյլէր, անլէրի պիր-
լէշտիրէն պէօյլաք էսասի հագիգաթլարա,
մագսէտլէրէ վէ իմանա ըուպարէն էհէմմիյէթի
հա'լիզ շէյլէր տէյիլ տիրլէր:

Պալատէ նազարընա թագտիմ օլունան
մօտէլէ միւթապըգ պիր քիլիսէ պուլամագ
իսէն, անա էն ետգըն կէլէնի պուլ: Օ քիլի-
սէնին իշինէ կիր վէ տու'ա իլէ վէ ամէլ իլէ
օլ քիլիսէյի, ֆրիստոսըն քիլիսէսի նասըլ օլ-
մալը տէյիլ թէսապիլուր էտիյօր իսէն օլ մօ-

տէլէ, էտէպիլտիյին գատար ետգըն կէթիր-
մէյէ զայրէթ էյլէ: Փագաթ գուվիլէթինի,
քիլիսէյի եա չօպանընը քրիթիքա էտէրէք
թէլէֆ էթմէ: Քիլիսէտէ վէ չօպանտա նէ
էյի շէյ պուլունտըղընը արա վէ անը գուվ-
վէթլէնտիրմէք իշիւն էլիտէն կէլէնի եափ.
եանլըշ օլան հէր շէյտէն սէպաթ իւզլէ,
ամմա մահճուպիյէթ իլէ, ուզագ տուր վէ
անը թասհիհ էթմէյէ սայ էթ: Վէ էյէր անը
պիր կիւնտէ, եա պիր հաֆթատա եա պիր
այտա եա պիր սէնէտէ թասհիհ էտէմէզ իսէն,
ճէսարէթտէն տիւշմէ: Սապը, մո հապպէթ,
տու'ա վէ ճէհտ վագթընտա թէ' էսիրլինի կէօս-
թէրի: Քէնտի քէնտինէ չէքիլիպ մըրըլտան-
մագ վէ թէշէքքի էթմէքիլին պիր ֆաիտէսի
օլմագ: Պու շէյլէր շախսընա վէ եաշատըղըն
հագիգաթլարա տօղրու նէֆրէթ ույանտըրըր:

Պ Ա Պ :

ՔՐԻՍՏՈՍԸ ՄՈՒՎԱՅՑԻՍ ՄԷՇԳԻ

Քրիստիյանն ըստ հանի 'էօմրիւնին նէշվ ու
նէմա պուլմասը իշխն, նիզաւի պիր սուրէթ-
տէ Բիթապը Մուգատտէսի մէշգ էթմէքտէն
տահա ֆախտէլի պիր շէյ եօգ տըր: Ֆիզիգի
'էօմրտէ օլտուղը կիպի ըստ հանի 'էօմրտէ սըհ-
հէթիմիզ ցէ՞ վէ ցէ՞ գաւար եէմէքտէ օլտու-
ղը՝ըղա մէրպութ տըր: Ճանա մախսուս թա'ամ
պիր քիթապտա, եանի Բիթապը Մուգատ-
տէստէ պուլունըր: Էլպէթ, հագիգի պիր ին-
ճիլ վա'ըզը պիզի Ալլահըն քէլամընտան պէս-
լէր, լաքին պու քեաֆի տէյիլ տիր: Մէր-
գուս պիզէ հաֆթատա պիր իքի տէֆ'ա եա-
խօտ պիր իքի կըն եէտիրըր, հալ պու քի
պիզիմ անտէն հէր կիւն եէմէյէ իհթիյաճը-
մըզ վար: Զիյատէսի վար, պաշգալար թա-

րաֆընտան պէսլէնմէքլիյիմիզ քեաֆի տէյիլ
տիր, քէնտի քէնտիմիզէ պէսլէնմէյի էօյրէն-
մէյիյիզ: Ազիզ քիթապը կէրէյի կիպի մէշգ
էտէճէք օլուր իսէք օ պիզիմ իշխն չօգ մու-
'ալլիմլէրին վազիֆէսինի կէօրիւր: Հատ-
տա պիզգաթ վա'ըզըմըզ Ալլահըն հագի-
գաթընտան խապէրսիզ պիրի օլմասը պէտ-
պախթըլընա տիւշմիւշ տէ օլսագ, զի-
յան չէքմէյիզ:

Էօյլէ պիր էյամտա եաշայօրըզ քի, հէր
թարաֆտա եանըր թա'լիմլէր զայէթ չօգ
պուլունըյօր վէ անճագ Բ. Մուգատտէսի հէր
կիւն քէնտի քէնտինէ մէշգ էտէն պիր քրիս-
թիյան եանըրըղա տիւշմէքտէն էմին օլա-
պիլիր: Պօղոս Բէսուլ Եփեսոս քիլիսէսինին
իթիթիյարըլարընա նասիհաթ վէրէրէք՝ պիր ազ
սօնկրա արալարընա ազղըն գուրթլար կիրիպ
սիւրիւյիւ էսիրկէմէյէճէյինի վէ քէնտի ա-
րալարընտան տախի, շայիրալէրի քէնտի ար-
գալարը սըրա չէքմէք իշխն ֆասիտ չէյլէր
սէօյլէյէն ատէմլէր զուհուր էտէճէյինի սէօյ-
լէր իքէն, պէօյլէսի թէհլիքէլի վագթլարտա
էմնիյէթտէ օլապիլմէքլիյին թարիգինի խապէր
վէրտի: «Վէ շիմտի, սիզի Ալլահա վէ անըն
ինայէթինին քէլամընա ըստարըլարմ, օլ քի,

սիզի պինա էտիպ՝ ճիւմէ մուգատտէսլէր իլէ պէրապէր սիզէ միրաս վէրմէյէ գատիր տիր» տէտի: Քիլիսէնին միւրշիտլէրինին արասընտա եանլըշ թա՛լիմաթ թէքէսսիւր էթտիյի պիր զէմանտէ պիլէ Ալլահըն ինայէթինին քէլա-մընը մէշգ ու միւթէլա՛ա էտէրէք էմին գա-լաճագլար իտի (Ամալ. 20. 29—32): Պուն-տան սօնկրա Եփեսոս քիլիսէսինին Եպիսկո-պոսը ՏիմոթէոսաՊօղոս պէրվէճհի աթի եա-զըյօր. «Լաքին շէրիր վէ միւզէվիլը ատէմ-լէր, ալտատարագ վէ ալտանարագ, կիթ-տիքճէ պէտթէր օլաճագ տըր» (2 Տիմ. 3. 13): Վէ թահրիրաթընա տէվա՛մ էտէ-րէք, կէլմէք իւզրէ օլան պու մախուֆ վագթլարտա պիլէ քէնտինին վէ սա՛իր միւ-մինլէրին նէ՛ եօլտա էմին օլապիլէճէքլէ-րինէ տա՛իր սէօյլէյօր: Պու եօլ խէլաս իչիւն՝ ալիմ էթմէյէ գատիր օլան Մուգատտէս քի-թապլարը մէշգ էթմէք իտի (2 Տիմ. 3. 14, 15): Իլավէթէն «պիւթիւն քիթապ իհհա՛մը իլահի օլուպ՝ թա՛լիմ վէ թա՛ղիր վէ իսլահ իչիւն վէ սալահ խուսուսընտա օլան թէ՛տիպ իչիւն ֆա՛խտէլի տիր, թաքի Ալլահ ատէմի քեամիլ վէ հէր էյի իշ իչիւն հազըրլանմըշ պուլունա» տէյօր: Պու տէմէք տիր քի Ք.

Մուգ. մէշգի վատըթասը իլէ պտէ՛մ սա-հին, սաղլամ թա՛լիմաթա մալիք օլուր, պու եօլտա կիւնահլարընը կէօրիւպ անլէրի պրագըր վէ սալահ՝ էօմրիւնտէ թա՛լիմ օլու-պրագըր վէ սալահ իշ իչիւն քեամիլ պիր հա-նարագ հէր էյի իշ իչիւն քեամիլ պիր հա-զըրլըգտա պուլունըր: Բուհանի սըհհէթիւիլ, զըրլըգտա պուլունըր: Բուհանի սըհհէթիւիլ, կիւնահ իւզէ-պէօյիւմէմիլ, գուվլէթիմիլ, կիւնահ իւզէ-րինէ զալէպէ չալմամը, սաղլամ թա՛լիմ սա-հիպի օլմամը, Քիլիստոստա մէսէրրէթ վէ սէ-հիպի օլմամը, Քիլիստոստա մէսէրրէթ վէ սէ-լամէթիմիլ, տալիլի վէ խարիճի կիւնահտան վագթլարտա պիլէ քէնտինին վէ սա՛իր միւ-մինլէրին նէ՛ եօլտա էմին օլապիլէճէքլէ-րինէ տա՛իր սէօյլէյօր: Պու եօլ խէլաս իչիւն՝ ալիմ էթմէյէ գատիր օլան Մուգատտէս քի-թապլարը մէշգ էթմէք իտի (2 Տիմ. 3. 14, 15): Իլավէթէն «պիւթիւն քիթապ իհհա՛մը իլահի օլուպ՝ թա՛լիմ վէ թա՛ղիր վէ իսլահ իչիւն վէ սալահ խուսուսընտա օլան թէ՛տիպ իչիւն ֆա՛խտէլի տիր, թաքի Ալլահ ատէմի քեամիլ վէ հէր էյի իշ իչիւն հազըրլանմըշ պուլունա» տէյօր: Պու տէմէք տիր քի Ք.

Նըգ տըր:
Պու պիլի շու սիւ՛ալա գըլաղուղլար «Քի-թապը Շէրիֆի մէշգ էթմէնին տօղրու եօլու նէ՛ տիր»:

1. Իլք եէրտէ ճէր կիւն մէսգ էթմէլի-յիլ (Ամալ. 17. 11): Պու շէյ աղիմ հէհմիլյէթի հա՛իլ տիր: Քիլիստա Մուգատտէս մէշգ

սենեկէրճէ հէր կիւնին իւր սա՛ւթլարընը ֆ. Մուգատտէս մէշգինէ հասր էթմիշ տիրէր, պա՛ղըլար կիւնտէ իբի սա՛ւթ պիլէ վէրմիշ-լէր: Միւթէվէֆա Բէրնզ Պէյ (Earl Cairnes) ինկիլթէրանըն պաշ հաքիմի, վազթընըն է՛ն մէշղուլ ատէմէրինին պիրի իտի, Փագաթ Մատամ Բէրնզ, պիր գաշ այ մուգատտէմ պանա տէտի քի՝ կէճէլէյին էվէ նէ գա-տար կէճ կէլիր իսէ կէլին Փարգ էթմէզ, տա՛խմա սապահլայըն էրքէն այնի վազթտա տու՛ա վէ Բիթապը Մուգատտէս մէշգի իշիւն գալգար իտի: Մէրգումէ տէտի քի «Պաղէն սապահլըն սա՛ւթ իքիսինտէ(*)» փարլամէնթօ-տան էվէ կէլիր իտի. Փագաթ Լօրտ Բէրնզ, տու՛ա վէ Բիթապը Մուգատտէս մէշգի իշիւն էրքէնտէ տա՛խմա այնի վազթտա ույանըր ի-տի»: Լօրտ Բէրնզին աթիտէքի սէօղիւ սէօյ-լէտէյի ըրվայէթ օլունուր, «Էկէր՛էօմրտէ պիր մուվաֆֆադիյէթիմ օլմուշ իսէ, անը հէր կիւ-նին իւր իքի սա՛ւթընը տու՛ա վէ քիթապը Մուգատտէս մէշգի իլէ կէլիրմէք ատէթինէ համլէ տէրիմ»: :

Մէշգ իշիւն տօղրու վազթը ինթիխապ

(*) Կէճէ եարընտան 2 սաւթ սօնրա :
(Միւթ.)

էթմէք մուհիմ պիր մէսէլէ տիր: Միւթին իսէ, սապահլայըն էրքէն էն էյի վազթ տըր: Էն քէօթիւսիւ պու մէշգ վազթընը կիճէնին է՛ն սօն սա՛ւթընա պրագմագ տըր: Էլպէթ, տինկէտիւիմիզ սօն սէս Ալահընքի օլտուն ի-շիւն, եւթաղա կիրէճէյիմիզ էսնատէ Բիթապը օգումագ պիր աղ վազթ վէրմէք էյի տիր, Փագաթ ֆ. Ուլահըն մէշգի իշիւն Փիքոնիիզ էն տուրու վէ էն գուվէթիլի օլտուղը պիր սա՛ւթը խոստուսի օլարագ հասր էթմէլի իզ: Բիթապը Շէրիֆին մէշգի իշիւն հէր հանկը սա՛ւթ թա՛հին էթմիշ իսէն օ՛լ սա՛ւթը քէ-մալը իհթիրամ իլէ օ՛լ մագսէտ իշիւն մուհա-ֆագա էյլէ:

2. Բիթապը Շէրիֆի ճիգամի մեզ էթմէլիյիզ: Բիթապը շէրիֆի ըսթ կէլէ օ-գումագ եիւղիւնտէն չօգ վազթ թէլէֆ տիլ-միշ տիր: Այնի վազթ նիզամի մէշգէ վէրիլսէ իտի, տահա պէօյիւք մուհատտէնաթ էլտէ է-տիլէպիլիր իտի: Մէշգ էթմէք իշիւն խոստուսի պիր մահալին վէ մա՛ւայլէն պիր ուսուլըն օլ-տուն: Եննի պիր Բիթապըն Բիթապը Մու-գատտէս մէշգինէ Յուհաննէսին ինճիլինտէն պաշլար իսէ էյի տիր: Անը պիր տէֆա պի-թիլտիքտէն սօնրա թէքլար օգու. պէօյլէճէ

պէշ տէֆ'ա պիթիր: Այնի ուսուլտա Ղուկաս ինճիլինի պէշ տէֆ'ա օգու: Սէլանիքլիլէրէ պիրինճի րէսալէյի, Բօմալըլարա օլան րէսալէյի, Եփեսոսլուլար րէսալէյի սըրա իլէ պէշէր տէֆ'ա օգու:

Պու վաղթա գատար Գիթապը Մուգատտէսի լէշգ էթմէք իշխն տահա քեամիլ պիր ուսուլ թութմաղա հաղըրլանըլ օլուրսըն:

Թէքլինտէն պաշլայարագ պիթին Գիթապը Մուգատտէսի պապ պապ օգումագ էյի պիր ուսուլ տըր: Հէր պապը պաշտան սօնա գատար իւսթ իւսթէ պիր գաշ տէֆ'ա օգույարագ շու աթիտէքի սիւ"ալլարաւ ճէվապ վէր. —

(1.) Պու պապտա էսասի մատտէ նէ տիր: (Պիր իպարէ իլէ էսասի մատտէսինի պէյան էթմէյէ չալըլ):

(2.) Պու պապտա էն պէրրագ սուրէթտէ թալիմ օլունըպ թէշտիտ էտիլէն հագիգաթ հանկըսը տըր:

(3.) Էն էյի տէրա հանկըսը տըր:

(4.) Էն էյի այէթ հանկըսը տըր:

(5.) Անտէ զիքր օլունան պէլլի ատէմէր քիմէր տիրէր:

(6.) Պու պապ Յիսուս Գրիստոս հագըն-

տա նէ թալիմ էտիյօր: Պու եօլտա պիթին քիթապը Մուգատտէսի պիթիր:

Պապլար օգումագլըգ ուսուլտա պաշգա տահա 'ալա պիր եօլ վար: Հէր նէ գատար Գիթապը Մուգատտէսին հէր պապընա թաթպիգ էտիլէմէզ իսէ տէ, պալը մուհիմս պապլարա թաթպիգ էտիլտիյինտէ չօգ 'ալա նէթիճէլէրի իլնթիճ օլուր: Պու ուսուլ պէր վէճհի 'աթի տիր:

(1) Հիշ տէյիլ պիր տէֆ'ասընը եիւքսէք սէսլէ օլմագ իւղլէ, օլ կիւնտէ մէշգ էտէճէյին պապը պէշ տէֆ'ա օգու: Օգումագ թէքրարլանտըգճա հէր տէֆ'ասընտա եէնի պիր նօգթա մէյտանա չըգար:

(2) Պապը թապիլի թագսիմէրինէ այլըր, վէ հէր թագսիմէ էօյլէ պիր իսմ պուլ քի էն ճալիպի տիգգաթ պիր եօլտա օլ թագսիմին միւնտէրիճաթընը պէյան էթսին: Միսալ իշխն, ֆարզ էտէլիմ քի էլտէ օլան պապ 1 Յովհ. 5 ինճի պապ տըր. Անը շու եօլտա թագսիմ էտէպիլիրսին. թագսիմ (ա) այ. 1—3 Միւմինին նէճիպ ասլը: (Բ) 4, 5 այ. Միւմինին ճէլիլ զալէպէսի: (Գ) 6—10 այ. Միւմինին իմանընըն միւհքէմ էսասը: (Դ) 11, 12 այ. Միւմինին պիպէհա միւլքի: (Ե) 13.

այ. Միւսինին միւսարեք թէ՛ մինաթը : (2) 14, 15 այ. Միւսինին իթիւրազսը իթիւստը : (Է) 16, 17 այ. Միւսինին պէօյիւք գուվկէթ վէ մէ՛սուլիյէթի : (Ը) 18, 19 այ. Միւսինին քեւմիլ էմնիյէթի : (Թ) 20 Միւսինին զիգըյմէթ մա՛լիւմաթը : (Ժ) 21. Միւսինին տա՛լմի ֆարզը :

(3) Մէ՛ղուն թէրճէմէ (Authorized Version) իլէ միւսահէհէ (Revised) արասընտա օլան մուհիմի ֆարգլարը իշարէթ էյլէ :

(4) Օլ պապըն պէլլի վազա՛ւլարընը սըքասը իլէ եազ :

(5) Պապտա զիքը օլունան ատէմէրէ վէ անլէրին սիյրէթլէրինէ տա՛լիւր պիւր նուր վէրիլմիշ իսէ իշարէթ էյլէ :

(6) Պապըն էսասի տէրսլէրինի իշարէթ էյլէ : Պունլարը թասնիֆ էթմէք էյի օլուր : Մէսէլա, Ալլահ հազգընտա տէրսլէր, Յիսուս Գրիստոս հազգընտա տէրսլէր. Ազիզ Րուհ հազգընտա տէրսլէր վէ զայրի :

(7) Պապըն մէրքէզի հազիգաթընը պուլ :

(8) Պապըն անախթար հալինտէ այէթի, վար իսէ, պուլ :

(9) Պապըն էն էյի այէթինի պուլ : Անը իշարէթ էյլէ վէ էզպէր էթ :

(10) Պու պապտան էօյրէնտիլին եհնի հագիգաթը եազ :

(11) Զաթէն պիւ տիյին տմն եհնի գուվկէթլէ սանտ թէ՛ էսիւր էտէն հազիգաթը եազ :

(12) Պու պապը մէշգ էթմէնին նէթիճէսի հալինտէ մուայյէն պիւր սուրէթտէ հանկը շէյի եաւիմագ գարարընա կէլտին : Մատթէոս, Մարկոս, Ղուկաս, Յովհաննէս վէ Նմալը Րէսուլտա պուլունան ճիւմլէ պապլարը պու ուսուլթա մէշգ էթմէք ֆա՛խտէլի օլուր : Քէզալիք Րօմալըլարա իլք սէքիզ պապլարը . 1 Գօր. 12, 13 վէ 15ինճի պապլարը . 2 Գօր. իլք 6 պապլարը պու եօլտա օգու : Ղալաթիալըլարա, Եփեսոսյուլարա Ֆիլիպպէլիլէրէ, Սէլանիքիլէրէ պիւրինճիմէքթուպ վէ Յովհաննէսին պիւրինճի մէքթուպը, Նայնի թարգտա մէշգ օլունսա էյի օլուր : Թէնէվիլի՝ իլին արա սըրա պու ուսուլը պըրագըպ պաշգա պիւր ուսուլտա մէշգ էթմէք էյի օլուր :

Քիթապը Մուգատտէս մէշգի իլին պաշգա միւֆիտ պիւր ուսուլ, խուսուսի մատտէլէր մէշգ էթմէք ուսուլը տըր : Պու Մր. Մուտիլնին չօգ սէվտիլի պիւր ուսուլ խի : Ք. Մուգատտէսին թա՛լիմ էթտիլի պէլլի մտտտէլէրի մէշգ էթ, մէսէլա, Ազիզ Րուհ, Տուա, Գրիստոսըն գանը, Կիւնահ, Հիւքմ, Ինայէթ, Թէպըրի, Եհնի տօղուշ, Թէգատտիւս, Իման, Թէվ-

պէ, Գրիստոսըն սիյլէթի, Գրիստոսըն գըյա-
մը, Ուրուճը, Գրիստոսըն իքինճի կէլիշի,
Իգնա'իյէթ, Ալլահըն մուհապպէթի, Մու-
հապպէթ (Ալլահա, Գրիստոսա, Գրիսթիյան-
լարա, Ճիւմլէ ատէմլէրէ) Ճէննէթ, Ճէհէն-
նէմ: Մէհմու՛ւ կիպի պիր քիթապ (Bible text-
book) էլտէ էթ: Վէ պու մատտէլէրին հէր
պիրիսի իչին պիւթիւն Գրիթապը Մուգատ-
տէսի կէօզտէն կէլիր: (Ք, Մուգ. մէշգի ի-
չին պաշգա ուսուլլար վէ թէգատտիւմ էթ-
միշ շայիրտլէրէ մախսուս տահա քեամիլ
հօյլար իչին միւ"էլլիֆին «How to study the
Bible for greatest profit» եանի «Ի՛նչ չօգ իսթի-
ֆատէ իչին Գրիթապը Մուգատտէսի մէշգ-
էթմէնին թարիգի» նա'ի էսէրինէ միւրաճա-
ւսթ օլունա) (*):

3. Քիթապը Մուգասսէսի ումումէն մէօգ
էթմէլիյիգ եանի պիւթիւն Գրիթապը Շէրիֆի:
Գրիթապը Շէրիֆի օգույանլարտան չօգլար,
տա'իմա խօշանտըգլարը պա'ղը գըթալարը
օգուրլար վէ պէօյլէճէ Գրիթապը Մուգատ-
տէսի պիւ պիւթիւն հալինտէ պիւմէզլէր: Վէ

(*) Մէգքիւր Գրիթապը Կնկիլիգճէ պիւէն հէր պիր քրիս-
թիյանըն օգուստընը թալիլիյէ էտէրիմ: Անտէն չօգ միւս-
թէֆիտ օլմուշըմ:

Գրիթապըն հագիգաթլարընըն էն մուհիմմ
ճիհէթլէրինի հիչ պիւմէզլէր: Իլքինտէն պաշ-
լայարագ քիթապը թէքրար պէ թէքրար օ-
գու, հէր կիւն պիր միգտար 'Ոհտը 'Սթիգ-
տէն վէ պիւր գըս' 'Ոհտը ճէտիտտէն օգու:
Կիւնտէ հիչ օլմաղ իսէ, տիգգաթ իլէ պիր
տէ մէզմուր օգու:

2օգ քէրրէ, պիր օթուրմատա պիր քի-
թապը պաշտան սօնա գատար օգուսագ էյի
օլուր: Պունու եափմայա պա'ղը քիթապլար
իչին պիր գաշ սա'աթ վագըթ լազըմ օլուր,
Ֆագաթ Գրիթապը Մուգատտէստէ քիթապ-
լարըն չօգլարընը պու հօլտա աղ պիր վագթ
իչինտէ օգույապիլիլիգ: Գրիթապը Մուգատ-
տէսին տահա գըսսա օլան քիթապլարընը
պիր օթուրմատա պիր գաշ տէֆ'ա իւսթ
իւսթէ օգուսալըյըզ:

4. Քիթապը Մուգասսէսի սիգգաթ իլէ
մէօգ էթ: 'Աճէլէ էթմէ, Գրիթապը Մուգատ-
տէս մէշգինտէ էն պէլլի գուսուրլարտան
պիրի 'աճէլէ վէ տիգգաթսըզլըգ տըր: Գի-
թապը Մուգատտէս, անճագ շամիլ օլտուղը
հագիգաթլարը իչին ֆա'իտէլի տիր: Անտէ
սիհը գուվլէթի հօգ տըր: Տիւլինկէսիլիք
իլէ 10—12 պապ օգուսագտան իսէ, տիգ-

գաթ իլէ պիր թէք 'այէթ օգուսագ տահա էյի տիր: Պա՛ղէն պիր 'այէթ օգուսըն քի, սէնի զապթ էտեր. պու սըրատա 'աճէլէ էթմէ: Տուր վէ օ այէթ իւզէրինէ տիւշիւն: Օգուր իքէն, սանա էն զիյատէ թէ"էսիր էտէն շէյի Բիթապը Մուգատտէսինտէ իշարէթ էյլէ: Բիթապը Մուգատտէսէ իշարէթ գօյնագ իշիւն փէք ինճէ վէ մա՛րիֆէթլի պիր ուսուլա լիւզում եօգ տըր. անճագ սանա թէ"էսիր էտէն շէյի իշարէթ էյլէ: Իշարէթ գօյնադըն շէյ իւզէրինէ տիւշէն: Ալլահ քէնտի շէրի'աթընը կէճէ կիւնտիւզ միւթալա'ա էտէն ատէ'ին միւպարէք օլտուղընը պէյան էտիյօր (Մէզ, 1. 1, 2): Պիր այէթի թէքըար պէ թէքըար օգուր իսէն, վէ հէր օգուսատա հէր լուղէթինէ տիգգաթ էտէրէք անըն թամմ վէ տօլղուն մա՛նասընը անլա'նազա չալըշըր իսէն, այէթ' փէք աճա"իպ սուրէթտէ աշըլըր: Սանա էն զիյատէ թէ"էսիր էտէն գըթալարը հզպէր էթ (Մէզ. 119. 11): Պիր գըթայը հզպէր էտէր իքէն, սէօղլէրինի էօյրէնտիյին կիպի եէրինի տախի էօյրէն: Օլ սէօղլէրին պուլղունտըղը պապ վէ այէթի ֆիքրինտէ սագլա: Բուհանի ֆագաթ փէք մէշղու պիր ատէմ, պիր տէֆա թըէյնէ եէթիլմէյէ 'աճէ-

լէ էթտիյի սըրատա «Բիթապը Մուգատտէսի մէշգ էթմէնին ուսուլը հագգընտա պանա պիր լուղէթ իլէ ճէվապ վէր, նա՛սըլ մէշգ էտէյիմ» տէյիւ սիւ"այ էթտի: «Տիւ ռիւնէրէֆ» տէյիւ ճէվապ վէրտիմ:

5. Բիթապը Մուգատտէսի քաթպիգ էսէրէֆ մէշգ էք: Եանի Բիթապը Մուգատտէսի, Բիթապը Մուգատտէս իլէ լուպար էյլէ: Տիւնեատա էն էյի թէֆսիր քիթապը Բ. Մուգատտէս քէնտիսի տիր: Բ. Մուգատտէս տէ նէրէտէ միւշքիլ պիր գըթայա բաթթ կէլի իսէն, տա"իւ պալգա պիր եէրինտէ աշը իզահ էտէճէք պիր գըթա պուլղընը: Պու թաթպիգ էթմէք ուսուլը իշիւն էն էյի քիթապ «Treasury of Scripture Knowledge» (Բ. Մուգ. ին մալիւ'աթ խաղինէսի)(*) նամ քիթապ տըր: Պու քիթապ, Բիթապը Շէրիֆին հէր այէթի իւզէրինէ պիր չօգ իսպաթլար վէրիր: Պիր քիթապ սէշէրէք, այէթ պէ այէթ անը օգուր իքէն մէշքիւր քիթապըն կէօսթէրմիշ օլտուղը հէր իսպաթը տիգգաթլէ մէշգ էթմէք չօգ ֆա'իտէլի օլուր: Պու՝ Բիթապը Մու-

(*) Պու տա ինկիլիզճէ պիր քիթապ տըր, լաքին փէք ագ ինկիլիզճէ պիլէնէր տախի պունը գուլանապիլիթէր: Բիթապըն սօնուստաքի շէրհէ պագ: (Միւ թէրճիմ)

գատտէս մէշգի իշխն փէք մէյվէտար պիր ուսուլ տըր, քէլալիք պապ պապ մէշգ էթմէքտէ տախի, օլ պապըն մուհիմ՝ այէթլէրինին իսպաթլարընա միւրէճա՛ւթ էթմէք էյի տիր: Պիլտիյիմ պաշգա հէր հանկը պիր եօլտա էտինէճէյինտէն զի առտէ, մէղքիւր քիթապըն իսպաթլարընա միւրէճա՛ւթ էթմէք իլէ, առտէմ՝ Բիթապը Մուգատտէսին պիր գըթ՝ասը հազգընտա նուր էտինիր:

6. Բիթապը Մուգատտէսի իման իլէ մէց էք:

Պօղոս Բէսուլ Սէլանիքտէ օլան Բրիթաթիյանլարա եաղար իքէն շէօյլէ տէյօր. « Պուսէպէպտէն պիզ տախի թարաֆըմըզտան իշիթտիյինիզ քէլամ Ուլլահը ալտըղընըզտա ինտան քէլամը կիպի տէյիլ անճագ՝ հազիգաթտա պէօյլէ օլտուղը իւղրէ, Ալլահըն.քէլամը կիպի (քի սիզ միւմինլէրտէ տախի գուվլէթ իլէ իշլէմէքտէտիր) գապուլ էթտիյինիզէ ֆէրազաթ էթմէյէրէք Ալլահա չիւքը էտէրիզ» (1 Սէլ. 2. 13): Մութլու օլ առէմէ քի, քէլամ Ուլլահը, Սէլանիքտէ պուլունան պու միւմինլէր կիպի գապուլ էտէր, հազիգաթտա էօյլէ օլտուղը իւղրէ Ալլահըն.քէլամը տէյու գապուլ էտէր: Պէօյլէ պիրինտէ օ «գուվլէթ

իլէ իշլէր» : Բիթապը Մուգատտէս Ալլահըն.քէլամը տըր, վէ պիր քիթապ հազիգաթտանէ՝ իսէ, անը օ հալտէ մէշգ էտէր իսէք, անտէն էն չօգ իսթիֆատէ էտէրիզ: Չօգ տէֆա տէնիլիր քի Բ. Մուգատտէսի թամմ պաշգա հէր հանկը պիր քիթապը մէշգ էթտիյիմիզ կիպի մէշգ էթմէլիյիզ: Պու մէպտէտէ պիր հազիգաթ վար, ֆազաթ անտէ պէօյլ.ք պիր եանկըլ տա վար: Սահին տիր քի, սա՛՛իր քիթապլար քիթապ օլտուգլարը կիպի Բիթապը Մուգատտէս պիր քիթապ տըր, վէ անտէ պաշգա քիթապլարտապուլունան այնի սարֆ վէ քիթապէթ գավա՛խտի ճարի տիր. ֆազաթ Բիթապը Մուգատտէս էմսալսըզ պիր քիթապ տըր: Տիկէր քիթապլարըն օլմատըզլարը պիր շէյ տիր. Ալլահըն.քէլամը տըր: Պու հէր հանկը պիր իսալիս, ըիյասըզ քիմնէյէ իսպաթ օլունապիյիր⁽¹⁾:

Պինա՛էնալէյհ Բիթապը Մուգատտէսին, սա՛՛իր հէր հանկը պիր քիթապըն մէշգ էտիլտիլմէտիյի պիր սուրէթտէ մէշգ էտիլմէտիլազըմ կէլիր: Ալլահըն.քէլամը հալինտէ մէշգ

(1) Միւլէլիֆ Բ. Մուգատտէսին Ալլահըն.քէլամը օլտըղընա տա՛՛իր, պա՛գը իսպաթլարը քէնտինին «Talks to men» նամ քիթապընտա վերմիշ տիր:

էտիմէլի: Վէ պու իսէ աթիտէքի պէշ հօգ-
թայը շա'իլ տիր:

(1) Անքն թա'լիմինի անլամագ իչիւն, տի-
կէր ճիւմէ քիթապլարը 'էշգ էթմէքտէ օլ-
տուղունտան տահա պէօյիք պիր արզու, զի-
յատէ տիգգաթ վէ ըիյասըղլըգ լաղըմ տըր:
Ատէմին ֆիքրինի անլամագ 'ուհիմ տիր: Ալ-
լահըն ֆիքրինի պիւմէք 'ութլագ սուրէթտէ
էլզէմ տիր: Քիթապլը Մուգատտէս Ալլահըն
ֆիքրինի քէշֆ էտէճէյիմիզ մահալ տըր: Ալ-
լահ քէնտի ֆիքրինի պու քիթապտա պէյան
էտիյօր:

(2) Անքն թա'լիմէրի աշղգճա մա'լիւմ օլ-
տուղընտա, անէրի տէրհալ վէ իթիրաղսըզ
գապուլ էտիպ անլէրէ թէպա'իյէթ լաղըմ
տըր: Պու թա'լիմէր պիզէ զայրի մա'գուլ
եախօտ ի'քեանսըզ կէօրիւնէ պիլիր, պունուն
իլէ պէրապէր անլէրի գապուլ էթ'էլիյիզ:
Էկէր պու քիթապ Ալլահըն քէլամը իսէ 'ահ-
տուտ ֆիքրինի իլէ անքն թա'լիմաթընը բրի-
թիքայա հէտէֆ էթմէք նէ' համագաթ տըր:
Ագիլ փէտէրինին պէյանաթը, անճագ քէնտի
սապի ֆիքրինէ զայրի մա'գուլ կէօրիւնտիւ-
յիւ իչիւն ինանմայան քիւչիւք պիր չօճուգ,
ֆէյլէսօֆ տէյիլ, ֆագաթ տիվանէ տիր:

Հալպու քի է'ն պէօյիւք 'արիմ', պիհուտուտ
Ալլահա լուպար էտիլտիլինտէ անճագ պիր
մասում տըր: Վէ Ալլահըն քէլամընտա քի
պէյանաթընա, պիզիմ' չօճուգ մախսուտ օ-
լան ֆիքրինիզէ զայրի մա'գուլ կէլտիքլէրի
իչիւն ինանմագ, ֆէյլէսօֆ իշի տէյիլ, ան-
ճագ ահմագ իշի տիր: Պիր քէրրէ ֆիթապլը
Մուգատտէս Ալլահըն քէլամը օլտուղընա իգ-
նա օլտուգտան սօնրա, անքն պէրրագ թա'-
լիմէրի պիզիմ' իչիւն ճիւմէ զըտտիյէթ վէ
միւճատէլէնին էնճամը օլմալը:

(3) Անքն ճիւմէ վա'տլարընա քեամիլ ի-
թի'նտ օլմալը: Քիթապլը Մուգատտէսի Ալ-
լահըն քէլամը տէյիւ մէշգ էտէն պիրի, հէր
հանկը պիր վա'տ հագգընտանէ' գատար տա
կէնիշ վէ նէ' գատար տա ինանըլմազ կէօ-
րիւնտէ ֆարգ էթմէք, շէօյլէ տէր. «Եալան
սէօյլէյէմէյէն Ալլահ պունը վա'տ էթմիշ տիր,
պէօյլէճէ պէն անը քէնտիմ' իչիւն իսթէրիմ»:
Պէօյլէճէ սահիպ չըգտըղըն վա'տը իշարէթ էյ-
լէ: Պիհուտուտ ֆէտէրինտէն հէր կիւն եէնի պիր
վա'տա միւնթաղըր օլ: Օ՝ «Ճէլալտա օլան
զանիլիքլէրինի» սէնին թահիթը թէսարրիւֆինէ
գօյմըշ տըր (Ֆիլ. 4. 19): Բուհանիճէ գէնկին-
լէնմէք իչիւն, հէր կիւն վա'տլար արամագ վէ

պուլտուղընտա անլէրի սանա մալ էթմէքտէն տահա էյի պիր եօլ պիլմէյօրըմ:

(4) Իթա'աթ: Սէնքէնտիքէնտինի ալտա- տարադ Բէլամըն անճադ իշիտիճիսի տէյիլ, անըն իճրա էտիճիսի օլ (Յակ. 1. 22):

Բիթապը Մուգատտէսի անլամագտա պաշգա հիշ պիր շէյ իթա'աթ էթմէք մագ- սէտի գատար ատէմէ եարտըմ էտէմէղ: Յի- սուս՝ « Էյէր պիր քիմէ Անըն իրատէթիսի իճրա էթմէք իսթէր իսէ, պու թա'լիմի օ պի- լէճէք» տէյօր (Յովհ. 7. 17): Թէսլիմ օլուն- մըշ պիր իրատէթ պէրրադ պիր կէօղ տէմէք տիր: Էյէր կէօղիւմիդ սաֆ իսէ (եանի, իրա- տէթիմիդ Ալլահա մութլագ պիր սուրէթտէ թէսլիմ օլունմըշ իսէ) պիլթիւն ճէսէտի'իդ միւնէվլէր օլուր: Փագաթ կէօղիւմիդ ֆէնա իսէ (եանի, էյէր էքէ էֆէնտիյէ խըամէթ էթմէյէ չալըշօր իսէք, վէ պիր էֆէնտիյէ, Ալլահա, քեամիլէն վագֆ օլունմըշ տէյիլ ի- սէք) պիլթիւն ճէսէտի'իդ գարանլըգ օլուր (Մատ. 6. 22—24): Շիմտի սանա գարանլըգ կէօրիւնէն չօգ գըթ'ալար, էյէր Բիթ. Մու- գատտէսին թա'լիմ էթտիլի հէր շէյէ իթա- 'աթ էթմէք իսթէր իսէն, կիւն կիպի պէր- րադ օլաճագ տըր: Բիթապը Մուգատտէստէ

հագիգաթէն պիլէ ա'իտ պիր էմր կէօրտիւ- յիւ'իլտէ, տէրհալ իթա'աթ էթմէլիլիլ: Պու- վիէք աճաիպ տիր քի, հէր հանկը պիր նօգ- թատա Բիթապը մուգատտէսէ իթա'աթսըգ պուլունտըղը'ըգ կիպի, անըն վա'տլարը չա- փուճագ դայպ օլույօր վէ անըն թա'լիմա- թընը անլամագտա ֆիքըր տէրհալ գարարը- յօր: Չօգ տէֆ'ա կէօրմիւշիմ էօյլէ ատէմէր քի պիր վագթ Բիթապը մուգատտէսի սէ- վէլէր վէ Ալլահըն էլինտէ ֆա'իտէլի իշճիլէր օլարադ հագիգաթը պէրրադճա անլարլար իտի: Փագաթ պունլար Բիթապը Մուգատտէստէ՝ իթա'աթ էթմէք իսթէմէտիլէրի պիր շէյէ թէստիլֆ էթմիշլէր: Սունմագ իսթէմէտիլ- լէրի պիր գուրպան թալէպ օլընմըշ տըր. օլ զէման անլէրին Բիթապը Մուգատտէսէ օլան մուհապպէթլէրի չափուգ չափուգ սօղումըշ, Բիթապը Մուգատտէսէ տօղրու իմանլարը զա'իֆլէնմիշ, վէ չափուճագ հագիգաթը պէր- րադ կէօրմէքտէն ուղաղա վէ տահա ուղաղա սիւրիւլիպ կէօթիւրիւմիշ տիրէր: Հիշ պիր շէյ իթա'աթ գատար ֆիքըրի պէրրադլաշտըրմաղ. վէ հիշ պիր շէյ իթա'աթսըղըգ գատար ֆիք- րի քէօրէլթմէղ: Կէօրտիլին պիր հագիգաթա իթա'աթ էթմէք, պաշգա հագիգաթլար կէօր-

մէյէ սէնի հաղըրլար: Կէօրտիւլին պիր հա-
գիգաթա իթա'աթսըղլըգ, ճիւլէ հագիգաթ-
լարա տօղրու ֆիքըրինի գարարտըր:

Սիյագ ու սիպագընտան պիր էմրին սանա
'աիտ օլտըղը աշիքեար օլուր օլմաղ, օլ էմրէ
տէրհալ, թէմամէն, իթիրաղ էթմէյէրէք,
մէսէրրէթ իլէ իթա'աթ էթմէյի թէրպիճ էլլէ:
Փատիլահընտան եէնի էմրլէրէ պէքլէ: Անլէրէ
իթա'աթ էթմէք թարիգինտէ պէրէքէթ վար:
Ալլահըն էմրլէրի, անճագ հալը հաղըր էօմ-
րիւմիդտէ մուվաֆֆագիյէթ վէ պէրէքէթէ,
վէ էպէտի ճէլալէ կէօթիւրէն եօլու կէօսթէ-
րէն նիշան թաշլարը տըր:

(5) Քիթապը Մուգատտէսի սանա տօղ-
րուտան սէօյլէյէն Ալլահըն սէտաը հալինտէ
մէշգ էթմէլիսին: Մէշգ էթմէք իլիւն Քի-
թապը Մուգատտէսի աշտըղընտա թամմ' Ալ-
լահըն հուզուրընա կէլտիլինի վէ շիմտի սանա
0 սէօյլէմէք իւղրէ օլտուղընը պիլ: Անը եա-
նընտա տուրմագտա կէօրտիւլինտէ օլաճագը
գատար, սանա սէօյլէյէն Ալլահ օլտուղընը
պիլ: Քէնտի քէնտինէ «Շիմտի Ալլահ պանա
սէօյլէյօր» տէ: Քիթապը Մուգատտէս մէշ-
գինտէ, սանա հագիգաթէն Ալլահ սէօյ-
լէյօր օլտուղընը տէրք էթմէք գատար պաշգա

հիշ պիր շէյ թաղէլէք վէ մէսէրրէթ վէրմէզ:
Պու եօլտա Քիթապը Մուգատտէսի մէշգ
էթմէք, պիղղաթ Ալլահ իլէ միւշարէքէթտէ
պուլունագ տըր: Յիսուսըն այագլարը եա-
նընտա օթուրուպ տա Անը տինկլէմէք իթի-
յաղընը Մարիամ' անճագ պիր կիւն կէօնէն-
տի: Ֆիգաթ էյէր պիղ Քիթապը Մուգատ-
տէսի Ալլահըն քէլա'ը տէյի վէ թամմ' Ալ-
լահըն հուզուրընտա տուրույօրը կիպի մէշգ
էտէր իսէք, Ալլահըն տիղլէրի եանընտա օ-
թուրըպ Անը տէնլէ'էք իմթիյաղընը հէր կիւն
կէօնէնմէքտէ օլուրը: Ատէմ' «Շիմտի Ալլահ,
պէնիմ' փէտէրիմ', պանա սէօյլէյէճէք» տէյէ-
րէք՝ Քիթապը Շէրիֆինի աշտըն: Վէ օղէման
պաշգա հօլտա անճագ մարինտիլի պիր ֆարղ
իճրասը կիպի օլան Ք. Մուգատտէս մէշգի
աճա'իպ, մէսէրրէթպաիշ պիր իմթիյաղա
թէպաիլ օլուր: Ըօգ տէֆ'ա Քիթապը Մու-
գատտէսի տիղ իւղէրի օգումագ Ալլահըն
հուզուրընը իտուք էթմէյէ եարտըմ' էտէր.
Քիթապը Մուգատտէսի տիղ իւղէրի օգու-
մաղա պաշլատըղըմտա օ' պանա, պիր տէրէ-
ճէ եէնի պիր թիթապ օլտար:

(6) Ք. Մուգ.ի տու'ա իլէ մէշգ էթ: Քի-
թապը Մուգատտէսին միւ'էլլիֆի' օլան Ալլահ

անըն միւֆէստիրի տախի օլմագ իսթէր: Սէ-
նին իշխն պու խըտմէթի եափմաւընը թա-
լէպ էթտիյինտէ, Օ՝ էտէր: Սահիպի մէզ-
մուրըն «կէօզլէրիմի աչ քի, սէնին շէրիա-
թընտան աճա՛րպ շէյլէր կէօրէյիմ» (Մէզ. 119. 18) տուաւընը ճիտտիյէթ վէ իման իլէ
էտէն պիրինին կէօզլէրի աչըլըր վէ Ալլահըն
քէլամընտա էվվէլճէ հիշ խայալ էթմէտիյի
եէնի հիւսն վէ աճա՛րպաթ կէօրիւր: Պու
խուսուստա մէվգիլին չօգ մու՛այյէն օլտուն:
Պիր գաչ տագիգէ իշխն պիլէ օլտուն, հէր
տէֆա՛ Քիթապը Մուգատտէսի մէշգ էթմէք
իշխն աշտըղընտա, սանա աչըգ վէ կէօրէն
կէօզլէր վէրմէսինի Ալլահտան թալէպ էյլէ
վէ պունը եափմասընը մէմուլ էթ: Ազիզ քի-
թապտա միւշքիւլաթա թէսատիւֆ էթտիյին
հէր տէֆատա, անը Ալլահա թագաթիմ իլէ
իզահաթ վէրմէսինի իսթէ վէ պէօյլէ եափ-
մասընը մէմուլ էյլէ: Կիւճ գըթալար իւզէ-
րինտէ միւթէլա՛ա էտիպ տուրտըղըլըզ սը-
րատա, նէ՛ գատար չօգ տէֆա՛ «Ա՛հ, քեաշ-
քի շիմտի եանըմտա շու գըթալը պանա ի-
զահ էտէճէք պէօյիւք պիր Քիթապը Մու-
գատտէս խօճասը պուլունսա իտի» տէյիւ
տիւշիւնիւրիզ: Ալլահ տա՛ իմա հաղըր տըր: Օ՝

Քիթապը Շէրիֆի հէր պիր ինսանի մու՛ալ-
լիմտէն զիյատէ անլար: Կիւճ իյինի Անա կէօ-
թիւրէրէք, իզահ էթմէսինի թալէպ էթ:
Յիսուս՝ «Հագիգաթ րուհը կէլտիյի զէման
սիզի ճիւմէ հագիգաթա իրշատ էտէճէք
տիր» տէտի (Յուճ. 16. 13): Ալլահըն քէ-
լամընը մէշգ էտէր էքէն, գըլաղուզ հալին-
տէ Բուհ էլ Գուտսա մալիք օլմագ, էն զա՛րֆ
պիր Միւմինին իսթիյաղը տըր: Այէթ իւլ
զայէ հագիր, սանքի թա՛լիմսիզ ատէմէր
պիլիրիմ՝ քի, քէնտի Քիթապը Մուգատտէս
մէշգլէրինտէն, պիլտիյիմ՝ պէօյիւք իլմի ի-
լահի խօճալարընըն չօգլարընտան զիյատէ
իսթիֆատէ էտէրէր: Պունուն սէպէպի ան-
ճագ շու տըր քի, ա՛ղէր Քիթապը Մուգատ-
տէս մէշգ էթմէքտէ մու՛ալ իմէրի հալինտէ
Բուհ էլ Գուտսա մալիք օլմագ իսթիյաղլարը
օլտուղընը էօյրէնմիշ տիրէր: Չօգ տէֆա՛
Քիթապը Մուգատտէսին թէֆսիրէրինին պէօ-
յիւք գըլմէթի վար. ֆագաթ պիր քիմտէ
Քիթապը Շէրիֆի մէշգ էտէր իքէն խօճասը
հալինտէ Բուհ էլ Գուտսա մալիք իտէ, շիւ-
տիյէ գատար նէշր օլունմըշ պիլ ճիւմէ թէֆ-
սիր քիթապլարընտան էօյրէնէճէյինտէն զի-
յատէ հագիգի գըլմէթի հա՛րզ օլան շէյլէր
էօյրէնիր:

(7) Պօշ կէշերէճէյին գըսա վագըթլարը Բիթապը Մուգատտէս մէշգինէ գուլլան : Սանքի հէր քէսին 'էօմրիւնտէ , թա'ամ պէքլէր իքէն , եօլճուլըգտա պա'ղը խուսուսի ալալըգլարտա վէ սա'իրէտէ հէր կիւն չօգ տա-գիգէլէր զա'իպ օլուպ կիտէր : Ճէպլինտէ պիր Բիթապը Մուգատտէս եւա ինճնլ թաշըյա-րագ պու զիգըյմէթ տագիգէլէրինի պիր եօլ-տո , Ալլահըն սէտասընը տինլէմէք իլէ իմ-րար էյլէ :

(8) Քիթապը Մուգասսէսի Քիֆիինէ վէ գալպինէ սէրանպար էյլէ : Պու սէնի կիւ-նահտան հըֆլ էտէր (Մէզ . 119. 11) : Եանլըշ թա'իրիլէրտէն մուհաֆաղա էտէր (Ամալ . 20 . 23, 30, 32 : Բ Տիմ . 3. 13—15) : Գալպինի 'էսէրրէթ (Եր . 15. 16) վէ սէլա'էթ իլէ մէմլու գըլար (Մէզ . 85. 8) : Շէրիլէ գալէ-պէ չարմաղը իհսան էտէր (1 Յովհ . 2. 14) : Տու'ատա գուվկէթ պախշ էտէր (Յովհ . 15. 7) : Սէնի իթթիյարլարտան վէ տիւշմէնլէրինտէն զիյատէ էհլի հիքմէթ գըլար (Մէզ . 119. 98, 100, 130) : Սէնի «Բեամիլ վէ հէր էյի իշ ի-շիւն քեամիլէն հաղըր» էտէր (2 Տիմ . 3. 16, 17 Մ . Թ.) : Պունը սընա : Բասթ կէլէսիյէ էզ-պէր էթմէ , անճագ Բիթապը Մուգատտէսի

մունթաղամ պիր թարղտա էզպէր էթ : Ֆարգ-լը մատտէլէր իւզէրինէ սըրասըյլէ էզպէր էթ-պապ վէ այէթի իլէ էօյլէն , թաքի պիրի միւպահէտէ էթմէք իսթէր իսէ , վարմաղընը այէթ իւզէրինէ գօյապիլէսին : Մէշգ իշիւն էյի պիր Բիթապը Մուգատտէս էլտէ էթ (*) :

(*) Ինկիլիզէ պիւէնլէր իշիւն Տր . Թօրի «The Oxford Two Version Bible, Workers' Edition»-ը թալսիյէ էտի-յօր : (Միւթէրճիմ)

Պ Ա Պ 8

ՔԻԹԱՊԸ ՄՈՒԳԱՅՖԱՅԷԹԻՆ ՄԻՆԵՔԻՆԼԱԹ

Հէր պիւր եէնի քրիսթիյան էր եա կէճ Ք. Մուգ. տէ ինանըլմասը միւշքիւլ վէ անլաշըլմասը կիւճ օլան գըթալարա ըասթ կէլիւր : Զօգ եէնի քրիսթիյանլարըն նէշվ ու նէմա պուլմալաւընա պու միւշքիւլաթ պէօլիւք մանի օլույօր : Կիւնլէրճէ, հաֆթալարճա վէ չօգ տէֆա ալլարճա իմանլարը գըս/էն եա պիւսպիւթիւն գարարըր : Թաւմ պու նօգթատա ագիլանէ նասիհաթ լազըմ տըր : Պու միւշքիւլաթըն վարլըզընը քէթմ էթմէք արղուսընտա տէյիլիզ : Տահա զիյատէ անլէրի ալըգճա գարշըլալարագ միւթէլաա էթմէք իսթէրիզ : Քիւթապը Մուգատտէսի հէր տիգգաթ իլէ միւ-

թէլա'ա էտէն շայիրտէ էր եա'կէճ ըասթ կէլէճէք օլան պու միւշքիւլաթը նէ' եափալըմ :

1. Պու միւշքիւլաթ հագգընտա իւք տէնիլէճէք խուսուս շու տըր քի զաթէն հալին իգքիզասընսան միւլիւլաթըն պուլունմասը մէմուլ օլունուր :

Քիթապը Մուգատտէստէ միւշքիւլաթ պուլընտըզը իշիւն պա'ղը ատէմէր շաշըրըպ սէնտէլէմէքտէ օլուրլար : Պէն' պու կիւճլիւքլէր պուլունմազտա օլ զէման զիյատէ շաշըրըպ սէնտէլէր իտիմ : Ք. Մուգատտէս նէ' տիր : Օ' պիհուտուա ազամէթէ, քեա'իլ հէքմէթէ վէ մութլագ գուտսիյէթէ մալիք օլան Ալլահըն ֆիքր, իրատէթ, սիյրէթ վէ վարլըզընըն պիւր իզհարը տըր : Ֆագաթ պու քիմէ իզհար էտիլմիշ տիր : Սէնին վէ պէնիմ կիպի էրքէք վէ գարըլարա, մահտուտ մէվճուտաթա'Ագլի նէշվ ու նէմատա մահտուտ վէ պիւնա'էն'ալէյհ պիլկիտէ 'ահտուտ, սէյրէթտէ վէ պիւնա'էն'ալէյհ ըուհանի պասիլիթտէ մահտուտ օլան ատէմէրէ պէյան օլընմըշ տըր :

Հալին իգթիզասընտան պէօլլէսի ատէմէլէրէ էտիլէն պէօլլէ պէյանաթտա կիւճլիւքլէր մութլագա պուլընաճագ տըր : Մահտուտ օլանըն պիհուտուտը անլամազա չալըշմասընտա

կիւճը լույս է բաժնի կէտէն թափելի տիրէ ճաշիկ պիւրիսի, պիւրիսի քեամիլ օլան պիւրիսին սեօղլէրինի միւթէլա՛ա էտէր իքէն, անլէրտէ քէնտի խամ վէ եանըլըր օլան ֆիքրինէ պաթըլ կէօրիւնէն պա՛ղը շէյլէր պուլուր։ Կիւնաքեար մէյժուտաթըն, մութլագ սուրէթատէ գուտուտ օլան պիւր վարըղըն մաթլուպաթընը կէօրտիւլինտէ անլէրին պաղըսընտա սէնտէլէյէճէյի վէ Անըն կիւնաքեար իլէ օլան թարղը մու՛ամէլէսինի տիւշիւնի իքէն պա՛ղըլարընտա շաշըրաճաղը թափելի տիրէ։ Պու ճէղալարտան պա՛ղըսը հաատէն զիյառտէ սըղը, միւսա՛ատէսիղ, սէրթ վէ միւտհիշ կէօրիւնի։ Ք. Մուգատտէսին նէ՛ ճինս պիւր պէյանաթ օլտուղը իսպաթ օլունըն օլարագ պէօյլէսի պէյանաթտա միւշքիւլաթըն պուլընաճաղը աշըգ տըր։ Էյէր էլիմէ՛ զարպ ճէտվելի գատար սաֆի պիւր քիթապ վէրիլէրէք՝ «Բէլամ Ուլլահ պու տըր, Ալլահ օրատա քէնտի պիւթիւն իրատէթ վէ հիքմէթինի պէյան էթմիշ տիր» տէնիլտէ խտի, պաշըլը սալլայարագ «ինանմամ, պու՛ պիհուտուտ հիքմէթին քեամիլ պիւր իզհարը օլաույաճագ տէրէճէտէ գօլայ տըր» տէր խտիմ։ Ալլահըն ֆիքր, իրատէթ, սիյրէթ վէ վարըղընըն հէր հանկը

քեամիլ պիւր պէյանաթընտա, պիւր միւպթէտի իլիւն կիւճ անլաշըլըր շէյլէր պուլունըր վէ աբամըղտաքի էն էյի վէ էն ագիլ ատէմ տահա անճագ պիւր միւպթէտի տիր։

2. Պու միւշքիւլաթ հագգընտա տէնիլէճէք իքինճի խուտուտ շու տըր. պիւր թա՛լիմսէ պուլունան պիւր կիւնիլիք հախօս օլ թա՛լիմսէ գարըր աղր պիւր իթիրագ, հիշ պիւր վէնիլէ անըն եանըր օլսրղընա պիւր իսպաթ սէյիլ սիր։ Զօգ տիւշիւնկէսիղ աաէմէլէր, պէօյլէ օլտուղընը զանն էտէրլէր։ Անլէր Ք. Մուգատտէսին իլահի մէնպա՛տան օլտուղընա վէ մութլագ սուրէթատէ եանըլմաղ օլտուղընա ինանիագ թարիգինտէ պիւր միւշքիլէ թէսատիւֆ էտինճէ, մէքըլըր թալիլին պէրհէվա օլտուղընը իսթինթաճ էտէրլէր։ Պու մէսլէք մանթըգի տէյիլ տիր։ Պիւր տագիգէ տո՛ւր, վէ տիւշիւն. ագիլ վէ հագգանիլէթփէլլէր օյ։ Պու կիւն՝ ումուճէն գապուլ օլունան, սանքի հիշ պիւր իլմի թա՛լիմ եօգտըր քի պիւր վագթ գապուլ օլունա՛սընտա պէօյիւք միւշքիւլաթա ուղրա՛ըն օլմառըն ճիլմտի՛ ումում թարաֆընտան գապուլ օլունան Կոփէրնիկեան ֆարղ, իլք տէֆա մէյտանա գօնուլտըղընտա, փէք աղըր միւշքիւլաթա

ըստ ի կէտիւ էյէր մէղքիւր ֆարզ տողու խտի խէ, Չէօհրէ (Venus) սէյյարէսինտէ, դամէր-տէ կէօրիլէն կիպի թէպտիլաթ (phases) կէօ-րիւնէճէք խտի: Փագաթ օլ զէմանտա մէվ-ճուտ օլան էն 'ալա տիւրպին վասըթասըյլէ օլ թէպտիլաթ (phases) կէօրիւնէմէղ խտի: Վէլաքին ֆարզը մէղքիւր լէհինտէ սուպութի թարաֆտան իրաէ էտիլէն իւպաթ օլ գատար գալի խտի քի, զահիրէն պու ճէվապ վէրի-լէմէղ օլան իթիրաղա բաղմէն օլ ֆարզ գա-պուլ օլունտը: Վէ տահա գուվվէթլի պիր տուրպին ետիրլտըղընտա, Չէօհրէտէ օլ թէպտիլաթընտա պուլունտըղը քէշֆ օլուն-տը: Միւշքիւլաթըն քեաֆֆէսի ֆ. Մուգատտ-տէսէ ինանմագ մէսէլէսինտէ օլտըղը կիպի օլ սըրատա պա'ղը վագա'ալարըն պիլինմէմէ-սինտէն նէշէթ էթտի: Իլմին հէր պիր տա'ի-րէսինտէ գապուլ օլունտն մագուլ մանթրգա նաղարէն, էյէր պիր ֆարզ լէհինտէ կէթիւ-րիլէն սուպութի իւպաթ մուգնի խտէ, թէ-ֆէրրուաթընտա կէօրիւլէն միւշքիւլաթա բաղ-մէն սահիպի 'աղլ թարաֆընտան գապուլ օլունտյօր: ֆ. Մուգատտտէս ֆէլամ' Ուլլահ օլտուղընտա, պիղզաթ Սյլահտան օլարագ, Ալ-լահ, Անըն մագսէտլէրի, Անըն իրատէթի, ա-

տէմին ֆարզը վէ միւսթագպէլ նասիպի, բուհանի վէ էպէտի հագիգաթլար հտղգընտա քեամիլէն միւթէմէտ պիր պէյանաթ օլտու-ղընտա տա'իր, սուպութի իւպաթ մութլագ սուրէթտէ մուգնի տիր: Պինա'էն'ալէյհ հէր սահիպի աղլը սէյիմ էրքէք վէ գալըր, թէ-ֆէրրուաթընտա պուլունտն պիր չօգ միւշքիւ-լաթա բաղմէն անա ինանմալը: Անըն իլէ միւթագապաթա կէթիրէմէտիլի պիր թագըմ վագա'ալար պուլընտըղը իլուն էյիճէ սընա-նըլ'ըշ պիր հագիգաթը թէրք էտէն քիսնէ, սաթհի տիւշինէն պիր առէմ տիր: Վէ ֆ. Մուգատտտէսին ետնըրմագ վէ իլահի մէնպա-տան օլ 'առը թա'լիմինի կէօյա պու թա'լիմ իլէ պարըշտըրամտըղը պիր թագըմ վագա'ալար պուլընտըղը իլուն թէրք էտէն ա-տէմ ֆիթապը Մուգատտտէս հագըրնտա փէք սաթհի տիւշինէն պիր 'ալիմ տիր:

3. Բիթապը Մուգատտտէստէ պուլունտն միւշքիւլաթա տա'իր տէր էյան էտիլէճէք ի-շիւնճի խուսուս շու տըր:

Բիթապը Շէրիճին իլանի մէնպ'ասան վէ պինա'էն'ալէյհ ֆեամիլէն կիւվէնիլի օլսրղը թա'լիմինէ գարըր նէ իթիրագ կէթի-րիլի խտէ, անըն ինսանի մէնպ'ասան վէ

պիճա՝ Ենալէյն Եանրլըր օլսըղըր քա՛լիմիճնէ
գաւըր սահա չօգ վէ դայէթ պէօյիւֆ իթի-
րազլար կէթիրիլիր :

Պիրի սանա պիր կիւճ մէսէլէ սիւ՛ալ է-
տէրէք «Էյէր Քիթապը Մուգատտէս Քէլամ՝
Ուլլահ իսէ, շունը նասը՛լ իզահ էտէրսին»
տէր վէ ինթիւալ սէնտէ անա մուգ՛ի պիր
ճէվապ վէրէմէզսին : Օլ զէման մէրգու՛մ տիւ-
շիւն՝ քի սէնի ալթ էթտի, ֆադաթ հիչ
պէօյլէ տէյիլ տիր : Սէնտէ տէօն վէ անա
սիւ՛ալ էյլէ, էյէր Քիթապը Մուգատտէս
ինսանի պիր շէյ իսէ, անտէ պուլու՛ան վէ
իթմամ՝ օլտնմուշ վէյլաւպէրլէրլէրի նասը՛լ
իզահ էտէպիլիրսին : Անըն Եթիշիլմէզ տէ-
րինլէյինի նասը՛լ թէֆսիր էտէրսին : Ատէմ
լէրի Ուլլահսա տօղլու գալտըր՝ ագտա հա-
՛ իղ օլտուղը օլ Եէքտէ գուվլէթի նասը՛լ ան-
լայապլիլիրսին : Քիթապըն թարիխինէ նէ
տէրսին, ճիւմլէ ատէմլէրի՛ հիւճմինէ զալիպ
կէլմէսինէ նէ՛ տէրսին, վէ զայրի, վէ զայրի,
վէ զայրի : Մէրգու՛մըն սէնին նազարիյէնէ
գարշը կէթիրէպիլէճէյի հէր զա՛իֆ իթիրա-
զա գարշը սէն փէք մուհիսմ իթիրազլար կէ-
թիրէպիլիրսին, վէ հիչ պիր ագլը սէյիմ՝ սա-
հիպի քիմէսնէ օլ իքի նազիրայաթտան հան-

կըսը տօղլու օլտուղընը թէֆրիգ էթմէքտէ
միւշքիւլաթ շէքմէզ : Քիթապը Մուգատտէս
իլահի մէնպա՛տան օլուպ, իլահի հիւքմ՝ ու
նուֆուսա մայիք օլտուղընը ինքէար էտէնին
էօնէնէ, Անըն էօյլէ օլտուղընը գապուլ է-
տէնէ թէսաաիֆ էթտիյինտէն տահա չօգ
զիյատէ վէ աղըր իթիրազլար չըգար :

4. Պու միւշքիւլաթա տա՛իր տէօրտիւնճիւ
պիր հօգթա շու տըր . պիր կիւճիլիլ սէ-
նին հալլ էսէմէսիյին, իսպաք էքմէզ ֆի օ
հալլ օլունամազ, վէ պիր իթիրազա սէնին
ճէվապ վէրէմէսիյին իսպաք էքմէզ ֆի. օ
իթիրազա ճէվապ պուլունամազ . նէ՛ աճա-
իպ տ՛ր քի չօգ տէֆա պու գատար աչըգ
օլան պիր վագա՛այա իղճազը այն էտէրիզ :
Չօգլար Քիթապը ճէհէֆտէ պիր կիւճիլիյէ
թէսաաիֆ էթտիքլէրինտէ օ խոստատա
պիր աղ տիւշիւնիրլէր վէ անա հէր հանկը
պիր ճէվապ կէօրէմէտիքլէրինտէ, պիրտէն
շու նէթիճէյէ կէլիրլէր քի, պու մէսէլէյի
հիչ քիմսէ հալլ էտէմէզ : Վէ պէօյլէճէ ֆ .
Մուգատտէսին սըհհէթինէ վէ իլահի մէնպա՛-
տան օլտուղընա տա՛իր օլան իմանլարընը
թէրք էտէրլէր : Պիզ ճիւմլէմիզ տալիս ՛ա-
լիւ՛աթճա նէ՛ գատար մահտուտըզ : Իմտի

քեաշքի պիղիմ կիպի ատենէրէ եագըշան թէվազուտան պիղտէ պիր ազ պուլընա իտի: Օլ տէմ «Հէր նէ գատար պու կիւճլիւյէ պէն պիր ճէվապ պուլամայօր իտէմտէ, պէնտէն պիր ազ զիյատէ մալիւմթիլը պիւրիտի գօլայլըգլէ պուլապիլիր» տէմէմիլ իւճապ էտէր իտի: Ահ քեաշքի, հէր շէյի պիլմէզ օլտուղըլըզը ֆիքրտէ սագլայա իտիք: Վէ քեաշքի, շիմիքի հալլ էտէմէտիլմիզ չօգ շէյլէր վար քի էյէր պիր ազ տահա զիյատէ քէսպ ի մալիւմթ էտէր իտէք անլէրի գօլայլըգլիւ հալլ էտէպիլէճէք օլտուղըլըզը անլայա իտիք: Պու ճիւմէտէն մաւտա, պիւզիմ մահտուտ հիքլէթիլիլ, եախօտ ճէհալէթիլիլ իշիւն մութլագա հալլ օլունմազ կիպի կէօրիւնէն շէյին, պիհուտուտ հիքլէթ իշիւն փէք գօլայ պիր հալլը պուլունտըղընը ունութմամալըլըզ: Ալճէպրա միւպթէտիսի, պիր մէսէլէնին հալլը իշիւն եարըմ սաւթ գատար նաֆիլէ էմէք վէ զահմէթ չէքտիքտէն սօնրա, քէնտիտի մէսէլէնին ճէվապընը պուլլամատըղը իշիւն պու մէսէլէ հալլ օլունմազ տէսէ նէ տիւշիւնիլ իտիք: Պիր քէրրէ չօգ թէճրիպէքեար վէ գապիլիլթիլի պիր ատէմ, Բիթապը Մուգատտէստէ քէնտինճէ

մութլագ թէնագգիւս զանն էթտիլի պիր շէյ կէօրիւշ վէ մէրգում փէք միւզթարիպ պիր ֆիքր իլէ ուզագ պիր եէրտէն պէնի կէօրմէյէ կէլտի: Օլ կիւճլիւյի հալլ էթմէք իշիւն հէր ճէհտի էյլէմիլ վէ պօշա տիւշմիւշ իտի: Փագաթ պիր գաշ տագիգէ իշիւնտէ օլ կիւճլիւյէ փէք սաֆի վէ գանա'աթպախշ պիր ճէվապ ալտը:

Ե.Բիթապը Մուգատտէստէքի միւշքիւլաթ հագգընտա պէշինճի պիր խուսուս, Բիթապսա գուսուր կիպի կէօրիւնէն շէյլէրի անըն չօգ վէ 'անաիպ օլան ալա խասիլէթիլիլ իլէ ռուպար էսէր իսէֆ, փէֆ, փէֆ էնէմ միլէթսիգ գալըլար:

Բէլալը Մուգատտէսին սանքի հէր սահիֆէսին թէզէին վէ թէճլիլ գըլան վէ գուսուրլարընա թաթպիգ օլունմայան զարա'իպ վէ հիւսն ու ճէմալ վար տըր: Լաքին պունլարը քեամիլէն կէօրմէտէն կէչէրէք, գուսուր սայըլան պիր թագըմ էհէմիլէթսիլ շէյլէրէ պու գատար չօգ սարֆը վագթ էթմէք, ինսան ֆիքր վէ գալպինին նէ տէրէճէ զէլալէթէ տիւշտիլինի պէյան էտէր: Պէօլիւք, 'ալա վէ էն քեամիլ պիր էսէրի սէնա'աթը մէշգ էտէն պիրի պիւթիւն տիգգաթընը

Ֆիլանս պիր քեօշտտե սինէյին պըրադմըշ օլ-
տուղը պիր լէքէյէ չէվիրսէ, պէօյլէ պիրի
հազգընտա նէ՝ տիւշլանիր իաիք: «Քիթապը
Մուգատտէստէն թէնգիտէն մէշգի» թէամիյէ
հալիէրէք ըֆիթիսար իլէ մէյտանա աթըլան
շէյլէրին գըսմը ազամը, օլ սինէյին պըրադ-
մըշ տէյիւ ֆարզ էթտիյիմիզ լէքէյէրինին,
զայրէթ իլէ վէ իլմի ուսուլտա թէֆիթիշի վէ
Քիթապըն պիհէսապ ճէլալլարընըն քեամի-
լէն իհմալ հալիմէսի տիր:

6. Միւշքիւլաթը մէզքիւրէ հազգընտա
պէյան հալիէճէք ալթընճը նօզթա. Քիթապը
Ներիթէ ֆի միւսֆիլաթըն, անը սերիննէ
մէզգ էսէնլէրսէն գիյասէ, սաթնի մէզգ է-
սէնլէր իշիւն թէ՝ սիր վէ էնէմմիյէթի չօգ սըր:

Քէլամը Շէրիֆին առլ միւնտէրիճաթ վէ
մանապընտան քեամիլէն պիսապէր պիրիսինի
ֆարզ էյլէ, քի՝ պիւթիւն գուվլէթինի զա-
հիրի միւսլայէնաթըն քէշֆինէ վէրմիշ տիր
պէօյլէ պիրինէ պու միւշքիւլաթ փէք պէօ-
յիւք էհէմմիյէթի հա՝իզ կէօրիւնիր. վէ լա-
քին Քէլամ՝ Ուլլահը կիւնտիւզ կէճէ միւ-
թէլա՝ա էթմէքլիյի էօյրէնմիշ օլան պիրի ի-
շիւն անըն հիշ էհէմմիյէթի հօգ աըր: Ալլա-
հըն գուվլէթի տտէմի, ճօրճ Միւլըր, քի

Քիթապը Մուգատտէստէ պաշտան սօնա գատար
եիւղ տէֆատան զիյատէ տիգգաթ իլէ մէշգ
էյլէմիշ իտի, բասթ կէլտիյի հիշ պիր կիւճիւք
քէնտինի բահաթսըզ էթմէտի: Ֆարաթ անը
պիրինճի եա իքինճի տէֆա՝ օլարադ տիգ-
գաթ իլէ օգոււնագտա օլան պիրի իշիւն զիհ-
նինի գարըշտըրան վէ սէրսէմլէտէն չօգ շէյ-
լէր վար:

7. Քիթապը Մուգատտէստէքի միւշքիւ-
լաթ հազգընտա եհտինճի խուսուշու տըր.
Անլէր սիգգաթ վէ տո՛ւա իլէ մէզգ էսիլիր
իսէ, չափուճագ զա՝իլ օլուրլար:

Քիթապը Մուգատտէստէ վազթըլլէ
պիզի շաշրըզ, սէրսէմ էտէն նէ՝ գատար չօգ
շէյլէր վար իտիլէր քի, անլէր շիմտի թէքմիլ
պէրրագլաշմըշ վէ հիշ զահմէթ վէրմէյօրլար:
Իտի հալա վար օլան միւշքիւլաթ տախի
տահա զիյատէ մէշգ օլունտըգճա զա՝իլ օ-
լաճաղընը ֆարզ էթմէք մա՝գուլ տէյիլ՝ մի
տիր:

Քիթապը Մուգատտէստէ թէսատիւֆ էյ-
լէտիյիմիզ միւշքիւլաթ իլէ նասըլ մուտմէլէ
էտէլիմ:

1. Էվլէլա. Իսթիգամէթ իլէ. Քիթապը
Մուգատտէստէ հէր հանկը պիր կիւճիւլէ
բասթ կէլտիյինտէ անը տօղրուտան տօղրու-

յա գաղաղակ էթ : Վէ էյէր անա տողրու վէ էյի պիր իղահաթ վէրէմէզ իսէն հիշ իղահաթ վէրմէյէ չալըշմա :

2. Թէվագու իլէ : Սէնին Ֆիքր վէ մալ լիւմաթըլըն մահտուտիյէթինի պիլ վէ սէն օլ մէսէյէյի հալլ էտէմէտիյին իշիւն , անըն հալլը եօդ տըր տէյիւ տիւշիւնմէ : Հէր նէ գատար շիւմի անը հիշ հալլ էտէմիյօր իսէն տէ , փէք իհթիմալ՝ անըն փէք սաֆի պիր հալլը վար , վէ պիր կիւն անը պուլուրսն :

3. Գաթի գարաւ իլէ : Նէ գատար չօդ մէշգ էթմէք եա տիւշիւնմէքտէ լաղըմ կէլիր իսէ , կէլսն . նէ գատար տա զայրէթ իլէ հալլընը պուլնագլըղըն միւլքին իսէ , պուլաճաղընը գարար էլլէ : Քիթապը Մուգատտէքի միւշքիւլաթ , Ֆիքրինի գուլլանմագ իշիւն Սէմալի Փէտէրին պիր տա՛վէթի տիւ :

4. Գօրգուսըղըզ իլէ : Պիր միւշքիւլէ ըսթ կէլտիյինտէ , իք պագըշտա նէ գատար տա ճէվապը պուլունմաղ կէօրիւնիւր իսէ կէօրիւնսիւն , գօրգմա : Սէնտէն մուգատտէմ պինլէրճէ ատէմլէր պէօլլէ պուլտուլար : Սնլէր եիւզլէրճէ սէնէ էվիլէ օրատա կէօրիւլմիշ տիր վէ հալա օլ գատիմ քիթապ գալիմ տուրըյօր : Հէր նէ գատար սէն

անը հալլ էթմէք իշիւն փարնաղընը թամմ նէրէյէ պատմագ լաղըմ օլտուղընը պիլմէյօրսըն , Փագաթ փէք իհթիմալ , սէն տողմատան չօդ էվիլէ կէօրիւլմիշ վէ հալլ օլունմըշ կիւճիւքտէն պաշգա պիր կիւճիւլէ ըսթ կէլմէմիշսին : Միւթէասըպանէ թէֆթիշ վէ տա՛լի մի տհիշ հիւճմլէրէ գարը 18 ասրտան պերու կէօյիւս կէրմիշ վէ սապիթ գալմըշ օլան Քիթապը Մուգատտէս սէնին կէօրտիւյիւն հէր հանկը պիր կիւճիւքտէ , եախօտ ասըր հաղըր տինսիզլէրին հէր հանկը պիր հիւճմինտէ մաղլուպ օլմայաճագ տըր : Հալը հաղըր տինսիզլէրին Քիթապը Մուգատտէս իւզէրինէ օլան հիւճմլէրի , մաղիտէ եիւզլէրճէ տէֆա եէրէ վուրըլմըշ օլան էսքի իթիրազլարըն անճագ թէքրար մէյտանա կէթիրիլմէսի տիր : Պու գատիմ իթիրազլար կէշմիշին սօյուլմըշ վէ աթըլմըշ օլան ըուպալարընտա պիր իշ կէօրէմէտիքլէրի միսիլիւ պու եէնի քիսվէթլէրինտէ տալի անտէն զիյատէ իշ կէօրէմէյէճէքլէր :

5. Սապը իլէ : Հէր սիւ՛ալը պիր կիւնտէ հալլ էտէմէտիյին իշիւն ճէսարէթտէն տիւշմէ : Պիր կիւճիւք էն յալա ճէհտինէ ըաղմէն եինէ հալլ օլունմագ իսէ , պիր վագթ իշիւն անը

պրագ : Փէք իհիթիմալ անը թէքրար էլէ ալ-
տըղընտա օլ կիւճլիւլի զա"իլ օլմուշ կէօրէ-
ճէքսին վէ կէլիշտէ սէնի պուգատար շա-
շըրմըշ օլտուղընա թէ'աճիւպ էտէճէք սին :
Միւ'էլլիֆին, շիմտի կիւն գատար աչըգ կէօր-
տիւլիւ մէսէլէլէր վար քի պուկսորըն կէլիշ-
տէ քէնտինի չօգ շաշըրմըշ օլտուգլարընը տիւ-
շիւնիւր իսէ, կիւլէսի կէլիյօր :

6. Բ. Մուգասսէս իլէ : Գիթապ ը Շէրի-
ֆին պիր գըսմընտա կիւճլիւլէ ըստթ կէլիւր
իսէն, Բ. Մուգ.տէ անա նուր վէրիպ հալլ
էտէճէք պաշգա գըթալար արա : Գիթապ ը
Մուգագտէսի հիշ պիր շէյ' Բ. Մուգ. գա-
տար իզահ էթմէզ : Գարանլըգ կիպի կէօրի-
նէն գըթալարըն, պէրրագ գըթալարտան կէ-
լէն նուրը գարարթմասընա ասլա միւսա'ատէ
էթմէ. տահա զիյատէ աչըգ գըթալարտան
կէլէն նուր գափալը կիպի կէօրիւնէն գըթ'ա-
լարը սարան զուլմէթի թէպ'իտ էթսին :

7. Տու'ա իլէ : Ատէմ միւշքիւլաթա տիզ
իւզէրինտէ պագար իսէ, անլէր նէ' աճա"իպ
սուրէթտէ հալլ օլունըլար : Ասը հազըր
'ալիմէրինտէն պազըլարընըն մուխրիպ միւնա-
գիտլիյի էօյրէնալէրինին սէպէպի, տու'ա
էթմէնին թարիգինի ունութմալարը տըր :

Պ Ա Պ Գ

Տ Ո Ւ Ա

Գրիթիյանլըգտա մուվաֆֆագ օլմագ իս-
թէյէնին, տու'ա 'էօմրիւ եաշամասը կէրէք
տիր : Պու կիւն քրիթիյան հայաթընտա վէ
իշինտէ կէօրիւնէն մաղլուպիյէթին գըսմը 'ա-
զաւը տսւ'անըն իհիմալ էտիլմէսինին նէթի-
ճէսի տիր : Փէք աղ Գրիթիյանլար' տու'այա
լազըմ' օլտուղը գատար վագթ' վէրիյօրլար :
Յակոբոս Բէսուլ քէնտի կիւնիւնտէ պուլունան
միւ'մինլէրին 'էօմր վէ խըտմէթլէրինին տիւշ-
կիւնլիք վէ գուվիթսիլիյինին սըրըր, տու'ա-
տա օլան իհիմալիյէթլէրի օլտուղունը սէօյ-
լէտի : Յակոբոս Բէսուլ վասըթասըյէ Ալլահ
պէօյլէ պույուրըր .

«Մալիք օլ'նաղսընըզ, չիւնքի թալէպ էթմէզսինիզ» : Պու կիւնտէ պէօյլէ տիր : Չօգ Գրիթթիյանլար սիւ"ալ էտէրլէր, «Աճէպա ըուհանի հայաթըմտա պու գատար աղրր թէգատտիւմ էթմէքլիյիմին սէպէպի նէ" տիր, նի՞չիւն կիւնտէ իւզէրինտէ պու գատար աղ զալէպէմ օլույօր : Նի՞չիւն ճէհտ վէ զայրէթիմ իլէ պու գատար աղ իշ կէօրիւյօրլմ» : Պունա Ալլահըն ճէվապը շու տըր . «Մալիք օլ'նաղսընըզ չիւնքի թալէպ էթմէզսինիզ» :

Ատէմ պիր քէրրէ տու"ա 'էօմրիւնէ թէշէպպիւս էթսէ, անը եաշամագ գօլայ տըր : Հէր կիւն տու"ա իշիւն պիր վագըթ թախսիս էյլէ : Դաւիթ վէ Դանիէլին ատէթլէրի էյի իտի . կիւնտէ իւշ տէֆ"ա : Դաւիթ տէյօր քի «Ագշամ վէ սապահ վէ էօյլէն վագըթը ահ ու ֆիղան էտէճէյիմ 0 տախի սէսիմի իշիտէճէք տիր» (Մէզ . 55 . 17) :

Դանիէլ հագգընտա շէօյլէ եաղըլմըշ տըր . «Դանիէլ թահրիրաթըն իմզալանտըղընը իշիթտիյինտէ, էվինէ կիթտի, վէ օտասընտա՝ փէնճէրէլէրի Երուսաղէմէ աօղրու աշըգ օլարագ, գատիմ'ատէթի իւզրէ, կիւնտէ իւշ տէֆ"ա տիզ իւզէրի կէլիպ տու"ա էտէր վէ Ալլահա չիւքրիւնի թագտիմ էտէր իտի (Դան .

6. 10) : Էլպէթտէ ատէմ եօլտա երւրիւքէն, արապատա կիտէր իքէն, վէ 'նասար էօնիւնտէ օթուրըր իքէն տու"ա էտէպիլիր վէ ֆէրտ 'էօմրիւնին էն մէշղուլ վագըթարընտա պիլէ գալպիւնի Ալլահա ըէֆ էթմէյի էօյրէնմէլի տիր : Ֆագաթ Ալլահ իլէ եալընըզ պուլունարագ՝ գափուլը գտփատըղըմըզ վէ ֆէտէրիմիզ իլէ կիզլիտէ գօնուշաճաղըմըզ խուսուսի տու"ա վագըթարըմըզ օլ'նալը (Մատթ. 6. 6) : Ալլահ կիզլիտէ տիր : վէ օրատա պիլէ գափուշարագ ըէճալարըմըզ տինլէր :

Տու"ա աճա"իպ պիր իմթիյազ տըր : 0 Մէլիք իլէ պիր միւլագաթըր ըէմիյէ տիր : Փէտէրիմիզէ սէօյլէմէք տիր : Պա՛ղէն ատէմլէրին էթտիյի շու սիւ"ալ նէ" աճա"իպ տիր . եա"նի «Տու"այա նէ" գատար վագըթ վէրմէլիյիմ» : Թէպա'տտան պիրի փատիշահը իլէ ըէսիմ միւլագաթտա պուլունմագ իշիւն չտըրըլըր իսէ, «Փատաիշահ իլէ նէ" գատար վագըթ կէչիրմէլիյիմ» սիւ"ալընը հիշ էթմէզ : Սիւ"ալը տահա զիյատէ շու օլուր, «Աճէպա փատիշահ պէնիմ իլէ միւլագաթընտա նէ" գատար վագըթ վէրէճէք» : վէ տու"անըն թամմ նէ" օլ'տուղընը եա"նի Մէլիք իւլ Միւլուք իլէ պիր

միւլագաթը ընտմիյէ օլտուղընը ֆէհմ' էտէն հէր հանկը հագիգի պիր էվլատ Ուլլահնըն էտէճէյի սիւ"ալ «Տու'այա նէ գատար վագթ վէր'էլիյիմ» օլմագ : Իլլա սիւ"ալ «Սա"իր ֆարզ վէ իմթիյազլարըմը թամմ' նուզարը 'իթիպարա ալարագ տու'այա նէ՞ գատար վագթ վէրէպիլիրիմ» օլուր :

Կիւնիւ թէշէքքիւր վէ տու'ա իլէ պաշլա : Կէշմիշին մու'այյէն մէրհամէթլէրի իշիւն շիւքր վէ շու կիւնիւն իհթիյաճլարը իշիւն տու'ա էյլէ : Կիւն զարֆընտա ըսսթ կէլմէսի իհթիմալ օլան թէճրիպէլէրի տիւշիւն . ըսսթ կէլէճէյին թէճրիպէլէրին նէ՞ օլաճաղընը կէօսթէրմէսինի Սլլահտան սիւ"ալ էյլէ . վէ թէճրիպէլէր կէլմէզտէն էվլէլ զալէպէ չալմագ իշիւն , Սլլահտան գուվլէթ ալ : Զօգլարըն թէճրիպէ միւճահատէսինտէ մաղլուպիյէթլէրինի սէպէպի , միւճահատէ սա'աթընա գատար պէքլէմէլէրի տիր : Վէ սա"իրլէրին զալէպէսինին սըրըր իսէ , թէճրիպէ կէլմէզտէն չօգ էվլէլ տիզ իւզէրինտէ իքէն զալէպէյի գազանմըշ օլմալարը տըր : Յիսուս Պիղատոսըն մահքէմէսինտէ վէ խաշտա զալէպէ չալտը . լաքին էվլէլքի ագչամ , օլ միւճահատէյի մէմուլ էտէրէք , անլէր ֆիլէն

վուգու պուլմազտան էվլէլ , զալէպէյի չալտը : Շայիրտլէրին տախի այնիսինի ետփմալարընը սէօյլէտի : Անլէրէ էմը էթմիշ իտի . «Թէճրիպէյէ տիւշմէմէք իշիւն տու'ա էտինիզ» (Ղուկ. 22. 40) : Փագաթ տու'ա էթմէլէրի լազըմ' օլտուղը վագթըր ռյուտըրլար , վէ թէճրիպէ սա'աթընտա տիւշտիւլէր : Միւճահատէլէրին օլաճաղընը մէմուլ էյլէ վէ թէճրիպէլէր կէլմէզտէն էվլէլ տիզ իւզէրինտէ անլէրէ գարշը տուր վէ տա"իմա զալիպ օլուրսըն : Կիւնիւն էն իքք գըսմընտա եէվլի ֆարզլարըն իշիւն Սլլահտան հիքմէթ վէ գուվլէթ ալ :

Քէսրէթի մէշղուլիյէթին տու'ա վագթընը չալմասընա միւսա'ատէ էթմէ : Հէր հանկը կիւնտէ էտիլէճէք չօգ իշ վար իսէ , օլ իշէ հազըրըրգ օլմագ իւզրէ տու'այա զիյատէ վագթըր վէրիլմէլի : Պու եօլտա վագթ զա"իպ էթմէզսին . իլլա վագթ գազանըսըն : Տու'ա , վագթ գազանմագ իշիւն ատէմէ մա'իւմ օլան էն ա'լա պիր չարէ տիր : Իշին նէ գատար չօգ օլուր իսէ օ նիսպէթտէ տու'այա չօգ վագթըր վէր :

Եէվլի թէճրիպէ , թէլաշ վէ աճէլէ արասընտա տու'ա վէ թէշէքքիւր էթմէք իշիւն տուր : Հալը հազըր 'էօմրիւնին էնտիշէ վէ սըգըն-

Թըլարը արասընա , էօյլէն վազթընտա Ալ-
լահ իլէ եալընդըդտա կէչիրիլէն պիր դաչ
տագիդէ , սէնի՝ սէլամէթտէ սագլա՛նդա
պէօյիւք եարտըմ էտէր :

Կիւնիւ թէշէքքիւր վէ տու՛ա իլէ պիթիր :
Օլ կիւնիւն ճիւմլէ պէրէքէթյէրինի կէօզտէն
կէչիրիպ՝ այրը այրը անլէր իչիւն մէմունիյէթ
տուն : Ալլահա վէ Անըն քէլամընա տօղրու ի-
մանըմըդը արթըրմագ պապընտա , հէր կիւ-
նիւն խիթամընտա , օլ կիւնտէ Ալլահըն պի-
դիմ իչիւն եափտըդը շէյլէրի կէօզտէն կէ-
չիրմէք գատար հիչ պիր շէյ իշ կէօրմէզ :
Ալլահտան եէնի վէ տահա պէօյիւք պէրէ-
քէթլէր էլէ կէչիրմէքտէ , զաթէն իհսան օ-
լունընշ օլան պէրէքէթլէր իչիւն մուայյէն
պիր թարդտա շիւրր էթմէք գատար հիչ պիր
շէյ եարտըմ էթմէզ :

Հէր կիւն եափտադըն սօն շէյ շու օլ-
տուն , օլ կիւն Բապպընըն նազարընտա նա-
խօշ պիր մուամէլէտէ պուլունընշ իսէն , ա-
նը կէօսթէրմէսինի թալէպ էյլէ : Պունըն իւ-
զէրինէ Ալլահըն հուզուրունտա սիւքիւնէթ
իլէ պէքլէ , վէ սանա սէօյլէմէսի իչիւն Ալ-
լահա ֆուսաթ վէր : Տինկլէ : Աճէլէ էթմէ :
Վէ շայէտ նազարընտա նախօշ կէօրիւնէն պիր

շէյ կէօսթէրիւր իսէ անը աչըգճա վէ սէր-
պէսթճէ գուտտուս վէ սէվէն փէտէրէ իգ-
րար էյլէ : Ինան քի Ալլահ ճիւմլէսինի 'աֆլ
էտէր . շիւնքի էտէճէյինի սէօյլէյօր (1 Յովհ .
1 . 9) : Պէօյլէճէ հէր կիւնին խիթամընտա
Ալլահ իլէ հիսապլարըն տիւզէլմիշ օլտըր :
Ալլահ իլէ արանտա հիչ պիր պուլութ եօգ
տըր իթթիլա՛ը տէրունիւի իլէ խօշ պիր սու-
րէթտէ եաթըպ ուլույապիլիրսին : Սապահ-
լայըն , թէմիզ պիր մուհասէպէ վարադասըյ-
լէ 'էօմրիւ եէնիտէն պաշլամագ իւզրէ ու-
յանրըսըն : Պունը եափար իսէն , 'էօմրիւնտէ
եիկիրմի տէօրթ սա՛աթտան զիյատէ սիւրէն
պիր թէօքէզիմէք միւտտէթի կէօրմէյէճէք-
սին : Թիճարէթտէ ուզուն միւտտէթ էյրի
կիթմիշ օլան հիսապլարը տօղրուլ թմագ
փէք կիւճ տիր : Հիչ պիր պանքա , միւվա-
զէնէսինի թէքմիլէն տօղրուլ թմատըգճա կիւ-
նիւն մէշղուիյէթինէ խիթա՛մ վէրմէզ : Վէ
հիչ պիր քրիսթիյան Ալլահ իլէ , եալընըգճա ,
օլ կիւնիւն հիսապլարընը քեամիլէն տիւզէլթ-
մէտիքճէ , պիր թէք կիւն պիլէ կէչիրմէմէյի :
Խուսուսի թէճրիպէ իչիւն խուսուսի տու՛ա
օլմալը եա՛նի թէճրիպէնին եագլաշտըդընը
կէօրտիւլիւմիզտէ : Միւմքին իսէ Ալլահ իլէ

եալընըդ պուլունմագ իւզրէ պիր եերէ չէքիւ վէ օրատա միւճահատէյի պիթիր: Տա՛խմա Ալլահա պագմագտա տէվամ էյլէ: «Փէրաղաթ էթմէյէրէք տու՛ա էտինիզ» (1 Սէլ. 5. 17): Տա՛խմա տիզ իւզէրինտէ պուլունմագ լազըմ տէյիլ տիր, ֆագաթ ճանըն տա՛խմա տիզ իւզէրինտէ օլմալը:

Զօգ տէֆա հարֆիյէն տիզ իւզէրի եա-
խօտ եիւզ իւզէրի պուլունմալըյըզ: Պու՛ սի-
րուր իլէ մէմլու՛ պիր 'էօմր տիր. իզթիրապ
վէ էնտիչէտէն ազատ պիր 'էօմր տիր: «Հիչ
պիր շէյ իչիւն էնտիչէ էթմէյինիզ, ֆա-
գաթ հէր շէյտէ տու՛ա վէ նիյազ իլէ բէ-
ճալարընըդ թէշէքքիւր իլէ Ալլահա պիլտի-
րիլսին, վէ Ալլահըն հէր 'ագլտան եիւճէ օ-
լան սէլամէթի գալպլէրինիզ իլէ ֆիքրլէրի-
նիզի Յիսուս Գրիստոստա մահֆուզ էյլէյէճէք
տիր» (Ֆիլ. 4. 6, 7): Գրիսթիյան 'էօմրիւն-
տէ մուվաֆֆագ օլմագլըզը իսթէյէն, իւչ
շէյ վար քի՛ անլէր իչիւն խուսուսի օլարագ
տու՛ա էթմէլի:

1. Հիքմէթ իչիւն. «Էյէր սիզտէն պի-
րինին հիքմէթտէ նօգսանը վար իսէ, (քի
ճիւմլէմիզին տէ նօգսանը վար) Ալլահտան
տիլէսին» (Յակ. 1. 5):

2. Գուվլէթ իչիւն: «Փագաթ Բապա
միւնթազըր օլանլարըն գուվլէթի թազէլէ-
նէճէք (Ես. 40. 31 Մ. Թ.):

3. Բուհ էլ Գուտա իչիւն: «Սէմավի Փէ-
տէրինիզ քէնտինտէն իսթէյէնլէրէ Բուհ էլ
Գուտսը վէրէճէք տիր» (Ղուկ. 11. 13): Բուհ
էլ Գուտսը ալմըշ իսէն պիլէ, թազէ տօլղուն-
լըզը իչիւն տա՛խմա տու՛ա էթմէլիսին, վէ ա-
նը ալաճազընը մուայյէն սուրէթտէ մէմուլ
էթմէլիսին: Բուհանի հայաթըն վէ խըտմէթին
հէր պիր եէնի յիւշքիւլ հալը իչիւն Ազիզ
Բուհտան թէքրար տօլմազա միւհթաճըզ:
Պետրոս Բէսուլ Պէնտէկոստէտէ Բուհ էլ Գուտս-
տան վաֆիթիզ օլունըպ տօլմըշ իտի (Ամալ. 2.
1—4): Փագաթ Ամալ. 4. 8 վէ Ամալ. 4.
31 տէ եէնիտէն տօլտուղընը կէօրիւյօրըզ:
Տիւնեատա վար չօգ քրիսթիյանլար քի, ան-
լէր վագթըյլէ Բուհ էլ Գուտստան փէք ա-
չըգ սուրէթտէ վաֆիթիզ օլունմըշ օլարագ
պէօյիւք մէսէրրէթէ մալիք օլմուշար վէ ա-
ճա՛խպ սուրէթտէ գուլլանըլմըշլար: Փագաթ
օլ վագթտան պէրու տա՛խմա սէնէլէր մու-
գատտէմ գապուլ էթմիշ օլտուգլարը օլ
վաֆիթիզին գուվլէթի իլէ եիւրիւմէյէ չա-
լըշմըշլար. վէ պու կիւն 'էօմրլէրի նիսպէթէն

սիրուածը վէ գուժվեթսիզ տիր: Լաւալաւ-
ըմբզ իշին տա"խմ թազէ եաղ ալմագլըղա
իհթիյաճ կէօրիւրիւզ: Պու թազէ եաղը իս-
թէյէրէք ալըրըզ:

Այլահ իլէ տու'ատա թէք պաշըմբզա
վագթ կէշիւր'էք քիֆայէթ էթմէզ, սա"իրէր
իլէ տու'այա տէվամ' էթմէքլիյիմիզ լաղըմ'
տըր: Էյէր քիլիսէնտէ պիր տու'ա մէճլիսի
վար իսէ, հէր վագթը օրատա պուլուն: Սէ-
նին խաթըրն իշին օրատա պուլըն, քիլիսէնին
խայրը իշին պուլըն: Էյէր պու' հագիգա-
թէն տէյիլ, անճագ իսմէն պիր տու'ա մէճ-
լիսի իսէ, սիւքիւնէթ վէ տէվամէթ իլէ (միւ-
նասէպէթսիզ պիր եօլտա տէյիլ), անը հա-
գիգի պիր տու'ա մէճլիսի էթմէք իշին թէ"-
սիրինի իսթ'իմալ էյլէ: Տու'ա մէճլիսի ագ-
շամընը խուսուսի օլարագ օլ մագսէտէ թագ-
տիս էյլէ: Օլ ագշամ հէր հանկը իւնտի պիր
մէճլիսէ կիթմէ: Վագթըյլէ Միւճթէմա ի
Ամէրիգա օրտուսընտա պիր լիւլա փաշա, եհնի
պիր մահալին օրտուսընտ թա'եին օլունտը:
Հաֆթանըն ֆիլան կիճէսինտէ, քէնտիսի ի-
շին բէսի գապուլ զիյնէթի թէրթիպ օլուն-
մը իտի: Պու զիյնէթ քէնտինէ խապէր վէ-
րիլտիյինտէ, օլ ագշամ տու'ա մէճլիսի ագ-

շամը օլտուղընտան հէր շէյ տու'ա մէճլիսինէ
գուրպան էտիլմէք լաղըմ' օլտուղընը վէ օլ
ագշամ' օլ զիյնէթտէ պուլունամագ օլտուղընը
պէյան էթտի: Պու ճէնէրալ կիւվէնիլիր պիր
ատէմ' օլտուղընը իսպաթ էյլէտի: Քրիստո-
սըն Ամէրիգատաքի քիլիսէսի, Ամէրիգա օր-
տուսընտա պուլունան հէր հանկը պիր մէմուր-
տան տահա զիյատէ անա միննէթտար տըր:
Չօպանլար տու'ա մէճլիսի աղալարրնա կիւ-
վէնմէքլիլի էօյրէնիլօրլար: Տու'ա մէճլիսի քի-
լիսէնին էն մուհիմ' մէճլիսի տիր: Էյէր պու-
լունտըղըն քիլիսէտէ տու'ա մէճլիսի եօգ իսէ,
պաշլանմուսընա չալըշ: Պիր տու'ա մէճլիսի
եափըլմասը իշին չօգ աղալարըն պուլուն-
մասը լաղըմ' կէլմէզ. իքի իլէ պաշլայապի-
լիսինիլ. ֆագաթ չօգլար իշին իշլէրսինիլ:
Անէր իլէ ճիտտի իշթիրաքը հիսստէ պու-
լունտըղըն վէ հէր հաֆթա նիզամի պիր սու-
րէթտէ տու'ա մէճլիսի իշին պիր արայա
կէլէպիլէճէյին պիր թագըմ' քրիսթիյան
տօսթլարըն պուլունմասը էյի տիր: Սէնէլէր-
տէն պէրու հէր ճիւմա'ա էրթէսի ագշամ
10 — 12 տօսթ պիր արայա տու'ա իշին կէ-
լիրիլ: Վէ սօն սէնէլէրտէ հիշ պիր շէյին,
բուհանի հայաթըմըն նէշվ ու նէմասընտա

պու մէճլիս գատար թէ" սիրի օլմամըշ տըր:
Պիր արայա կէլիր վէ պիրլէքտէ Սւլահա մուն-
թազըր օլուրըզ: 'Էօմրիւմին Բապպա ֆա'ի-
տէլի պիր ճիհէթի օլմուշ իսէ, պէն անը
չօգճա պու տու'ա մէճլիսինէ համլ էտէրիմ:

Մութլու տըր օլ եհնի քրիսթիյան քի,
պունուն կիպի նիզամի թէճէմմիւ էտէն պիր
թազըր' տօսթլարա մալիք տիր(*):

(*) Գարիյունտան հէր հանկը պիրի տու'ա իշին գի-
յատէ տօլղուն վէ մու'այէն թա'լիմ այմազ իսէր իսէ, միւ-
'էլլիֆին «Տու'ա էթմէնին թարիգի» նամ էսէրինէ միւրա-
ճա'աթ էյլէմէսի թափսիյէ օլունուր:

(Միւ'էլլիֆ)

Պու քիթապ ինկիլիզմէ օլուպ չօզ միւֆիտ պիր էսէր
տիր. էյէր պու պիրինճի ճէհտիմիզտէ մուվաֆֆազ օլուր
վէ գարիյունտան ճէսարէթ պուլուր իսէք, Ալլահ իսթէր ի-
սէ անը տա թէրճէմէ իլէ գարիյունա թազտիմ էթմէք իս-
թէրիզ:

(Միւթէրճիմ)

Պ Ա Պ 10

ԳՐԻՍՏՈՍ ԻԶԻԻՆ ԻՇԼԷՄԷԲ

Բուհանի 'Էօմրտէ պէօյիւմէքլիյին վէ գուվ-
վէթին մուհիւմ' շարթլարընտան պիրի տէ իշ-
լէմէք տիր: Հիշ պիր քիսնէ ֆիղիգի գուվ-
վէթինի հարէքէթի պէտէնիյէ օլմայարազ
սադլայամազ. վէ հիշ պիր ֆէրա բուհանի
հարէքէթի պէտէնիյէ եա'նի էֆէնտիսի իշլուն
իշլէմէք օլմայարազ բուհանի գուվվէթինտէ
տէվամ էտէմէզ: Իշլէք քրիսթիյան մէս'ուտ
քրիսթիյան տըր. պա'զը քրիսթիյանլար հիշ
սիւրշմէզլէր, չիւն էֆէնտիլէրինին իշլնտէ օլ
գատար մէշղուլ տըրլար քի սիւրշմէյէ մէյ-
տան եօզ տըր:

Չօգ քրիսթիյանըզ տէյէնլէր սիւրշէրլէր,
չիւնքի օլ գատար թէնպէլ տիրլէր քի սիւրշ-

մէքտէն պաշգա իշ կէօրմէղլէր : Իւք շայիրտ-
լէրէ Յիսուսըն տէտիլի շու իտի . «Արտըմճա
կէլինիզ վէ սիզի ինսան ալճըսը էտէճէյիմ»
(Մատթ . 4. 13) :

Ինսան ալճըսը օլմայան հէր հանկը պիրի
Քրիստոսըն արտընճա կիթմէյօր : Սա՛իրլէրի
խէլասքեարա գըլաղուղլայարագ մէյվէ կէ-
թիրմէք, Յիսուսըն պիզի ինթիխապ էթմէ-
սինտէ մագսէտի վէ տու՛ատա գուվէթէ մա-
լիք օլմագլըղըն էհէմմ շարթլարընտան պիրի
տիր : Յովհ . 15. 16տա Յիսուս տէյօր «Սիզ
պէնի ինթիխապ էթմէտինիզ անճագ պէն սի-
զի ինթիխապ էթտիմ, վէ կիսիպ մէյվէ
հուսուլա կէթիքմէնիզ վէ մէյվէնիզ պագի
գալմասը իշիւն սիզի թա՛նին էթտիմ թաքի
պէնիմ իսմիմ իլէ Փէսէրսէն հէր ճէ սիլէյէ-
նէֆ օյուր իսէնիզ վէրէ :»

Յիսուսըն պու քէլամը չօգ սաֆի տիր :
Անտէ պիզէ սէօյլէյօր քի՛ Քրիստոսըն իս-
մինտէ տու՛ա էտէպիլէն վէ օլ իսմ իլէ հէր
թալէպ էթտիլինի ալան, մէյվէ կէթիրէն
ատէմ տիր : Այնի պապտա Յիսուս տէյօր քի,
քէնտի գուվէթի իլէ մէյվէ կէթիրմէք, սի-
րուրըն տօլուլըղընըն շարթը տըր : «Պու շէյ-
լէրի (Էա՛նի անտէ գալմագ վէ անըն գուվէ-

թինտէ մէյվէ վէրմէյէ տա՛իր օլան շէյլէրի)
սիզէ սէօյլէտի՛քի՛ պէնիմ մէսէրրէթիմ սիզ-
տէ գալա, վէ սիզին մէսէրրէթինիզ միւքէմ
մէլ օլա (Յովհ . 15. 14) :

Թէճըրպէ ի զաթիյէ՛ էֆէնտիմիզին պու
սէօյլէրինին հագիգաթ օլտըղընը էյիճէ իս-
պաթ էտիյօր : Պիզգաթ Քրիստոստա միւքէմ
մէլ մէսէրրէթէ մալիք օլանլար սա՛իրլէրի Քր-
րիստոսա կէթիրմէք իշիւն էն զիյատէ իշլէք
օլանլար տըրլար :

Մէսուտ պիր քրիսթիյան օլմագ իսթէր
իսէն, գուվէթի պիր քրիսթիյան օլմագ իս-
թէր իսէն, տու՛ատա գուվէթի պիր քրիս-
թիյան օլմագ իսթէր իսէն, տէրհալ էֆէնտի
իշիւն իշլէմէյէ պաշլա : Անըն իշիւն պէլի պիր իշ
կէօրմէյէրէք պիր կիւն պիլէ կէլիրմէ : Լաքին
Էէնի պիր քրիսթիյան Անըն իշիւն նա՛սըլ իշլէ-
յէպիլիր : Ճէվապ փէք սաֆի տիր . վէ ատէմ
գօլայլըգ իլէ անը իճրա էտէ պիլիր : Պաշգա-
լարա կիտիպ խէլասքեարընըն սէնին իշիւն
Էափտըղընը սէօյլէ՛ վէ պու՛այնի խէլասքեարը
գապուլ էթմէլէրի իշիւն ըհճա էյլէ՛ վէ անը
գապուլ էթմէլէլին թարիդինի կէօսթէր : Պու
Էօլտա էֆէնտին իշիւն մէյվէ կէթիրմիշ օլուրսըն :
Տիւնեատա շախսի իշ գատար գօլայ, մէսէր-

ընթացումը վե նեթիճեսի մեյվետար պաշգապիր իշ եօգ տըր :

Էն զա'եֆ պիր քրիսթիյան շախսի իշ կէօ-լէպիլիր : Էլպէթտէ զիյատէ թէճրիպէքեար օլտուգտան սօնկրա էտէպիլէճէյի գա-տար, էյի էտէմէզ : Լաքին էյիսինի էթմէ-յի էօյրէնմէքլիլին թարիգի էթմէք տիր : Պիւթիւն տիւնեա իւզէրինտէ, թէվպէ էթ-տիքլէրի իւք կիւնտէն Գրիստոս իշիւն իշլէ-մէյէ պաշլամըլ օլան պլինէրճէ քրիսթիյան-լար պիլիրիմ : Նէ' չօգ կէնճլէր վէ կէնճ գա-տընլար, էվլէթ . հէմտէ իխթիյար էրքէք վէ գարըլար պանա կէլիպ, տէմիշ տիրլէր . «Տիւն ագչամ, Յիսուս Գրիստոսը խէլաս-քեարըմ, Բապալըմ վէ մէլ իյիմ հալինտէ գա-պուլ էթտիմ, վէ պս կիճէ պիր տօթթումը խէլասքեարա գըլաղսւղլատըմ» : Իքինճի կիւն կէլիպ պաշգապիրինի տահա Գրիստոսա կէօ-թիւրմիշ օլտըգլարընը սէօյլ էմիշլէր :

Շէֆիլտտէ իքէն մաղաղատա չալըշան պիր կէնճ Գրիստոսը գապուլ էթտի . մէզ-քիւր շէհրտէ պիր ալլըգ թէպշիրի պէշարէթ իշիմիլ խիթամ պուլմաղտան մերգում՝ պաշ-գա օթուղ ֆէրտի Գրիստոսա գըլաղուղլամըլ վէ անլէրտէն չօղու, քէնտի իլէ 'այնի մա-

ղաղատա չալըշանլարտան խտիլէր : Պու վաղա'ա անճագ պիր միսալ տըր քի, պուշար կիպի տահա չօղլար վար : Շախսի իշ կէօրմէքլիլին թարիգի հազգընտա թէ'լիֆ օլունմըլ չօգ-քիթապլար վար(*) :

Լաքին առէմին պու մատտէյէ տա'իր քիթապ օգույանա գատար պէքլէմէսի լաղըմ՝ կէլմէզ : Էն չօգ կէօրիւլէն վէ էն չօգ եան-լըշլարտան պիրի . ֆէրտին հազըր օլմագ ի-չիւն հաղըրլանմագտա 'էօմրիւնիւ թէլէֆ էթ-մէսի տիր : Պա'ղըլար հիշ հազըր օլմաղլար : Հաղըր օլմագլըղըն եօլու տէրհալ պաշլա-մագ տըր : Շու գարարա կէլ քի Գրիստոսը գապուլ էթմէսի իշիւն հէր կիւն հիշ օլմաղ իսէ, պիր շախսա սէօյլ էյէճէքսին : Մր . Մու-տի տահա եէնի քրիսթիյան օլտըղը վազըթ-տա, կիւնտէ հիշ օլմաղ իսէ, պիր թէք ֆէր-տէ Գրիստոս հազգընտա սէօյլ էյէճէյինի գարար էթմիշ խտի : Պիր կիճէ կէճ վազըթ-տա իշինտէն տէօնիւյօր խտի, էվէ եագլաշ-տըղընտա, օլ կիւն քիմսէյէ սէօյլ էմէտիյի խաթըրնա կէլտի : Քէնտի քէնտինէ շէօյլէ

(*) Միւ'ելիֆ պու մատտէյէ տա'իր «Առէմլէրի Գրիս-տոսա կէթրիմէքլիլին Թարիգի» նամընտա քիւչիւք պիր քիթապ Թէ'լիֆ էլլէմիշ տիր . պու չօղարա միւֆիտ օլ-մուշ տըր :

տէտի. «Վագթ չօգ կէշմիշ տիր. արթըգ ֆուրսաթ պուլամամ. իշթէ պու, Բրիստոս հագգընտա հիշ քիմէյէ սէօյլէմէյէրէք կէշիւմիշ օլտուղըմ պիր կիւն օլտու:» Փագաթ պիր աղ իլէրիտէ պիր ֆէնէր տիրէյի եանընտա տուրմուշ պիրինի կէօրտիւ: «Իշթէ պանա սօն պիր ֆուրսաթ տէտի:» Հէր նէ գատար մէրգում Մր. Մուտիյի թանըյօր իտի իսէ տէ, Մր. Մուտի ատէմի պիլմէյօր իտի: Մր. Մուտի անա եագլաշարագ՝ «Բրիսթիյա՞ն մըսըն» տէյիւ սիւ՝ ալ էթտի: Ատէմ ճէվապէն «Մէնին նէ՞ վազիֆէն, սէնտէ պիր ճինս վա՛ըղ օլմասա իտին, շիմտի սէնի պիր թէփմէ իլէ եէրէ սէրէր իտիմ» տէտի: Լաքին Մր. Մուտի անա պիր գաշ միւնասիպ սէօղլէր սէօյլէյերէք, կէշտի կիթաի: Եարընքի կիւն պու ատէմ փէք հիտտէթ իլէ Շիգակօտա Մր. Մուտինին էհլի էսնաֆտան օլան պիր տօսթընըն եանընա կիտիպ շէօյլէճէ սէօյլէտի «Շու սիզին, շէմալտա օթուրան հէրիֆ, Մուտի, ֆա՞խտէտէն զիյատէ զիյան էտիյօր, պիլկիսի օլմայարագ զայրէթի վար: Տիւն կիճէ եանըմա կէլտի, քէնտինէ նամա՛լիւմ պիրի իտիմ. վէ քրիտթիյա՞ն մըյըմ տէյիւ սիւ՝ ալ էթտի: Նամուսումա տօ-

գանտը. քէնտինէ սէօյլէտիմ քի, էյէր քէնտիտէ պու ճինս պիր վա՛ըղ օլմամըշ օլտա իտի, պիր թէփմէ իլէ եէրէ սէրէր իտիմ» : Մր. Մուտինին տօսթը եանընա կիտիպ «Մուտի սէն ֆա՞խտէտէն զիյատէ զիյան էտիյօրսըն: Պիլկին օլմայարագ զայրէթին վար: Տիւն կիճէ սօգագտա տօսթլարըմըն պիրիսինին նամուսումա տօգանմըշսըն: Մր. Մուտի պիր աղ պօղուլմուշ վէ էյիլիքտէն զիյատէ զիյան էտիյօր տէյիւ հիսս էտէրէք, պէլքի պիլկիսիզ զայրէթի օլտուղընը տիւշիւնէրէք պրագըպ կիթտի: Պիր գաշ հաֆթա սօնրա, կիճէլէյին կէճ վագթտա գափուսը չալընտը: Մր. Մուտի եաթաղընտան սըշրայրպ գալգտը. վէ էփտէ եանըն վար գանըն իլէ գափույա սէյիրթտի: Օլ՝այնի ատէմ գափուսըն էօնիւնտէ տուրույօր իտի: Մէրգում «Մր. Մուտի, օլ կիճէ, ֆէնէր տիրէյինին եանընտա պանա սէօյլէտիյին վագթտան պէրու հիշ պիր ըահաթ կիճէմ կէշմէտի, վէ իշթէ էնճամ խէլասըմըն եօլունը պանա սէօյլէյէսին տէյիւ սանա կէլտիմ» տէտի: Մր. Մուտի, օլ ատէմի օ կիճէ Բրիստոսա գըլաղուղլամագ մէսէրրէթինէ մալիք օլտու: Ղայրէթսիզ պիլկիյէ մալիք օլմատան իսէ,

պիլկիսիդ զայրեթէ մալիք օլմագ էվլա տըր : Վէ հէր հանկը պիլիսի պունա մալիք օլա-
պիլիւր : Պիլկի էտինմէքլիլին թարիգի թէճ-
րիպէքեարլըդ տըր . թէճրիպէքեարլըդ իշխն-
տէ իշլէմէք լազըմ տըր : Եանլըշլարր օլմա-
սըն տէյիւ հիշ պիր շէյ եափմայան ատէմ,
ապլա պիր շէյ էօյրէնմէդ : Էլինտէն կէլէնի
եափարագ , վէ սէհվ էթմէյի տէ կէօզլինէ
ալարագ իլէրի տօղրու կիտէն ատէմ , միւս-
թագ պէլտէ Էանլըշլարտան սագընմաղը էօյ-
րէնիւր :

Պիլտիլիմ էն գապիլիյէթլի ատէմլէրտէն
պա՛ղըլարը հագիդաթէն հիշ պիր իշ կէօրմէտի-
լէր , չիւնքի խաթատա պուլունըրըդ տէյիւ չօգ
գօրգարլար իտի : Կէօրէպիլտիլիմ էն միւֆիտ
ատէմլէրտէն պա՛ղըլարը իպթիտատէ էն տգ
իւմիտլի ատէմլէր իտիլէր . ֆագաթ տէրուն-
լէրինտէ ճանլարա տօղրու պիր մուհապպէթ
վար իտի . Էվլէլէ Էանլըշլըդլարտա պուլու-
նարագ , իշլէրի էյի եափանա գատար տէ-
վամ էթտիլէր : Խաթալարըն պուլունտուղը
իշխն գաթը իւմիտ էյլէսէ :

Իշինտէ տէվամ էյլէ , իսթիգամէթ թա-
րիգինտէ իքէն , ըսթ կէլէն հէր Էանլըշ ,
միւսթագ պէլ մուվաֆֆագիլիյէթէ տօղրու

պիր պասամագ թաշը տըր հէր կիւն սա՛լը
պիրինի Գրեստու ա գըլաղուղլամաղա չալըշ :
Էլպէթտէ հէր կիւն մուվաֆֆագ օլմաղ-
սըն , ֆագաթ նէ տէ օլսա պու իշ սանա
ֆա՛լտէլի տիր . վէ սէնէլէր սօնկրա էն պէօ-
յիւք Էանլըշլըդլար էթմէլիմ տէյիւ տիւշիւ-
նիւր իքէն , էն ալա նէթիճէլէր մէյտանա
կէթիրտիլինի չօգ տէֆա կէօրէճէքսին : Սանա
էն զիյատէ հիտտէթլէնէն քիմսէ , Էքսէրիլէ
նիհայէթինտէ սանա էն զիյատէ իլիթէշէք-
քիր օլաճագ : Սապըլը օլ վէ իւմիտ իլէ
պէրյէ : Ասլա գաթը իւմիտ էյլէմէ :

Պիր տու՛ա ֆիհրիսթի եափ , Էալընըզճա
Ալլահա կիթ : պիր փարչա քեաղըտըն պա-
շընա շու սէօզլէրի եաղ , «Ալլահըն եարտը-
մըյլէ աթիտէքի էֆրատըն թէվպէսի իշխն
հէր կիւն տու՛ա էթմէքլիյէ վէ տէվամի իշ-
լէմէքլիյէ վա՛տ էտէրիմ» : Անտէն սօնկրա
տիդ իւզէրի կէլէրէք . պու ֆիհրիսթէ քիմէ-
րին իսմլէրինի գօյաճաղընը կէօսթէրսին տէ-
յիւ Ալլահտան թալէպ էյլէ : Ֆիհրիսթի չօգ
ուզուն էթմէքի տու՛ան վէ իշին մէխանիքի վէ
սաթհի օլմասըն : Ֆիհրիսթի եափտըդտան
սօնկրա , վա՛տընտա սապիթ տուր : Անլէր ի-
շխն հէր կիւն հագիդաթէն տու՛ա էյլէ : Ան-

լէքէ սէօյլէմէք իշխն ֆուրսաթ արա Վէ պու
ֆուրսաթաան իսթիֆատէ էյլէ: Պէլքի ֆուր-
սաթ չօգ կէճ էլէ կէչէճէք. Վէ ինթիմալ
քի՝ չօգ տէֆալար սէօյլէմէքլիյին իճապ է-
տէր, ֆազաթ ապա պրադում:

Պէն պիր ատէմ իշխն օն պէշ սէնէ տու'ա
էյլէտիւմ, ըստթ կէլտիլիւմ է'ն իւմիտսիզ ա-
տէմլէրտէն պիրի իտի. ֆազաթ էնճամ օլ
ատէմի թէվպէ էյլէմիշ կէօրտիւմ: Ինճիլ
վա'ըզը օլտու, սա'իր չօգլար անըն վասըթա-
սըյլէ թէվպէ էթտիլէր, Վէ շիմտի ճէլալտա
տըր:

Բէսալէ իսթիմալ էթմէքլիյի էօյրէն:
Փարզլը նէվ'տէն ատէմլէրին ինթիյաճլարընա
ույղուն կէլէճէք պիր գաշ էյի բէսալէ ալ.
Վէ պունլարը հալլէրինէ միւնասիպ օլտուղը-
նա կէօրէ անլէրէ վէր: Տու'ա Վէ շախսի
զայրէթ իլէ բէսալէլէրիյին արգասընտա
տուր:

Չօպանընա կիթ, Վէ աճէպա քիլիսէսինտէ
քէնտիսի իշխն եափմագլըզընը արզու էթ-
տիյի պիր իշի վար մը տէյիւ սիւ'ալ էյլէ:
էօյլէ պիր ատէմ օլ քի՝ չօպանըն սանա կիւ-
վէնէ պիլսին: Քիլիսէնին խարիճընտէ էնվա'ը
իշլէրին պուլունտըզը պիր վազթտա եաշայօ-

բըզ Վէ պու իշլէրտէն չօգլարը էյի օլարագ'
իգթիտարընա կէօրէ անլէրտէ պիր հիստէն
օլապիլիւր. ֆազաթ շունս հիշ ֆէրամուշ էյ-
լէմէ քի իլք ֆարզըն ա'զասը պուլունտըզըն
քիլիսէյէ տիր: էօյլէ պիրիսի օլ քի չօպանըն
սանա իթիմատ էտէպիլսին Օլապիլիւր քի
չօպանըն սէնի գուլլունագ իսթէմէյէճէք,
լաքին հիշ օլմազ իսէ, անա, սէնի գապուլ
էթմէմէսինէ պիր ֆուրսաթ վէր: Սէնի գա-
պուլ էթմէզ իսէ, ճէսարէթտէն տիւշմէ.
լաքին սա'իր պիր եէրտէ իշ պուլ. եափըլա-
ճագ իշ չօգ, եափաճագլար ազ տըր: Խէ-
լասքեարըմըզըն կիւնիւնտէ օլտուղը կիպի,
պու կիւն տախի սահիհ տիր «Հասատ չօգ
ֆազաթ իշճիլէր ազ տըր» (Մատթ. 9. 37):
«Իմտի Հասատըն սահիպինէ քէնտի հասա-
տընա իշճիլէր չըգարմասը իշխն տու'ա էտի-
նիզ» (Մատթ. 9. 38): Չօպանըզ իշխն
միւնասիպ ատէմ լազըմ տըր: Միսիօնէրիլք
իշի իշխն միւնասիպ էրքէք Վէ գարըլար լա-
զըմ տըր: պէլքի սէն պու իշին ատէմի տէ-
յիլսին, ֆազաթ նէ տէ օլսա, սէնին իշխն մէվ-
գի'ինտէ, միսիօնէրիլքի եա չօպանընքի գա-
տար մուհիւմ իշ վար: Տիգգաթ էյլէ քի, մէվ-
գի'ինի տօլտուրասըն. Վէ էյի տօլտուրասըն(*):

(*) Միւ'էլլիֆին «Քրիստոս իշխն իշլէմէքլիյին թարի-
գի» նամ էսէրի էֆէնտիմիզ իշխն իշլէմէքլիյին չօգ իօյ-
լարընը մուֆասսալմա իզաճ էտէն պիր քիթապ տըր (Ին-
կիլիզճէ):

Պ Ա Պ 11

ԷՃՆԵՊԻ ՄԻՍԻՑՆԵՐԼԻՔԼԵՐ

Ատէմ՝ Գրիսթիյան 'էօմրիւնտէ Էն պէօյիւք մուվաֆֆադէյէթէ մալիք օլմասը իշխն(*) Էճ-նէպի միսիօնէրլիք իշխնէ հասըր գուվլէթ Էթմէլի: Բապպըմըզ տիւնեայը թէրք Էթմէլտէն Էվլէլ սօն Էմրի շու իտի. «Իմտի կիտի-նիզ վէ պիւթիւն միլլէթլէրի շայիրտ Էտինիզ, սիզէ Էմր Էթտիլիմ շէյլէրին ճիւլէսլէն հըֆլ

(*) Պու քիթապ ինկիլիզէ Թէքէլլիմ Էտէնլէր իշխն եազըմը տրը: Պինա՝ Էն՝ ալէյի պու պապտա, պախուսուս պիրիննի պէնտոէրի «Էճնէպի» լուղէթինի, քրիսթիյանըզա կէթիւմէմիզ լազըմ օլտուղը հէր հանկը պիր միլլէթ իշխն ալապիլիբիզ: Արալարընտա եաշամագտա օլտուղըմը նիչէ միլլէթլէր իշխն տահա զիյատէ իշլէմէմիզ լազըմ տէյի՞ մի. Միւթէրճիմ

Էթմէլի անլէրէ թա՛լիմ Էտինիզ. վէ իշթէ տիւնեանըն նիհայէթինէ գատար պէն հէր վազըթ սիզին իլէ պէրապէրիմ (Մատթ. 28. 19, 20): Պուրատա պիր Էմր, պիր տէ վա՛տ վար տըր: Քիթապը Մուգատտէստէ պու-լունան Էն թաթլը վա՛տլարտան պիրի տիր: Ֆազաթ վա՛տը կէօնէնմէք, Էմրէ իթա՛թ Էթմէք իլէ մէշութ տըր: Բապպըմըզ քէն-տի շայիրտլէրինտէն հէր պիրինէ կիտիպ, պիւթիւն միլլէթլէրի «շայիրտ Էթմէյի» Էմր Էտիյօր: Պու Էմր անճագ շայիրտլէրէ վէրիւ-միշ տէյիլ իտի. Ֆազաթ ճիւլէն՝ ասրլարտա քրիստոսըն քիլիսէսինին հէր պիր ֆէրտինէ վէրիլիշ տիր: Էօյլէ իտէ՛ կէտէր իտէք, Գրիս-տոս տիւնեանըն նիհայէթինէ գատար պիզիմ իլէ ոլաճագ, Ֆազաթ պիզ կիթմէզ իտէք, Անըն ըէֆազաթընը մէմուլ Էթմէյէ հագգը-մըզ օլմազ: «Սէն կիտիյօ՞րիսըն, նա՞սըլ կի-տէպիլիբիզ:» Վէ Էյէր տիւնեանըն նիհայէթի-նէ գատար հէր կիւն Յիսուս Գրիստոսըն շախ-սի ըէֆազաթընըն աճա՛լպ իմթիյազընը կէօ-նէնմէք իսթէր իտէք, պու եօլլարըն հիշ օլ-մազ իտէ, իքիսինտէ կիթմէլիիզ:

1. Էվլէլա, պա՛զըլարըմըզ ճախէն կի-սէպիլիբիզ: Պա՛զըլարընըն կիթմէսի լազըմ

տըր: Այլա՜հ հէր պիւրիմիդի էճնէպի տիյար-
տա միսիօնէրէր հալինտէ տա՛վէթ էթմէյօր .
Ֆազաթ պա՛ղըլարըմըզը օլ իշէ տա՛վէթ էթ-
միշ օլապիլիւր: Հէր քրիսթիյան քէնտինի էճ-
նէպի տիյար իշիւն թագտիւր էյլէմէլի, վէ
քէնտինի ինթիխապ էտիպ էթմէմէք մէսուլի-
յէթինի հէր շէյի պիլէնէ, պիզզաթ Այլահա
պրագմալը: Հիշ պիւր քրիսթիյանըն, քէնտի-
նի մուայյէն սուրէթտէ պու իշ իշիւն Այլա-
հա թագտիւր էթմէտիքճէ, վաթանընտա գալ-
մաղա հագգը եօգ տըր: Էյէր պունտան էվ-
վէլ պէօյլէ եափիւրշ տէյիլ իսէն, անը պու
կիւն եափ: Եալընըղճա Այլահա կիթ վէ տէ
«Սէմալի ֆէտէր, իշթէ պէն ֆրիստոսըն զի-
գըյմէթ գանը իլէ սաթըն ալընիւրշ օլարագ
սէնին իմ: Պէն սանա 'ա' իտ իմ: Էյէր պէնի
խարիճտէ պիւր միսիօնէր հալինտէ գուլլան-
մագ իսթէր էսէն, անը պանա պէրրագ կէօս-
թէր վէ կիտէրիւր: Վէ անտէն սօնկրա Այլա-
հըն գըլաղուզլամասընա միւնթագըր օլ: Ալ-
լահըն տէլալէթի պէրրագ տըր: Օ նուր տըր
վէ անտէ հիշ պիւր զուլմէթ եօգ արը (1 Յովհ .
1 . 5): Էյէր հագիգաթէն գըլաղուզլանմագ
իսթէյօր իսէն, Օ՝ անը կիւն կիպի աչըգ է-
տէճէք տիւր: Պունը կիւն գատար պէրրագ է-

տէնէ գատար խարիճէ կիթմէքլիյէն լաղըմ
իքէն վաթանընտա տուլույօրսըն կիպի պօշ
էնտիշէլէր իլէ իմրար ը վագթ էթմէքլաղըմ
տէյիլ:

Էյէր Օ սիզի իսթէյօր իսէ, քէնտի միւ-
նասիպ կէօրտիլիւ վագթտա վէ միւնասիպ
կէօրտիլիւ թարզտա անը կիւն կիպի պէլլի
էտէր: Սանա աչըգ կէօսթէրաիքտէն սօնկրա,
Անըն տէլալէթինէ կէօրէ ատըմ պէ ատըմ
կիթմէյէ հագըր օլ: Վէ անըն թա՛եին էթ-
տիլի սա՛աթ կէլտիլինտէ կիթ, սանա նէյէտէ
մալ օլուր իսէ օլսուն՝ ֆարգ էթմէզ, կիթ-
մէքլիյին լաղըմ օլտուղընը սանա աչըգ կէօս-
թէրմիշ իսէ, վաթանընտաքի վաղիֆէնի իճ-
րա էյյէ, վէ սէօյլէնէճէք օլան օլ պիւր եօլ-
լարտա էճնէպի տիյարլարա կիթ:

2. Ճիւմլէմիգ էննէպի սիյարլարա ֆէն-
սի ճէսիյէլէրմիգ իլէ կիսէպիլիրիգ վէ կիթ-
մէլիյիգ: Պու իշէ շախսէն կիթմէյէ արգու է-
տէն չօգլար վար քի, թագտիլի իլահի ան-
լէրի մէնն էտիյօր. Ֆազաթ պունլար եար-
տըմ էթտիքլէրի եախօտ մա՛ալարընը վէր-
տիքլէրի միսիօնէրէր վասըթասըլէ կիթմիշ
օլույօրլար: Տիւնեանըն էն ուղագ քէօշէլէ-
րինտէ, պիւր միսիօնէրէ եատա եէրլի պիւր

իշնիյէ եւրաւմ էտէրէք, ինճիլի վա՛ղ էթմէք սէնին իշին միւսքին տիր: Պու քիթապը օգույանլարտան պա՛ղըլարը սէրվէթմէ էօյլէ պիր հալտէ պուլունըյօրլար քի, ինթիմալ քէնտի քէսէլէրինտէն պիր միսիօնէրի խտարէ էթմէյէ գատիր տիրէր:

Էյէր պունը եափապիլիր իսէն, եափ: Շայէտ պիր միսիօնէր խտարէ էթմէյէ գատիր տէյիլ իսէն, եէրլի պիր իշնիյէ եւրաւմ էտէպիլիրսին, անը եափ: Պիր միսիօնէր ճափօնտա, պաշգա պիրինի Չինտէ, պիր տիկէրինէ Հինտիսթանտա վէ ախէր պիրինի Սֆրիգատա վէ սա՛իր պիրինի պաշգա պիր եէրտէ խտարէ էտէպիլիր իսէն եափ: Ահ, կէօզլէրի/իզ իլէ հիշ կէօրմէյէճէյիմ/զ տիյարլարտա ինճիլի վա՛ղ էթմէքլիքտէ նէ աճա՛իպ մէսէրրէթ վար, Բրիստոսըն քիլիսէսինտէ նէ գատար ազլար ինճիլի ուղագ եէրլէրտէ վա՛ղ էտէրէք, էրքէք, գարը վէ չօճուգլարը խէլտս էթմէքլիտէ օլան իմթիյազլարընը ֆէհմ էտիյօրլար, վէ պունու տա քէնտիլէր կիտէմէտիքլէրի հալտէ եէրլէրինէ սա՛իրլէրի կէօնտէրմէք իլէ էտէպիլիրէր:

Անլէր սէնին հէտիյէնի վէրմէտիքճէ կիտէմէզլէր, սէն տէ անլէր սէնին եէրլինէ

շախսէն կիթմէտիքճէ, կիտէմէզսին: Փէք խհ-թիմալ պէօյիւք պիր շէյ վէրէմէզսին: Պէլքի փէք ազ պիր շէյ վէրէպիլիրսին. լաքին նէ՛ գատար տա ազ օլսա, գըյմէթի վար: Չօգ ուֆագ չալլար պիր տրայա կէլէրէք՝ պէօյիւք ըրմագ թէշքիլ էտէրլէր: Պիր ըրմագ օլամազ իսէն, հիշ օլմազ իսէ, պիր չայ օլ:

Պէօյիւք պէօյիւք վէրմէյի էօյրէն. պէօյիւք հէտիյէ վէրէն մէսուտ քրիսթիյան տըր: «Խայըրխահ քիսնէ սէմիզլէնիր» (Էմն. 11. 25 Մ. Թ): «Գըլլէթլէ էքէն գըլլէթլէ պիշէր» վէ «Ալլահ սիզէ հէր ինայէթի արթարմազա գատիր տիր, թա քի հէր վագթտա հէր շէյտէ թամմ քիֆայէթինիզ օլուպ՝ հէր խայր աճէլտէ արթասընըզ» (2 Կոր. 9. 6, 8): Բուհանի 'էօմլտէ մուվաֆֆագիյէթ ճէօմէրտլիք իլէ վէրմէյէ մէրպութ օլտուղը գատար ազ շէյլէրէ մէրպութ տըր: Թամաքեար քրիսթիյան պէօյիւյէն պիր քրիսթիյան օլամազ: Պիր քրիսթիյան վէրմէյէ պաշլար իսէ, պէօյիւմէյէ տէ պաշլար, նէ՛ աճա՛իպ պիր թէրթիպ: Տու՛ատա գուվվէթ սէխալէթքեարանէ վէրմէյէ մէրպութ տըր: Տու՛ա վէ անըն ճէվապլարընա տա՛իր էն աճա՛իպ պէյանաթտան պիրիսի պու 1 Յովհ. 3. 22տէ

պուլունուր : Օրատա Յովհաննէս Ալլահտան հէր թալէպ էթտիյինի ալտըղընա տա"իր սէօյլէյօր . վէ պիղէ պունըն սէպէպլինի խապէր վէրիյօր : Սէպէպ շու տըր . չիւնքի քէնտի թարափընտան Ալլահըն էմրլէրինի հըֆզ էտէր վէ Անըն 'ինտիտէ մագպուլ օլան շէյլէրի իճրա էտէր իտի . վէ պունըն սիյագու սէպագը կէսթէրիյօր քի' հըֆզ էյլէմէքտէ օլտըղը խուսուսի էմրլէր վէրմէյէ տա"իր օլան էմրլէր իտի (այ . 17) : 21ինճի այէթտէ սէօյլէյօր քի' էյէր (վէրմէք մատտէսինտէ) գալպիմիզ պիզի թա'զիւր էթմէզ իսէ , տու'ալարըմըզա Ալլահա էմնիյէթիմիզ վար : Ալլահըն տու'ալարըմըզա օլան ճէվապլարը պիզիմ հէտիյէլէրիմիզին սա"իրլէէ կիթմէք իւզրէ չըգտըղը գափուսան կիրէր . վէ պա'զըլարըմըզ ազ վէրմէքլիյիմիզ իլէ , եօլարը օլ տէրէճէ տար աչըյօրըզ քի' Ալլահ տու'ալարըմըզա պիօյիւք ճէվապլար կէչիրէմէյօր : Քիթապը Մուստատէստէ էն պէլլի վա'տլարտան պիրի Ֆիլ . 4 . 19տա պուլունըր : «Ալլահըմքէնտի զանիլիյինէ կէօրէ , 'իզզէթլէ Յիսուս Քրիստոստա սիզին հէր պիր իհթիյաճընըզը իքմալ էտէճէք տիր :» Փագաթ պու վա'տ , հէտիյէլէրինին քէսրէթ վէ պէօյիւքլիյիւ ճիւ-

հէթիյլէ իլէրի կիթմիշ օլան պիր թագըմ միւ"մինլէրէ օլմուշ իտի : (Տիգգաթ իլէ օգու 14—18) : Էլպէթ վէրմէքլիյիմիզ անճագ էճնէպի միսիօնէրլիք իշինէ հասը օլունմամալը : Վաթանըմըզտաքի քիլիսէ իշի իշիւն տախի վէրմէլիյիզ . շէհրլէրի/իզտէ վէ գարիյէլէրիմիզտէ ճանլարը տիւշտիւքլէրի էնկինլիքլէրտէն գալարըմագ իշիւն վէրմէլիյիզ : Փուրսաթըմըզ օլտըգճա ճիւմլէ ատէմլէրէ' պա խուսուս միւ"մինլէրէ էյիլիք էթմէլիյիզ (Ղալ . 6 . 10) Փագաթ հէտիյէմիզի վէրմէքլիքտէ էճնէպի միսիօնէրլիք իշինէ պէլլի պիր հիսսէ չըգարմալըյըզ :

Նիզամի վէր : Էլինտէ օլան պիւթիւն փարանըն եա էչեանըն մու'այէն պիր մըգտարընը Գրիստոս իշիւն թէֆրիզ էթ : Պու խուսուստա տագիզ վէ սատըգ օլ : Հիշ պիր հալ ու քէյֆիյէթտէ սէրվէթիյին օլ գըսմընը քէնտի շախսընա գուլանսա : Քրիսթիյան շէրի'աթ ալթընտա պուլունմայօր , վէ քեարընըն 'իւշրինի վէրմէք պապընտա Գրիսթիյանը մէճպուր էտէն խուսուսի պիր շէրի'աթ եօգտըր . Փագաթ հիւրը իրատէթ , վէ միւթէշէքքիր պիր մէսէրրէթ իլէ 'իւշր վէրէրէք , պաշլամագ կիւզէլ պիր եօլ տըր : 'Իւշրտէն

նօգսան օլմասըն: Ալլահ Եհհու տիտէն 'իւշը
թալէպ էթտի իսէ, պիր քրիսթիյան Եհհու-
տիտէն զիյատէ նէֆսինի սէվիճի օլմա'ալը:
Օնտալըզընը վէրտիքտէն սօնկրա, պունա ի-
լավէթէն, իրատէթին իլէ թագտիմէլէրտէ
պուլունմագ մէսէրրէթինի տէրհալ էօյրէնէ-
ճէքսին:

3. Պագաթ էճնէպի տիյարլարա կիտէ-
պիլմէքլիյիմիզին թարիգ ի տիկէրի վար. եա'-
նի տու'ալարմրգ: Պու եօլտա ճիւմիէմիզ տէ
կիտէպիլիլիզ: Կիւնտիւզ եա կիճէ հէր հան-
կը սա'աթտա, տու'ալարըն իլէ տիւնեանըն
հէր հանկը պիր քէօշէսինէ եթիշէպիլ իրսին:
Պէն տու'ալարըմ' իլէ հէր կիւն ճափօնիայա,
Չինէ, Ավըսթրալիայա, Թասմանիայա, Եհնի
Ջէլանտայա, Հինտիսթանա, Աֆրիգայա վէ
տիւնեանըն սա'իր գըսմլարընա կիտիյօրըմ':
Վէ տու'ալար, կիթտիլին մահալլէրտէ, ար-
զու էթտիլին հալլէրի մէյաանա կէթիլիլ-
լէր: Էյէր Ալլահ շախսէն սէնին կիթմէնի թա-
լէպ էտիյօր իսէ, տու'ա էթմէքլիլի կիթմէ-
մէքլիլէ պիր վէսիլէ թուլթմա, եախօտ ազ
վէրմէյէ 'իթիլազ տէյիւ թագտիմ' էթմէ:
Պու ճինս տու'ատա գուվվէթ եօգ տըր: Ալ-
լահ իսթէր իսէ, շախսէն կիթմէյէ հազըր ի-

սէն, անճագ Ո' զէման տըր քի' տու'ալարըն
իլէ կիթմէքլիլիյնտէ միւ'էսսիր օլուր: Էլեէվմ'
Յիսուս Քրիստոսըն իշինլն էն պէօյիւք իհթի-
յաճը տու'ա տըր: Էճնէպի թարլալարտա իշ-
լէյէն միսիօնէրլէրին էն ազլիմ' իհթիյաճը
տու'ա տըր: Էճնէպի միսիօնէրլիքլէր մուվաֆ-
ֆագ օլույօրլար, լաքըն կէրէք օլտըզը գա-
տար վէ օլապիլէճէյի գատար մուվաֆֆագ
տէյիլ տիլլէր: Սնլէր վաթանլարընտա գա-
լան քրիսթիյանլարըն, տու'ատա մալիք օլ-
տըզլարը իմթիյազլարընըն էօլչիւսիւնիւ տօլ-
տուրտըզլարընտա օլաճագլարըր գատար, մու-
վաֆֆագ տէյիլ տիլլէր:

Էճնէպի տիյարլարտա չալըշան միսիօնէր-
լէր իշիւն տու'ալարըն մու'այյէն օլսուն: Իլք
եէրտէ տու'ա էյլէ քի' Ալլահ քէնտի հասա-
տընա իշճիլէր, հագիգի իշճիլէր կէօնտէրսին:
Պու կիւն էճնէպի տիյարլարտա չալըշան իշ-
ճիլէր վար քի' օրայա ասլա կիթմէլի տէյիլլէր
իտի: Պու պապտէ եթէր գատար տու'ա
օլունմամըշ տըր: Էճնէպի տիյարլարտա չալը-
շան զիյատէ միսիօնէրլէրէ իհթիյաճ վար.
Փագաթ անճագ հագիգի միսիօնէրլէրէ իհթի-
յաճ վար: Հէր կիւն վէ իմանլէ, Ալլահա' հա-
սատընա ամէլէ կէօնտէրմէսի իշիւն տու'ա էթ:

Ձաթէն չալըշմագտա օլան 'ամէլէ իշխն տու'ա էլլէ : Էճնէպի տիյարլարտա չալըշան միսիօնէրլէր գատար , տու'ալարըրդա միւհ-թաճ ատէմ եօգ տըր : Շէյթաննն աճը պուղ-ղընա անլէր գատար հէտէֆ օլան էրքէք վէ գարըլար պուլունմաղ : Քրիստոս վէ հագի-գաթ իշխն մուհարէպէնին էօնիւնտէն կիտէն շէճի էրքէք վէ գարըլարըն սիյրէթ վէ նա-մուսլարընա հիւճմ էթմէքտէն շէյթան մահ-զուղ օլուր : Միսիօնէրլէր գատար , հիշ պիր քիմսէ պու գատար հիլէքտարանէ վէ միւտ-հիշ թէճրիպէլէրէ միւպթէլա տէյիլ տիր . տու'ա իլէ անլէրէ մու'ավէնէթ էյլէմէյէ պօրճ-լուլըղ : Միսիօնէրլէր իշխն անճագ 'ու'մուսէն տու'ա էթմէք իլէ իքթիֆա էթմէ : Պիր գաշ խուսուսի միսիօնէրլէր կէօղ էօնիւնէ ալ , ան-լէրին իշինի միւթէլա'ա մատտէսի էյլէ , թա-քի անլէր իշխն , հալլէրինէ վագըֆ օլարագ' տու'ա էտէպիլէսին :

Եէրլի քրիսթիյանլար իշխն տու'ա էլլէ : Պիղ Քրիսթիյանլար միւշքիւլաթ , սըգընթը վէ թէճրիպէլէր վէ թէ'ատտիլէրէ հէտէֆ օ-լույօրըղ : Փաթփէրէսթիլքտէն տէօնէն քրիս-թիյանլարըն թաշըտըղլարը եիւլէրէ թաթ-պիգէն պիղիլքիլէր քիւլիւք գալըր : Մանիլէր

ղայէթլէ քէսիր վէ գաթ'ը իւմիտ էթտիրէ-ճէք տէրէճէտէ միւտհիշ տիրլէր : Անճագ Քրիստոս տնլէրի տուրտուրմաղա գատիր տիր . ֆագաթ Օ' քէնտի գավմընըն տու'ասընա ճէ-վապէն իշլէր : Եէրլի քրիսթիյանլար վէ փութփէրէսթիլքտէն տէօնէն քրիսթիյանլար իշխն չօգ տէֆ'ա տու'ա էլլէ , ճիտտիյէթ ի-լէ տու'ա էլլէ :

Ալլահ եէրլիլէր իշխն էտիլէն տու'այա նէ' աճա'իպ թարղտա ճէվապ վէրմիշ օլտու-ղընը միսիօնէրլէք քիթապէթինտէն հէնուղ էօյրէնմէյէ պաշլատըղ : Պունտա տախի մու-'այյէն օլմագ էյի տիր , եա'նի խուսուսի պիր թարլայը կէօղ էօնիւնէ ալ , անըն իշթիյաճ-լարը հագըղնտա տա'իմա խապէրտար պու-լըն , վէ օլ տա'իրէնին քրիսթիյանլարը իշխն տու'ա էլլէ :

Չօգ տա'իրէլէր ալմա , շէօյլէ քի տու'ան-տա մէճհուլ վէ մէխանիգի պիր հալէ կէլ-մէյէսին : Էճնէպի միլլէթ վէ տիյարլարտա չօղլարըն թէվալէ էթմէլէրի իշխն տու'ա էլլէ : Խուսուսի տա'իրէլէրտէ ինթիպահը ըուհանի օլմասը իշխն տու'ա էլլէ : Շու սօն պիր գաշ սէնէլէրտէ , էճնէպի տիյարլարտա խուսուսի ինթիպահ օլմասը իշխն , մախսուս տու'ա արղ

օլունմը տըր, վէ տիւնեանըն հէր քէօշէսին-
տէն, Ալլահ պու տու'ալարա նէ' աճա'իպ
պիր եօլտա ճէվապ վէրմէքտէ օլտուղընըն
խապէրլէրի կէլիօր: Լաքին Ալլահըն եափ-
մաղա պաշլամըն օլտուղը պու պէօյիւք իշլէր,
զիյատէ տու'ա օլուր իսէ, Անըն եափմաղ իս-
թէտիքլէրինէ ըուպարէն քիշիւք շէյլէր տիր-
լէր(*):

(*) Պու պապտա, պա'զը լուղէթլէրի վէ թա'պիրլէրի,
թէպտիլ էթմէյէ մէճպուր օլմուշըզ:

Պու պապըն իլավէսի իշիւն քիթապըն սօնունա միւրա-
ճա'աթ օլունա:

Պ Ա Պ 12

Ա Ր Պ Ա Տ Ա Շ Ա Ր

Սիյրէթիմիզին թէշքիլի իշինտէ արգա-
տաշարըմըղըն 'ազիս' թէ'սիրի վար: Թէշ-
քիլ էթտիյիմիզ ըէֆագաթ, անտէ տա'խմա
թէնէֆիլու էյլէմէքտէ պուլընտըղըմըզ 'ազլի,
ախլագի վէ ըուհանի պիր քիւրրէի հաւա տըր,
վէ ըուհանի սըհհէթիմիզ անտէն եա միւս-
թէֆիտ եա միւթէզարըրը օլույօր: Հէր եէ-
նի քրիսթիյանըն անլէր իլէ սէրպէսթիյէթլէ
գօնուշա պիլէճէյի 'ազիլանէ ինթիխապ օ-
լունմըն սըգը տօսթլարը օլմալը տըր: Անլէր
իլէ սըգըճա ըէֆագաթտա պուլունապիլէճէ-
յին սէնին սիննինտէ պիր գաշ քիմնէ արաշ-
տըր: Լաքին տիգգաթ էյլէ քի, մութլագա
էն էյի մա'նատա ըուհանի օլսունլար: Քիթա-

պը Մուգատտէսին մէշգինի սէվէն զէվաթ
օլտունլար: Բուհանի մատտէլէր հագգընտա
գօնուշմաղը սէվէն ֆէրալէր օլտունլար: Տու'ա
էթմէքլիյի պիլէն վէ տու'աքեար ասէմլէր,
ախտրէրի Քրիստոսա կէթիրմէք իշխն հագի-
գաթէն չալըշան զաթլար օլտունլար:

Պա'ղը քրիսթիյանլարտան, սա'իրլէրտէն
զիյատէ մահգուղ օլմագլըգ վագա'ասը սէնի
միւզթարիպ էթմէսին: Ալլահ պիլի պէօյլէ
եարաթմըշ տըր: Պա'ղըլարը պիր թագըմընա
վէ պա'ղըլարը սա'իրլէրէ ճէզպ օլունըր. վէ
պէօյլէ օլմագլըգ նէ անլէրտէն ճէլպ օլուն-
մատըղընըգ ատէմլէր վէ նէ տէ սիլին ալէյհի-
նիլտէ պիր շէյ իսպաթ էթմէգ: Բուհանի 'էօմ-
րիւնէ միւֆիտ պուլտըղըն ատէմլէրին տօսթլը-
ղընը թէշլիդ էլլէ: Թարաֆը տիկէրտէ, բուհա
վէ ախլագ ճա մուղիրը պուլտըղըն ընֆագաթ-
լարտան իճթինապ էլլէ: Էլպէթ թէվպէ
էթմէմիշ ատէմլէրտէն, հատտա էն քէօթիւ-
լէրտէն պիլէ քեամիլէն կէրի շէքիլմէլի տէ-
յիլիզ: Նիշէ քէրրէ բուհանի օլմայանլար վէ
հատտա քէօթիւլէր իլէ, անլէրի Քրիստոսա
կէթիրէպիլմէք իշխն միւնասէպէթ հասըլ էթ-
մէլիլիզ: Լաքին պու ճինս ընֆագաթտա փէք

տիգգաթ իլէ շու պիր շէյի խաթրտա թութ-
մալըլըգ. եա'նի, տա'իմա անլէրի եիւքսէլթ-
մէք իշխն ֆուրսաթ արամալըլըգ, եօգ իսէ,
մութլագ անլէր պիլի էնկիէ տօղրու շէքէր-
լէր: Նէր էն ա'լա ճէհտինէ բաղմէն, հէր
հանկը պիր արգատաշլըղըն բուհանի 'էօմ-
րիւնէ զիյան էթտիյինի կէօրիւր իսէն, տէր-
հալ օլ ընֆագաթտան վագ կէշ: Պա'ղըլար
պիր խմանըղըգ եա իսթիհզա վէ իթա-
լէի լիսան, նափաքլըգ, եախօտ պիր շէրը
քիւրրէի հալասըլլէ էօյլէ մուհաթ տըրլար
քի' ատէմ անլէր իլէ, պօղուլմայարագ ուղուն
միւտտէթ 'ալագա էտէմէզ: Պէօյլէ պիր "ը-
րատա թարիգի հիքմէթ պէրրագ տըր. ան-
լէր իլէ կէնիշճէ 'ալագատա պուլունմագտան
ֆարիզ կէլ: Անլէր իլէ 'ալագայը պիւսպիւ-
թիւն գաթ էլլէ. մէյեր քի անլէրէ եարտըմ
էտէպիլէճէլին տէրէճէտէ օլա:

Ֆագաթ 'էօմրլէրիմիլէ շէք վէրէն շախսի
ընֆագաթլարտան զայրի արգատաշլըգլարտա
վար: Օգուտըղըմըգ քիթապլար ընֆիլէրի-
միլ տիրլէր: Անլէր խայըր եա շէրը եօյընտա
փէք 'ազիմ պիր թէ'սիր պրագըրլար: Էյի
պիր քիթապ գատար պիլէ եարտըմ էտէն
պիր շէյ եօգ տըր. քէօթիւ պիր քիթապ գա-

տար տա պիղէ զիյան իրաւ էտէճէք պիւր շէյ
եօգ տըր :

Էյի ատէմլերին թերճէմէ ի ահվալարը
էն միւֆիտ քիթապլար սըրասընտա տըրլար :
Ուէսլի, Ֆինի վէ Մուտի միոիլլիւ էյի վէ
հագիգաթէն պէօյիւք օլան զէվաթըն 'էօմր-
լէրի թէքրար պէ թէքրար օգու : Էօյլէ պիւր
վագթտա եաշայօրուզ քի՝ էյի թերճէմէ ի
ահվալ զայէթ չօգ պուլունըյօր : Անլէրի օգու :
Էյի թէ՛ էլիֆ օլունըլ թարիխլէր, ա՛լա րէֆիգ-
լէր տիրլէր . թարիխ մէշգի գատար ա՛մէլի վէ
իպրէթնիւմա պիւր մէշգ եօգ տըր, վէ տէյիլ
եալընըզ իպրէթնիւմա տըր, էյէր թարիխտէ
Ալլահըն էլինի կէօրմէք, հագիգաթըն շաշ-
մազ զալէպէսինի, վէ ֆէրտլէրտէ հէմ միլ-
լէթլէրտէ եանլըլըզըն մութլագա թէքտիր
օլունտըզընը կէօրմէք իչիւն պագար իսէք,
օ՝ ըուհանիճէ տախի միւֆիտ տիր :

Խայալի պա՛ղը քիթապլար միւֆիտ իսէ-
լէր տէ, պու սըրատա չօգ, չօգ տիգգաթ
օլունմալը : Զէմանըլըզըն խայալի քիթապ-
լարընըն գըմը 'ազամը մութլագ սուրէթտէ
ախլագը խարապ էտէն ճինտէն տիր : Տօղ-
րուտան քէօթիլ օլմայան խայալի քիթապլար
իսէ, հիչ օլմազ իսէ, 'էօմր հագգընտա եան-

լըլ թէսավլուրլար վէրէրէք՝ հագիգի 'էօմրէ
նիսպէթէն ատէմի զայրի միւնատիպ պիւր հա-
լա գօյօրլար : Խայալի շէյլէրի չօգ օգումագ
ֆիքրճէ տախի մուզիլը տիր : Բօման միւպ-
թէլասը օլան պիւրի տագիգ վէ պէրրագ
տիւշիւնմէք գուվվէթլէրինի զայպ էտէր : Խա-
յալի շէյլէր օլ գատար սիհրլի տիրլէր քի,
ֆիքր վէ ախլագճա զիյատէ միւֆիտ գրա՛ա-
թա վագթ պրագմազլար : Էյի քիթապէթ
միւթէլա՛ա էտէր իքէն պիլէ չօգ տագիգ
օլմալըյըզ, էյի՝ է՛ն էյինին եէրինի տէ
թութմասըն, եա՛նի ինսանի քիթապէթին էն
ա՛լասը, ճիւմլէտէն ա՛լասընըն — քէլամ՝ Ուլ-
լահըն — եէրինի թութմասըն : Ալլահըն քի-
թապը, 'ֆիպապը Մուգատէս, տա՛իւմա պի-
րինճի եէլի թութմալը :

'Էօմրիւիղէ փէք 'ազիմ թէ՛ սիր իշլէտէն
պաշգա պիւր թագըմ՝ րէֆիգլէր տախի վար,
եա՛նի թասվիրլէր : Հէր կիւն եախօտ արա
սըրա կէօրտիլլիւմիզ թասվիրլէրին 'էօմրլէրի-
միղէ փէք 'ազիմ թէ՛ սիրլէրի վար : Պիւր վալի-
տէնին իքի թանէ սէվկիւլլիւ օղլու վար իտի :
Մէրգումէնին հասրէթ վէ արզուսը իքիսինին
տէ խըտմէթ ի ըուհանիյէյէ կիրմէլէրի իտի,
ֆագաթ իքիսի տէ կէմիճիլլէքէ մէշղուլ օլ-

տուլար: Մէրգումէ պունըն սէպէպինի անլա-
մայօր իտի: Էնճամ պիր կիւն պիր տօսթ վալի-
տէնին տիգգաթընը, թա'ա'օ օտասընտա ա-
սըլմըշ պիր թասվիրէ ճէլպ էթտի: Պու-
րիւզկեար էօնիւնտէ, տալլալարը եարարագ-
խըզ իլէ կիթմէք իւզրէ օլան պէօյիւք պիր
կէմի թասվիրի իտի: Անըն էվլատլարը պիւթիւն
'էօմրլէրինտէ հէր կիւն օլ թասվիրէ պագ-
մըշլար, վէ պու շէյ մէվճուտիյէթլէրինին էն
տէրինլէրինէ էօյլէ թէ'սիր էթմիշ, վէ պու
եօլտա անլէրտէ տէնիզ իշիւն ֆէթհ օլուն-
մասը նագապիլ էօյլէ պիր մուհապպէթ վէ
հասրէթ ույանմըշ քի, անլէրին 'էօմրլէրինէ
ճիհէթ վէրտի: Նէ' գատար չօգ թասվիրէր
քի, սէնա'աթ նօգթա'ի նագարընտան փէք
մէշհուր էսէրլէր տիրլէր, անլէրտէ պուլու-
նան շէրիր պիր իմա, կէնճլէրի խարապիյէթ
թարիգինէ գըլաղուզլա'մըշ տըր: Սէնաի միւ-
զէխանէլէրտէն չօգլարը նախօշ թասվիրէր
իլէ էօյլէ պօղուլմըշ տըրլար քի, պիր կէնճ
էրքէք եա գատըն իշիւն անլէրի զիյարէթ էթ-
մէք էմին տէյիլ տիր: Անլէրին իմա էթտիք-
լէրի շէրիր տիւշիւնկէ պիր տագիգէ իշիւն
օլապիլիր, վէ եէնիտէ շէյթան, օլ թասվիրի
թէքրար պէ թէքրար խաթրա կէթիրէրէք

զիյան էթմէնին թարիգինի պիլիր: Սէնաի
միւնագիտլէրտէն նէ գատար տա մէտհ օլու-
նուրսա օլունաըն, խայալաթընը շէրիր իմա'աթ
իլէ թէլվիա էտէճէք օլան թասվիրէ պիր
սանիյէ պիլէ պագմա: Ս'լ ըէսմ եա սանէմ,
թասվիր եա ֆօթօղրաֆ քի ֆիքրինէ պիր թէք
պիլէ նափագ նօգթա պրագաճագ, զէհրտէն
սագընըր կիպի անտէն սագըն, ֆագաթ սէնի
զիյատէ աֆիֆ վէ լաթիֆ, զիյատէ շէֆիգ
վէ նագիք գըլան թասվիրլէրտէն ճանընը
պէսլէ:

Պ Ա Պ 13

ԻՅԼԵՆՃԷԼԷՐ

Կէնճէլէր էյլէնճէ իսթէրլէր: Խէլասքեա-
րըմըլ տօղրու էյլէնճէյէ գարշը կէլմէլ:
Տիւնեատա իքէն շօճուգլարըն օյունլարընտան
միւթէլէզզիլ օլուր իտի: Չօճուգլարա օյուն-
տա սէյր էտէր իտի (Մատթ. 12. 16—19).
վէ 0՝ էլէէվմ շօճուգլարը օյունլարընտա կէօ-
ղէտիյօր վէ օյունլարը էյի վէ թէրֆի՝ գըլան
նէվտէն իսէլէր մահզուզ օլուր: Եօմրը հա-
ղըրըն զօր վէ շիտէթինտէ, քեամիլ առէմ-
լէր տախի, իչլէրինի էն էյի սուրէթտէ կէօր-
մէք իսթէրլէր իսէ, էյլէնճէյէ միւհթաճ
աըրլար: Ֆադաթ վար էյլէնճէլէր քի, էյի
տիրլէր. վէ վար էյլէնճէլէր քի, մուղիլըր

տիրլէր: Ճիւմլէ էյլէնճէլէրի պիրէր պիրէր
թափատ իլէ անլէր հազգընտա պահս էթ-
մէք ի՛քեանսըլ տըր, հէմ տէ լազըմ տէյիլ:
Պու պապտէ պիր գաշ մէպտէ թադտիմ է-
տիլէպիլիլ:

1. Սրհնէթիքնէ շիւպնէ էքսիյիս հէր հան-
կը պիր էյլէնճէլէ կիրմէ: Թէրէտափաթէ
պուլունտըղըն զէման, շիւպհէտէն Այլահ իս-
թիֆատէ էյլէսին: Չօգ էյլէնճէլէր վար-
քի, անլէր հազգընտա շիւպհէ էտիլէմէլ:
«Շիւպհէ էտէն քիմսէ հիւքմ օլունմըշ տըր,
շիւնքի իսմանտան օլմայան հէր շէյ կիւնահ
տըր» (Բօմ. 14. 23): Չօգ կէնճ Քրիսթիյան-
լար տէրլէր, «Պու էյլէնճէլէն եանլըշ օլտը-
ղընա էմին տէյիլիմ»: Տօղրու օլտուղընա է-
մի՞ն մի սին: Տէյիլ իսէն վազ կէլ:

2. Ալլահըն իգգէթի իչիսն անսէ պու-
լունամասըղըն հէր հանկը էյլէնճէլէ կիրմէ:
«Իմտի կէրէք եէր իսէնիլ, վէ կէրէք իչէր ի-
սէնիլ, վէ հէր նէ էտէր իսէնիլ, հէր շէյի
Ալլահըն իզզէթի իչիւն էյլէյիլիլ» (1 Գօր.
10. 31): Ֆիլան պիր էյլէնճէլէ կիրէպիլմէք-
լէյինէ տա՛իր շիւպհէ էթտիլին սըրատա, քէն-
տի քէնտինէ, պունու պու վադթտա Ալլահըն
իզզէթի իչիւն էտէպիլիլ՝ իմ տէյիլ սիւ՛ալ
էյլէ:

3. Հէր հանկը պիր ասէմ իւզերինէ օլան թէ՛ սիրինէ զիյան իրաս էսէնէֆ օլան պիր էլէննէ իլէ վագթ կէյիւմէ : Էօյլէ էյլէննէլէր վար քի՛ ինթիմալէն հատար զաթլարընտա տողրու տըրլար, ֆադաթ անլէրաէ վագթ կէլիւմէմիզ պաղը ատէմլէր իւզերինտէքի թէ՛ սիրիմիզի մութլագա պօղար : Հէր քրիսթիյան արզու էտէր քի, 'էօմրիւ հէր քէսէ էն սօն տէրէնէլէ գատար միւֆիտ օլսուն : Եափըլաճագ օ գատար չօգ իշ, վէ անը եափաճագ աղլար վար, վէ հէր քրիսթիյան, 'նալիք օլապիլէննէլի գուլվէթինին էն սօն զէրրէսինի հէր ատէմէ խայր իշին գուլլանմագ իսթէր : Վէ էյէր հէր հանկը էյլէննէ պիր ատէմէ էյիլիք էթմէք իւզրէ օլան թէ՛ սիրինէ զիյան կէթիլէննէք իսէ, օ էյլէննէ սանա փէք պահալըյա մալ օլույօր : Անտէ պուլունմա : Պէր քրիսթիյան կէնն գատընըն սա՛ իրլէրի Քրիստոսա գըլաղուլլամալա պէօյլաք արզուսը վար իտի : Կէնն պիր տօսթունա Քրիստոսա կէլմէսի իշին սէօյլէմէքլիլի ֆիքրինէ գօյտը, վէ պիր կիւն պիր ըագս էսնասընտա, տուրտուգլարը պիր սըրատա, ըագստա քէնտինին ըէֆիգի օլան կէննէ «Գէօրգ, սէն Քրիսթիյան մըսըն» տէ-

յիւ սիւ՛ ալ էթտի : Մէրգում «Խայր պէն քրիսթիյան տէյիլ իմ. սէն քրիսթիյան մըսըն» տէտի : Հանըմ «Էվլէթ, էօյլէ իմ» ճէվապընը վէրտի : Կէնն «էօյլէ իսէ, սէնին պուրատա նէ՞ իշին վար» տէյիւ սիւ՛ ալ էթտի : Հագգ եա՛ նահագգ, տիւնեա պիլէ քէնտինին պա՛ղը էյլէննէլէրինէ իշթիրաք էտէն քրիսթիյանլարըն իգրարլարընա էնէմիլիէթ վէրմէյօր : Իգրարլարըմըզըն պէօյլէ էնէմ միլէթսիզ գալմասընտ միւսա՛տէ էտէմէլիզ : 4. Տու՛ա մասսէսի էսէմէսիլին, եանի իւզերինէ պէրէթըր իլանիլէյի թալէպ էսէմէսիլին էլէննէ իլէ մէտղուլ օլմա : Օյուսընտան էվլէլ, իշինտէն ագտէմ էտէնէլին գատար տու՛ա էյլէ :

5. Քրիստոս պէրապէրիննէ կէօթիւրէմէլէնէլին, վէ յրասա Անըն Ֆերան գալպ իլէ տուրամայանաղը հէր հանկը էլէննէ մանալինէ կիթմէ : Քրիստոս տիւնեատա իքէն, շէնլիքլէրաէ պուլունտը : Քանատաքի տիւլիւնէ կիթտի (Յով. 2) . օլ միւնասէպէթլէ մէսէրրէթլէրինէ եարալմ էթտի : Ֆագաթ շիւտի պիր չօգ էյլէննէ եէրլէրի վար քի, Քրիստոս օրատա սա՛տէթ տալամալ :

6. Բապարն կէլիւինէ, անէ պուլուն-

մագ իսթէմէյէնէյինն հէր հանկը պիր էյլէննէ իլէ վագթ կէչիրմէ : Թ հէր հանկը պիր տագի- գէտէ կէլէպիլիր : Նէ՛ միւպարէք տիր օլ ա- տէմ՝ քի Բապպ, կէլտիյինտէ անը միւնթազըր վէ տէրհալ մէսէրրէթ իլէ գափույը աչմագ իւզ- րէ հազըր պուլըր (Ղուկ. 12. 36, 40) : Պիր կիւն պիր տօսթըմ, Բապպն կէլիլի հագ- գընտա տիւշիւնէրէք սօգադտա կէզիյօր ի- տի : Պու սըրատա շու միւթէլա՛ա քէնտինէ կէլտի . «Շիմտի ազգընտա շու սիկարա օլա- րագ Դրիստոսը գարշըլամագ իսթէ՛ր միսին...» : Մէրգու՛մ ճիտտիյէթ իլէ «Խայր իսթէմէմ» ճէվապընը վէրտի : Օ սիկարայը աթտը պիր տահա եագմամագ շարթը իլէ աթտը :

7. Սանա նէ գասար գիյանսըգ օլուր ի- նէ օլսուն, պիր դայրիսինէ գիյան է- սէպիլէն էյլէննէյէ կիրմէ : Մէսէլա քեաղըտ օյունընը ալ, իհթիւնալէն պինէրճէ ատէմլէր, միւտտէթը 'էօմիլէրինտէ հատտը իթիտալ- տա քեաղըտ օյնարլար վէ անտէն հիշ պիր ախլագի զիյանա ուղրամաղլար : Փագաթ հէր պու մատտէյի մէշգ էթմիշ օլան ֆէրտ պիլիր քի քեաղըտ օյունը գումարպազըն պիրինճի օյունլարընտան պիրիսի տիր . հէմ պիլիր քի գումարպազլարըն, էյէր ճիւմլէսի

տէյիլ իսէ, էքսէրիսի քեաղըտ օյունընըն իւք տէրսինի, ֆամիլեայա ա՛խտ քեաղըտ մա- սասը իւզէրինտէ ալտըլար : Էյի պիլիր քի՛ տիւնեայա չըգան պիր կէնճ՝ քեաղըտ օյնամա- սընը պիլիր իսէ վէ պու էյլէնճէյէ պիր տէֆա պաշլար իսէ, չօգ կէչմէտէն քէնտինի էօյլէ պիր մէվգիտէ պուլուր քի, փարա իլէ քեա- ղըտ օյնամագ թէքիֆինէ բասթ կէլիր . վէ պու թէքիֆէ բաղի օլմաղ իսէ, շէտիտ սը- գընթըյա կիրիֆթար օլուր : Կէնճլէրին էքսէ- րիլէթի իշիւն քեաղըտ օյունը թէհլիքէլի պիր էյլէնճէ տիր : Աղ եա չօգ պիր տէրէճէյէ գա- տար գումարպազլըգա գըլաղուգլամասը չօգ իհթիւնալ տըր վէ զէմանըմըզըն էն զիյատէ տիգգաթ ճէլպ էտէն իւնա՛ի շէրըլէրինտէն պիրիսի գումարպազլըգ տըր : Սէնի քեաղըտ օյնամագտա կէօրէն պիր կէնճ, քէնտի տէ օյնամագա ճէսարէթ պուլըր . մու՛ախսէրէն գումարպազ օլուր վէ մէս՛ուլիլէթին պիր գըսմը տա սանա ա՛խտ օլուր : Ոյուն մասա- լարը էօնիւնտէ 'էօմի կէմիլէրի զարգ օլմուշ օլան մէ՛յուս գալպլի ատէմլէրին պանա եէթի- շէն ճիւմլէ նագ լիլէթլէրինի սէօյլէյէպիլիսէմ . վէ էվլատլարը գումարիսանէլէրտէ քեաղըտ՝ օ- յունլարըյլէ պօզուլմուշ օլարագ գաթլընէֆա

էյլէմիշ օլան վէ տէրտլէշմէք իշխան պանա
կէլմիշ օլան միւքէտտէր իւլ գալպ վալիտէ-
լէր հագգընտա հէր պիլտիյիմի սէօյլէյէպիլ-
սէմ (քի նիշէլէր եիւքսէք սընֆա մէնսուպ
տըրլար) ճիւղէ էհլի միւթէլա'ա վէ հագի-
գի քրիսթիյանըն անըն կիպի օյունլարը էպէ-
տէն պրագաճաղընա գանսըշմ:

Նիշէլէրիմիդ իշխան էն միւֆիտ էյլէնճէլէր,
խայլըճա գուվվէթ թալէպ էտէն նէվտէն
տիրլէր: Աշըգ հալալարա սէվգ էտէն, վի-
ճուտի թաղէ վէ ֆիքրի սաղլամ հալէ կէթի-
րէն էյլէնճէլէր լաղըմ տըրլար: Չօգ գուվվէթ
թալէպ էտէն նէվտէն հարէքէթ ը պէտէնիյէ
(հատտը թէճավուղ էթմէմէլի) չօճուգլարըն վէ
կէնճլէրին ախլագճա մուհաֆաղալարը իշխան
պէօյիւք պիր չարէ տիր: Սա'իրլէրի էն զիյատէ
իշթահ իլէ օյնաւագտա իքէն սէյր էթմէք,
սէն քէնտին ազ պիր գուվվէթ սարֆը իլէ
իճրա էյլէտիյին հարէքէթ ի պէտէնիյէ գա-
տար ճանընա վէ ճէսէտինէ հագիգի սըհհէթ
պախշ էտէմէզ:

Պ Ա Պ 14

Ք Է՝Ա Տ Տ Ի

Հէր հագիգի քրիսթիյան ըուհանի 'էօմ-
րինտէ չօգ իլէրի կիթմէղտէն, թէսատտիւֆ
էթտիյի վէ քէնտինի ճէսարէթտէն տիւշիւրմէյէ
չալըշան շէյլէրտէն պիրի թէ'ատտի տիր: Ալլահ
քէնտի քէլամընտա պույուրըյօր քի, «Յիսուս
Քրիստոստա թագաւ իւղրէ 'էօմր կէշիրմէք
իսթէյէնլէրին ճիւղէսի տախի թէսատտի կէօ-
րէճէք տիր» (2 Տիմ. 3. 12): Ալլահա քեա-
միլէն վագֆ օլունըպ' հէր շէյտէ Յիսուս
Քրիստոսըն իզլէրինի թէ'ագըպ էթմէք իսթէ-
յէն հէր ֆէրտ էր եա' կէճ պու այէթին հա-
գիգաթ օլտուղընը կէօրիւր: Ալլահա պուղզ
էտէն պիր տիւնեատա վէ տիւնեա իլէ սուհ

իւզրէ եաշամաղա չալըշան պիր դէմանտա եաշայօրըզ : Զէմանըմըզտա տիւնեանըն Ալլահա օլան պուղզը փէրտէ ալթընտա տըր . պու կիւն օլ պուղզ Յիսուս Բրիստոսըն էյամընտա Փալէսթինտէ պէյան օլունտըզը 'այնի շէքլտէ կէօրիւնմէյօր . Փաղաթ տիւնեա էվէլճէ օլտուղը դատար շիւտի , Ալլահա վէ Բրիստոսա սատըգ օլան ֆէրտէ պուղզ էտէր : Պէլքի պու պուղզընը , ատէմի 'ահպուս էթմէք եա էօլտիւրմէք իլէ պէյան էթմէզ , Փաղաթ պիր եօլտա թէ'ատտի էտէր :

Յիսուս Բրիստոսըն հէր պիր սատըգ շալիրտինէ թէ'ատտի մութլագա կէլիր : պիր շօգ կէնճ քրիսթիյանլար թէ'ատտիյէ ուղրատըգլարընաա շաշիօրլար , վէ գաթ'ը իւմիտ էտէրէք նիշէլէր կէրի շէքլիլիօրլար : Զօգլար պիր գաշ կիւն էյի տէվամ էտիօր կէօրիւնիլիօրլար : Փաղաթ Յիսուսըն հաղլարընտա տէտիյի կիպի «Բէնտիլէրինտէ քէօք օլմատըղընտան , ազ վաղթ տայանըպ պատէհու քէլամտան տօլայը թազեիգ ու թէ'ատտի վուգու' պուլունճա' հէման սիւրչէրլէր» (Մարկ. 4. 17) :

Զահիրէն էյի պիր ըուհանի հալտէ պուլունանլար կէօրմիւշիւմ քի , 'էօմրլէրի պու

եօլտա խիթամա կէլմիշ տիր : Փաղաթ թէ'ատտի տօղրու գապուլ օլունըր իտէ , օ' ըուհանի 'էօմր իշիւն պիր մանի' տէյիլ , Փաղաթ պիր եարտրմ տրր :

Թէ'ատտի կէօրտիւյինտէ ճէսարէթտէն տիւշմէ , թապիգ ու թէ'ատտի նէ գաաար տա շէտիտ վէ կիւճ օյսա , անրն իշիւն մէմնուն օլ : Յիսուս տէյօր . «Նէ' միւպարէք տիր սալահ սէպէպիլլէ թէ'ատտի կէօրէնլէր , դիրա մէլէքլթ իւս սէմալաթ անլէրին տիր : Պէնիմ իշիւն ատէմլէր սիզի թահգիր էտիպ թէ'ատտի էթտիքլէրի վէ 'ալէյինիկտէ հէր կէօնէ ֆէնա սէօզ սէօլլէտիքլէրի դէման , նէ' միւպարէք'ինիզ : Սէվինիպ , զայէթլէ մէսրուր օլունըզ . չիւնքի սէմալաթտա էճրինիզ շօգ տըր . չիւնքի սիզտէն էվէլ օլան փէյլամ պէրլէրէ պէօլլէ թէ'ատտի էթտիլէր» (Մատթ. 5. 10—12) :

Բրիստոս վէ հաղիգաթ խաթըր իշիւն թէ'ատտի շէքլմէք 'աղիմ' պիր իմթիյազ տըր : Պետրոս պունը անլայարազ , կիւնիւնտէ պուլունան քրիսթիյանլարա «Էյ սէվկիւլիլէր , կէօյա զարիպ պիր շէյ սիզէ իսապէթ էթմիշ տէյիլ , թէճրիպէնիզ իշիւն վուգու' պուլան աթէշլէ գալ օլունմանըզըն վուգու'ընը զա-

ընկալիլ չէ՛յ սայմայընը, լաքին մատամ
քի Քրիստոսըն էլէմէրինէ միւշթէրիքսինիզ՝
մէսրուր օլունը թաքի Անըն ճէլալինին
զուհուրընտա տախի շատ ու մէսրուր օլասը-
նը: Քրիստոսըն խամի իշխն սիթէմ չէքտիյի-
նիզտէ նէ՛ միւպարէքսինիզ, չիւնքի ճէլալին
վէ Ալլահըն Բուհը իւզէրինիզտէ սաքին օ-
լուր. անլէրին թարաֆընտան Անա սէպպ օ-
լունըր իսէ տէ, սիզին թարաֆընըզտան օ
թէմճիտ օլունըր (Ս. Պետրոս 4. 12—14):
Շունա էլին օլ. քի, թէ՛ատտի հագիգաթէն
Քրիստոսըն խաթրը իշխն օլսուն, վէ սէնին
՝ազըլսըզըլընտան, եախօտ ինատընտան մէյ-
տանա կէլմիշ օլմասըն: Չօգլար մու՛աննիտ
վէ սէրթ օլտուգլարընտան սա՛իրլէրին նա-
խօշնուտիյէթինի իւզէրլէրինէ կէթիրլէր վէ
սօնկրա Քրիստոս վէ սալահ խաթրը իշխն
գօվալանտըզլարընը զանն էտէրլէր: Պաշգա-
լարըն թէսաովուր վէ ահվալինի հիսապա ալ:
Սէնին թէսաովուրլարընը սա՛իրլէր իւզէրինէ
ճա՛իզ օլմայան պիր թարզտա իլ էրի սիւրմէ:
Եախօտ չօգ չօգ տիգգաթ էթ քի սէնին
զամիրինի պաշգա ատէմլէրին՝ էօմրինէ գա-
նուն էթմէյէսին: Փագաթ մէպտէնտէն պիր
նօգթա պիլէ թէսլիմ էթմէ: Հագիգաթ տըր

տէյիւ ինանտըղըն չէ՛յ իշխն սապիթ տուր:
Մուհապպէթ իլէ սապիթ տուր. ֆագաթ
նէյէ մալ օլուր իսէ օլսուն, սապիթ գալ:
Վէ գանըշ վէ մէպտէ իշխն սապիթ տուր-
տըղընտան, թահգիր օլունիյօր վէ իֆթիրա-
յա հէտէֆ օլուպ՝ հէր նէվ՝ սէրթ մու՛ամէլէ
կէօրիւյօր իսէն, մէ՛յուս օլմա, անճագ մէս-
րուր օլ: Սէնին հագգընտա քէօթիւ սէօյ-
լէյէնլէր հագգընտա ֆէնա սէօյլէմէ
«Չիւնքի Քրիստոս տախի, սիզին իշխն էլէմ՝
չէքիպ, իզլէրինտէ եիւրիւմէնիզ իշխն սիզէ
էօրնէք պրագաը, Օ՝ չէթմ օլունտըղընտա
անա մուգապիլ չէթմ էթմէտի. էլէմ չէքէր
իքէն թէհտիտ էթմէյիպ ֆագաթ քէնտինի
հագգ իւզրէ հիւքմ էտէնէ թէսլիմ էտէր ի-
տի» (Ս. Պետ. 2. 21, 23):

Պու նօգթատա չօգ քըլիթիյանլար եա-
նըլիյօլլար, հագիգաթ իշխն սատագաթ
իւզրէ սապիթ տուրուլար. ֆագաթ հագի-
գաթ իշխն կէլէն թէ՛ատտիյի սէրթ պիր
թարզտա թէլագգը էտէրլէր: Վէ կիթ-
տիքճէ տահա սէրթ պիր հալ քէսպ է-
տիպ, քէնտիլ էրտէն պաշգա հէր քէսի հիւքմ
էթմէքտէ օլուրլար, թէ՛ատտիյէ պու եօլտա
թէհամիլ էթմէքտէ պէրէքէթ եօգ տըր:

Թէ՛ ատտիյէ հիլմիյէթ, վէ մուհապպէթ իյէ թէ-
համմիւլ էթմէք լաղլմ տըր : Քէնտի թէ՛ ատ-
տիլէրին հազգընտա սէօյլէմէ : Անլէրտէ
մէսրուր օլ : Անլէր իչիւն Ալլահա մէմնունի-
յէթ արդ էտէրէք, Ալլահա իթա՛աթ իյէ ի-
լէրի կիթ : Վէ սէնի թաղեիդ էտէնլէրի սէվ-
մէք վէ անլէր իչիւն տուա էթմէյի ունութ-
մա (Մատթ . 5 . 44) :

Հէր հանկը պիր վազթտա, թէ՛ ատտի
թէհամմիւլ էտէպիլէճէյինտէն զիյատէ աղըր
կէօրիւնիւր իսէ, էճրէյին զանիլիյինի տէր խաթր
էյլէ : «Էլէմ չէքէր իսէք, պէրապէր տախի
սալթանաթ սիրէճէյիդ : Էյէր պիդ Անը ին-
քեար էտէր իսէք, () տախի պիդի ինքեար
էտէր» (2 Տիմ . 2 . 12) : Հէր պիրիմիդ
իչիւն Մէլէքիւթ Ուլլահա չօդ մուզայագա
իյէ կիրմէք կէրէք տիր (Ս . մալ . 14 . 22) : Փա-
գաթ պունըն իչիւն կէրի կիթմէ : Թէ՛ ատտի
աթէչի նէ՛ գատար տա չէտիտ եանսա տա՛խմա
տէրխաթր էյլէ քի «Շիւտիքի զէմանըն էլէմ-
լէրի պիդիմ իչիւն քէչֆ օլունաճագ ճէլալէ
գըյասէն պիր շէյ տէյիլ տիր (տէյմէզ)» (Րօմ .
8 . 18) : Քէզալիք խաֆիֆ մուզայագանը պիր
ան իչիւն օլուպ, սիդին իչիւն «զայէթ իւլ զա-
յէ ազլիմ վէ էպէտի պիր ճէլալ» հու-

սուլէ կէթիրիր (Բ Կոր . 4 . 17) : Կէօրիւնէն
չէյլէրէ տէյիլ . Փագաթ կէօրիւնմէյէնլէրէ
նազար գըյընըզ, իւնքի կէօրիւնէնլէր մու-
վագաթ, լաքին կէօրիւնմէյէնլէր միւ՛էպէտ
տիր (Բ Կոր . 4 . 18) : Րէսուլլէր գօվալան-
տըզլարընտա, հաթթա մահպուսիյէթ վէ
տարպլարա թէսլիմ օլունտըզլարընտա, քէն-
տիլէրին չէտիտ պիր սուրէթտէ թէքտիր օ-
լունմալարընը էմր էթմիլ օլան մէճլիսին հու-
ղուրընտան չըգըպ կիթտիլէրի էսնատէ Յի-
սուսըն իս՛ի իչիւն թահգիր օլունմագլըզա
լայըգ սայըլտըզլարը իչիւն մէսրուր օլտուլար,
վէ հէր կիւն հէյքէլտէ վէ էվլէրտէ Յիսուս
Քրիստոսը թէպլիր էթմէյէ տէվամ էտէրլէր
իտի (Ս . մալ . 5 . 40—42) :

Էօյլէ պիր վազթ կէլէպիլիր քի, սա՛իր-
լէրտէն զիյատէ սէն թէ՛ ատտի չէքմէքտէ օլ-
տուղընք զանն էտէրսին . Փագաթ պաշգալար
նէլէր չէքմէյէ մէճպուր օլույօրլար, անը պիլ-
մէզսին : Հաթթա պու սահիհ տէ օլտա, չէօյ-
լէ քի, սէն սա՛իրլէրտէն զիյատէ թէ՛ ատտի
չէքիյօրսըն, թէչէքքի էթմէմէլիսին . Փագաթ
Ալլահ սէնի պէօյլէ պիր շէրէֆէ լայըգ սայ-
տըղը իչիւն, միւթէվաղըննէ միւթէչէքքիր
օլ : Տա՛խմա կէօղլէրինի «Խմանըմըզը պաշլա-

յան վե թեքմիլ էտէն Յիսուսա տիք, օլ քի,
էօնիւնէ գօնուլան մէսէրրէթ իշիւն հագարէ-
թի պիր շէյ 'ատտ էթմէյէրէք, խաչա թէ-
համիւլ էյլէտիքտէն սօնրա, Ալլահըն թախ-
թընըն սաղընտա օթուրտու: Կիւնահքերարլար
թարափընտան պու միսիլլիւ մուխալէֆէթէ
թէհամմիւլ էտէնի թէզէքքիւր էտինիզ, քի
ճանլարընըզ 'աճիզ վէ եօրղուն օլմայա» (Իպր.
12. 2, 3): Վագթըլլէ, էսարէթի զէմանընտա
խէլասքերարընը պուլմուշ օլան պիր զէնճի իլէ
գօնուշէյօր խտիմ: Զարիմ աղասը Գրիստոսա
օլան սատագաթը իշիւն անը թէքրար պէ
թէքրար գամշըլար խտի. Փագաթ օ՝ պանա,
«Պէն անճագ խաչտա պէնիմ իշիւն էօլէն խէ-
լասքէարըմ հագգընտա տիւշիւնէրէք, Անըն
խաթըր իշիւն թէ'ատի շէքտիլիմտէն տօլայը
սէվինիր խտիմ» աէտի:

Պ Ա Պ 15

Տ Է Լ Ա Լ Է Թ

Բուհանի պիր 'էօմր խմրարընա չալըշըպ
տա տէլալէթ մէսէլէսինտէ միւզթարիպ օլան
չօգլարա բատթ կէլմիշիմ: Պունլար հէր շէյտէ
իրատէթ ը իլահիյէյի իճրա էթմէք արղուսըն-
տա տրրլար, Փագաթ անլէրի շաշըրան շէյ,
հէր հալ ու քէյֆիլէթտէ իլահի իրատէթի
պիրմէք մէսէլէսի տիր: Ատէմ հէր շէյտէ
Ալլահա իթա'աթ էթմէք վէ Բուհիւլ Գուտսիէ
տէլալէթ օլընմագ նիլէթ ը գաթիսիլլէ հօլա
չըգար խտէ, շէյթան, իրատէթի իլահիյէ
նէ օլտուղընա տա'իր անը շաշըրարագ, զահ-
մէթ վէրմէյէ չալըշըր: Շէյթան կէլիր վէ
Ալլահըն իրատէթի տիր տէյիւ էօյլէ պիր
շէյ պէյան էտէր, քի իհթիմալէն օ՝ իրատէթի

Բապպանի տէյիլ տիր . վէ պէօյլէճէ մէրգոււմ պու շէյի իճրա էթմէզ իսէ , շէյթան՝ «Պագ իշթէ Ալլահա իթա՛ւթսըզլըզ էթտին» տէր : Պու վէճհլէ Ալլահա իթա՛ւթսըզ պուլունա-րագ Անըն հիւանի թէվէճճիւհինի զա՛իպ էթմիշ օլտուգլարը միւլահազասըյլէ պիր չօգ նազիք զա՛իբրի կէհճ քրիսթիանլար փէք մա՛լուլ վէ ֆիքրճէ միւզթարիպ պիր հալտէ օլուրլար : Գրիսթիանլարը քէյֆլի օլմագտան մէնն էթմէք իւզրէ շէրիբն գուլլանտըզը էն պէլլի հիլէլէրինտէն պիրիսի պու տըր : Խմտի Իլահի իրատէթի պիւմէնին եօլու նէ՞ տիր :

Իլք եէրտէ շունը պէյան էտէյիւմ, հագի-գի պիր քրիսթիան 'էօմրիւ , նէ՞ եէմէլի , նէ՞ իշմէլի , վէ նէ՞ էթմէլի եա նէ՞ էթմէմէլի , պունլար հագգընտա պիր թագըմ՝ նիզամլար իլէ իտարէ օլունան պիր 'էօմր տէյիլ տիր : Պիր թագըմ՝ նիզամաթ իլէ իտարէ օլունան 'էօմր , էսարէթ 'էօմրիւ տիր : Ատէմ մութլա-գա , էր եա՛ կէճ ատէմ՝ իճատը օլան պու նիզամաթտան պիրինի պօզարագ , հիւքմ՝ ալ-թընա տիւշէր : Պօղոս , Բօմ. 8. 15տէ «Սիզ թէքրար գօրգույա սէպէպ օլան էսիրիք բու-հունը ալմատընըզ , ֆագաթ օղուլլըզ բու-հունը ալտընըզ , քի Անընլէ՛ Ապպա , փէտէր ,

տէյիւ նիտա էտէրիզ » պույուրըյօր : Հագի-գի քրիսթիան 'էօմրիւ , կիւվէնէն , մէս-րուր վէ գօրգուսուզ պիր չօճուգ 'էօմրիւ տիր : Պիր թագըմ՝ նիզամաթ իլէ տէլալէթ օլու-նան տէյիլ , իլլա տէրունիսիլտէ սաքին օլան Ազիզ բուհըն շախսի տէլալէթի իլէ իրշատ օ-լունան պիր 'էօմր տիր : «Զիրա Ալլահըն Բուհը քիմլէրէ տէլալէթ էտէր իսէ , Ալլահըն օ-ղուլլարը անլէր տիր » (Բօմ. 8. 14) :

Էյէր Բուհ էլ Գուտսը ալմըշ իսէնիզ , Օ տէրունիսիլտէ սաքին օլուպ , 'էօմրիւն հէր պիր հալ ու քէյֆիլէթինտէ սիզի գըլազուզ-լամաղա հագրըր տըր : Պիր սիւրիւ նիզամաթ իլէ իտարէ օլունան 'էօմր էսարէթ վէ էնտիշէ 'էօմրիւ տիր : Բուհ էլ գուտսըն զապթ ու ի-տարէսինէ թէրք վէ թէսլիմ օլունան 'էօմր մէ-սէրրէթ , սէլամէթ վէ հիւրըլիլէթ 'էօմրիւ տիր : Պէօյլէ պիր 'էօմրտէ էնտիշէ եօգտըր : Հու-զուրը Իլահիտէ գօրգու եօգ տըր : Պիր չօճուղըն քէնտի զէմինի փէտէրինէ կիւ-վէնիպ անըն հուզուրընտա մէսրուր օլտուղը միսիլլու պիզ Ալլահա 'իթիմատ էտէր վէ Ա-նըն հուզուրընտա մէսրուր օլուրըզ : Պիր նօգ-թատա եանըլըր իսէք , հաթթա Ալլահա ի-թա՛ւթսըզլըզ էթսէք պիլէ , կիտէր վէ Անա

պունդարըն ճիւմէսինի պիր չօճուգ կիպի իթի-
մատ իլէ նագլ էաէրիզ . վէ պիլիւրիզ քի պիզէ
'աֆիլ էտէր վէ տէրհալ քեամիլ հիւսն ի թէ-
վէճճիւհիւնէ ի'ատէ օլունուրըզ (1 Յովհ. 1. 9) :

Փագաթ պիզ, Բուհ էլ Գուտսըն տէլալէ-
թինի նա'սըլ պիլէճէյիզ, քի Անա իթա'աթ
էտէլիւմ վէ պէօյլէճէ 'էօմրիւն հէր պիր նօգ-
թասընտա Ալլահըն հիւսն ի թէվէճճիւհիւնէ
մագհար օլալըմ : Պու սիւ"ալա Յակ. 1. 5—7 տէ
ճէվապ վէրիւմիշ տիր . «Փագաթ սիզտէն քի-
մին հիքմէթտէ նօգսանը վար իսէ, թա'եիպ
էթմէյէրէք ճիւմէյէ զանիլիք իլէ վէրէն
Ալլահտան տիլէսին, վէ անա վէրիլէճէք տիր .
Փագաթ ասլա շիւպհէ էթմէյէրէք իման իլէ
տիլէսին . չիւնքի շիւպհէ էտէն քիմսէ, ըիւզ-
կեար իլէ սիւրիւլիւպ չալգանան տէնիզ տալ-
դասընա պէնզէր : Պէօյլէ պիր ատէմ Բապպ
թարաֆընտան պիր շէյ ալաճաղը զաննընտա
պուլունմասըն» : Պու չօգ սատէ պիր շէյ օ-
լուպ պէշ նօգթայը շամիլ տիր :

(1) Սէն քէնտի 'էօմրիւնիւ գըլաղուզլա-
մագ պապընտտ ճէհալէթ վէ իգթիտարսըզ-
լըղընը թանըյօրսըն — եանի հիքմէթտէ նօգ-
սանըն վար :

(2) Իրատէթին Ալլահա թէսլիւմ օլունսըն

վէ Անըն թարաֆընտան իրչատ օլունմագ իւզ-
րէ հագիգի պիր արզուն օլտուն :

(3) Սէնի գըլաղուզլամասը իչիւն Անա
մու'այյէն տու'ա էյլէ :

(4) Ալլահըն սէնի իրչատ էտէճէյինի իթի-
մատ իլէ մէմուլ էյլէ : Ասլա շիւպհէ էթ-
մէյէրէք իման իլէ թալէպ էյլէ :

(5) Օ սէնի գըլաղուզլատըզճա ատըմ պէ
ատըմ արտընճա կիթ : Ալլահ պիր տէֆ'ատա
սանտ անճագ թէք պիր ատըմ կէօսթէրէպի-
լիւ : Պու քեաֆի տիր : Պիլմէք կէրէք օլտու-
ղըն շէյ, իքինճի ատըմ տըր : Չօգլար թամիմ
պուրատա եանըլիյօրլար : Տահա պիլինճի ա-
տըմը աթմատան Ալլահըն պիւթիւն թարիգի
կէօսթէրմէսինի իսթէրլէր : Պիր տէֆ'ա պիր
տար էլ ֆինուն շակիրտի տէլալէթ մատտէթի
հագգընտա սիւ"ալ էթմէք իւզրէ եանըմա
կէլտի : «Իրատէթ ը իլահիյէյի պիլմէյօրըմ :
Տու'ա էտիյօրըմ, լաքին Ալլահ պանա իրա-
տէթինի պիլտիրմէյօր» տէտի : Պու վագա'ա
Յուլիւ այընտա իտի : «Հագգընտա Ալլահըն
իրատէթինի պիլմէք իսթէտիլին շէյ նէ" տիր»
տէյիւ սիւ"ալ էթտիւմ : «Կէլէճէք եաղըն նէ"
եափմագլըղըմ լաղըմ օլտուլը հագգընտա
տըր :» «Եարըն նէ" եափմագլըղըն լաղըմ օլ-

տուղընը պիլիճորմըսն»։ «Էվվէթ»։ «Պու կիւ-
զիւն նէ եափմագլըղըն լաղըմ՝ օլտուղընը
պիլիճորմըսն»։ «Էվվէթ, մէքթէպիմի պի-
թիրէճէյիւմ»։ Փագաթ պիլմէք իսթէտիյիւմ
շէյ, տար լէլ ֆինունտաքի իշիւմ պիթտիք-
տէն սօնրա նէ՞ եափաճաղըմ տըր»։ Տէր-
հալ շու նօգթա քէնտինէ կէօսթէրիլէպիլտի
քի, հալը հաղըր իշիւն պիլինմէսի լաղըմ՝ օ-
լան շէյ, Ալլահըն քէնտինէ հալա կէօսթէր-
միշ օլտուղըն շէյ տիր»։ Վէ պունու եափտը-
ղընտա, Ալլահ քէնտինէ իքինճի ատըմը կէօս-
թէրիւր»։ Կէլէճէք հաֆթա նէ՞ եափմալըսըն
տիւշիւնկէսի իլէ միւղթարիպ օլմա»։ Ալլահ
սանա պու կիւն նէ՞ եափմալըսըն տէյիւ կէօս-
թէրիւր իսէ, անը եափ»։ Կէլէճէք հաֆթա-
նընքի, վագթընտա պիլինիւր»։ Եարըն քէնտի
քէնտինի գայըրըր. Բուհ Ուլլահա պու կիւն
իշիւն իթա'աթ էյլէ»։ «Իմտի եարըն իշիւն
էնտիշէ էթմէյինիլ, զիրա եարընքի կիւն
քէնտի շէյլէրի իշիւն էնտիշէ էտէճէք տիր.
հէր՞կիւնէ քէնտի տէրտի քեաֆի տիր» (Մատթ.
6. 34)»։ Էյէր հէր կիւն էլիմիզտէն կէլէնին
էն էլիսինի եափար իսէք, պիր տէֆատա
պիր կիւն եաչամագ քեաֆի տիր»։

Ալլահըն տէլալէթի պէրրագ պիր տէլա-

լէթ տիր. «Ալլահ նուր տըր վէ Անտէ հիշ
պիր գարանլըգ եօգ տըր» (1 Յովհ. 1. 5)»։
Գարանլըգ տէլալէթլէրտէն տօլայը մէրագ
էթմէ»։ Շու միւլահաղա իլէ ֆիքրին ալթ իւսթ
օլմաընա միւսա'ատէ էթմէ, եա'նի «Ինթի-
մալ, Ալլահըն պէնտէն իսթէտիյիւ՝ շու գա-
րանլըգճա կէօրտիւյիւմ տէլալէթ տիր»։ Գա-
րանլըգ տէլալէթլէր, Իլահի տէլալէթլէր տէ-
յիլ տիրէր»։ Ալլահըն թարիգի կիւն կիպի
պէրրագ տրր»։ Շէյթանըն եօլը զուլմէթ,
պէլլիսիլիք, էնտիշէ վէ սիւ'ալլար իլէ տօլու
տըր»։ Անըն իրատէթ ը Իլահիյէ օլուպ օլմա-
տըղընա թէքմիլ էմին օլմատըղըն պիր տէլա-
լէթէ թէսատտիլֆ էտէր իսէն, սաֆի սուրէթ-
տէ Սէմալի ֆէտէրինէ կիթ վէ տէ «Սէմալի
ֆէտէր, Իրատէթինի պիլմէք իսթէյօրում»։
Էյէր պանա իրատէթինի պէրրագ կէօսթէրիւր
իսէն, անը իճրա էաէճէյիւմ»։ Փագաթ սէն
նուր սըն. վէ սէնտէ հիշ պիր զուլմէթ եօգ
տըր»։ Իրատէթին պու իսէ, անը կիւն կիպի
պէրրագ կէօսթէր վէ եափաճաղըմ»։ Անտէն
սօնկրա Ալլահա միւնթաղըր օլ, վէ անը Ալլահ
սանա պէրրագ կէօսթէրինէ գատար եափմա.
ֆագաթ պէրրագ կէօսթէրիլտիյի տագիլէ-
տէ տէրհալ իճրա էյլէ»։

Տէլալէթին պիւթիւնն սըրըր, քեաւիլէն վագֆ օլունմըլ պիր իրատէթտէ պուլունըր— Ալլահա թէսլիմ օլունմըլ, վէ իթա'աթ էթմէք նէ գատար տա պէհալըյա մալ օլուր իսէ օլուն, Անա իթա'աթ էթմէյէ հազըր պիր իրատէթ :

Տէլալէթ ի իլահիյէ մէսէյէսինտէ շիւպհէ-լէրիմիլին էքսէրիսինն սէպէպի, Ալլահըն եափմագլըլմըլ իչլն գըլաղուղլատըլը շէյյ էրի հագիլգաթէն եափմագ իսթէմէտիլիմիլ տիր : Պիլ « Իրատէթը իլահիյէյի անլայա-մայօրըմ » տէմէք թէճրիպէսինտէ պուլունըյօրըլ, հալ պու քի ասլ կիւճլիք շուտըր քի՝ Անըն իրատէթինն նէ՞ օլտուղընը անլամըլըլ, վէ եափմագ իսթէմէտիլիմիլ պիր շէյ օլտուղընտան, Ալլահ պիլիմ պաշգա պիր շէյ եափմագլըլմըլ իսթէյօր տէյիւ, քէնտիմիլի տիւշիւնտիւրմէյէ չալը-շիյօրըլ :

Ալլահըն տէլալէթի տիր տէյիւ ֆարզ օլունան հէր շէյ քէլամ Ուլլահ իլէ թէճրիպէ տիրմէլի : Գիթապը Մուգատտէս Ալլահըն պէյան օլունան իրատէթի տիր : Գիթապը Մուգատտէսին աչըգճա թա'լիմինէ մուխալիֆ կէլէն հէր պիր տէլալէթ, մութլագա Բուհ

էլ Գուտսըն տէլալէթի տէյիլ տիր : Բուհ էլ Գուտս քէնտի քէնտինէ մուխալիֆ պուլունմագ :

Վագթըլլէ ատէմին պիրի եանըմա կէլիպ, քէնտինին ֆիլան պիր գարը իլէ էվլէնմէսինն Ալլահըն գըլաղուղլամագտա օլտուղընը սէյլէտի : Միւմա՝ իլէհ, մէրգուլմէսինն վէք տինտար, քրիսթիյան պիր գատըն օլտուղընը, վէ քէնտիլէրին եէքտիկէրինէ ճէլպ օլունա-րագ, Ալլահըն քէնտիլէրի էվլէնմէյէ գըլաղուղլամագտա օլտուղընը պէյան էթտի : « Լաքին սէն դաթէն էվլիսին » տէտիմ : « Էվ-վէթ, ֆագաթ հիչ մէս'ուտ պիր 'էօմիլիմիլ կէշմէտի, վէ սէնէլէրտէն պէրու պիրլիքտէ եաշամայօրու » տէտի : Պէն « Ֆագաթ պու-շէյ մէսէլէյի թէպտիլ էթմէլ : Ալլահ Գէ-լամընտա, զէվճին զէվճէսինէ տօղրու վաղի-ֆէսի նէ' . վէ քէնտի նազարընտա պիր զէվ-ճին, զէվճէսին պօշայըպ տիկէր պիրի իլէ էվլէնմէսի նէ՝ մէնֆուր օլտուղընը պիլգէ պէրրագճա սէյլէմիշ տիր » տէտիմ : Ատէմ « Էվլէթ, ֆագաթ Բուհ էլ Գուտս պիրի եէք-տիկէրիմիլէ գըլաղուղլայօր » տէյիւ ճէվապ վէրտի : Պէն հիտտէթ իլէ ճէվապ վէրիպ, « Սիլի էվլէնմէյէ նէ Բուհ գըլաղուղլատա, գըլաղուղլատըն, շունա հիչ շիւպհէ եօգ քի՝

պու Սղիզ Բուհ տէյիլ, չէրիր պիրինին Բուհը տըր: Բուհ էլ Գուտս հէր հանկը պիր քիմնէյի Գէլամ Ուլլահա իթա'աթսըզ պուլունմաղա տէլալէթ էթմէզ» տէտիմ:

Բուհըն տէլալէթինի պիլմէք իչիւն չալըշտըղընտա, տա'իմա ֆիթապը Մուգատտէսի արաշտըրըպ, անը տու'ա իլէ մէշգ էտիւնիզ: Փիթապը Մուգատտէսի պիր խայալ քիթապը եափմա: Սլլահա իրատէթինի պէյան էթմէսինի թալէպ էյլէտիքտէն սոնկրա, ֆ. Մուգ.ինի բասթ կէլէ աչարագ վէ փարմաղընը պիր այէթ իւզէրինէ գոյուպ' վէ օլ այէթի ալագատար օլտուղը սա'իր այէթլէրտէն այըրարագ, վէ ասլ մանասը իլէ հիշ ալագատը օլմանագ իւզըն ալըպ, պու եօլտա իրատէթը իլահիյէյի թա'եին էթմէ: Պու ուսուլ ֆ. Մուգատտէսի իսթիմալ էթմէք իչիւն հիւրմէթսիզ վէ զայրի միւնասիպ պիր թարիգ տիր: ֆ. Մուգատտէսինիզտէ տօղրու տէլալէթի պուլմագ իչիւն, թամմ տօղրու մահալլիտէ աւամագ իւզըն անը աչա պիլիր սինիզ, ֆագաթ պէօյլէ եափտըղընըտա պու պուլտըղընը տէլալէթ օլ գըթանըն խայալի պիր թէֆսիրինտէն մէյտանա կէլէն պիր տէլալէթ օլմագէ իլլա օլ գըթայը պուլունտըղը եէրտէ ալա-

րագ, վէ սէյագ ու սէպագընտա կէօրլունտիւյիլ իւզըն թամմ մանասը նէ օլտուղընը անլամագլէ մէյտանա կէլէն պիր տէլալէթ օլուր: ֆիթապը Մուգատտէսի մէզքիւր եանլըշ թարիգտէ գուլլանմագտան հէր ճինս եանլըշըգ զուհուր էթմիշ տիր: Խալիս քրիսթիյան պիր գատըն թանըրըմ. մէրգումէ քեազիպէ պիր նէպիյէնին Շիգակօնուն ֆիլան պիր կիւնտէ խարապ օլմասը հագգընտա օլան իսպարաթը քիէյղամպէրանէսինտէն ազ շօգ միւթէ'սիր օլմուշ իտի: Մէրգումէ ֆիթապը Մուգատտէսի բասթ կէլէ աչար, եզեկիէլ 12նճի պապ աչըլըր. «էյ իպնի ատէմ, էքմէյինի թիթրէյէրէք եէ, վէ սույընը իզթիրապ իլէ իչ...: Վէ մա'մսը շէհրլէր վիւրան, վէ տիյար խալի գալաճագ» (Եզկ. 12. 18, 20): Պու այէթլէր օ հալէ թամմ ույ-ղուն կէլիր վէ մէրգումէ պունուն իւզէրինէ էփէյի թահրիք օլունտը: Փագաթ էյէր պու այէթլէր օլտուգլարը ալագատա մէշգ օլունսալար, Սլլահըն Շիգակօ հագգընտա սէօյլէմէմէքտէ, վէ պունլարըն Շիգակօյա թաթպիգ օլունամագ օլտուգլարը տէրհալ պէլլի օլուր իտի: Պու, ֆէլամ Ուլլահը մէշգ էթմէք իչիւն 'ագիլանէ պիր ուսուլ տէյիլ իտի վէ պիւնա'էն'ալէյհ եանլըշ նէթիճէյէ գըլաղուղլատը:

Իճմալ էտէրէք, պիր թագըմ նիզամաթ իլէ տէյիլ, ֆագաթ Րուհ էլ Գուտսըն շախսի տէլալէթի իլէ օլան պիր 'էօմր իմրար էյլէ: Իրատէթինի քեամիլէն Ալլահա վագֆ էյլէ: Անըն տէլալէթինէ տա'իր շիւպհէտէ օլտուղընտա, Անա կիթ վէ իրատէթինի պիլտիրմէսինի թալէպ էյլէ, վէ պունը եափաճաղընը մէմուլ էյլէ: Օ իրշատ էթտիքճէ աւորմ աւորմ թէ'ագըպ էյլէ: Ճիւմլէ տէլալէթլէրի Գիթապը Շէրիֆին սաֆի վէ սատէ թա'լիմաթը իլէ թաթալիգ էյլէ: Լնտիշէ վէ թէլաշտան ազատ պիր 'էօմր կէշիր. թա քի, օլմայաքի տիգգաթսըզ պուլունտըղըն պիր անտէ տօղրույը եափմամագտա պուլունասըն:

Ալլահըն սանա գըլաղուղլամըշ օլտըղընը գանտըղըն շէյի եափտըգտան սօնկրա, աճէպա տօղրու օլանը եափտըմ մը տէյէրէք, կէրիյէ պագմագ վէ շիւպհէլէրէ տալմագտա պուլունմա: Պունը եափար իսէն զա'իֆ պիր հալա տիւշէրսին: Էյէր սէն ճիտտէն իրատէթը իլահիյէյի եափմագըղըն իսթէյէրէք, Անըն տէլալէթինի արատըն, վէ Անըն գըլաղուղլատըղընը գանտըղըն շէյի եափտըն իսէ, նէթիճէսի նէ օլուր իսէ օլտուն, տօղրու օլանը եափմըղսըն իթմինանը գալպինտէ պուլունապիլիրսին:

Էյէր մուվաֆֆագ օլապիլիր իսէ, շէյթան մէսուտ վէ մէսրուր քրիսթիյանլար օլմամագըղընը նիյէթինէ դօմուշ տըր. ֆագաթ Ալլահ հէր կիւն վէ հէր սա'աթ մէսուտ, մէսրուր վէ քէյֆլի քրիսթիյանլար օլմագըղընը արգու էտէր: Լնտիշէ էթմէմիզի տէյիլ, իլլա մէսրուր օլմամըղըն իսթէր (Ֆիլ. 4. 4): Փէք էյի պիր քրիսթիյան պիր փաղար էրթէսի սապահլայըն էվիլէքի կիւնին իշէրինտէ օլան մագլուպիյէթլէրինտէն տօլայը պէօյիւք քէտէր իշինտէ օլարագ եանըմա կէլտի: «Տիւն կիրակի մէքթպի սընֆըմը թա'լիմ էտէր իւքէն, փէք զա'իֆ, էհէմիյէթսիզ պիր իշիմ օլտու» տէտի: Սընֆա կիթմէզտէն էվիլէ սատագաթ իլէ Ալլահտան հիքմէթ թալէպ էթտի'ն մի» տէյիլ սիւ'ալ էթտիմ: «Էվիլէթ էթտիմ» ճէվապընը վէրտի: «Էյլէ իսէ, Ալլահըն վա'տընա գարշը օլարագ, Ալլահըն սանա հիքմէթ վէրմիշ օլտուղընա շիւպհէթմէյէ նէ հագգըն վար» տէտիմ (Յակ. 1. 5—7): Փէտէրի զա'իլ օլտու վէ պիր թէպէսսիւմ իլէ եօգարը պագարագ, «Շիւպհէթմէյէ հագգըմ եօգ իտի» տէտի: Ալլահա կիւվէնմէք նէ օլտուղընը էյրէնէլիմ: Շունը խաթրտա թութալըմ քի էյէր իրատէթլէրի-

միզ Անա թէպիմ՝ օլունմըշ իսէ, պիզիմ՝ գը-
լաղուղլանմագ իսթէտիյիմիզտէն զիյատէ 0
պիզի գըլաղուղլանմագ իսթէյօր: Հէր ատը-
մըմըզտա պիզի գըլաղուղլայօր օլտուղընա
կիւվէնէլիմ, վէ հատտա եափտըղըմըզ շէյ,
մէմուլիմիզ կիպի չըգմազ իսէ պիլէ, Անըն
հագգընտա մէրագ էթմէյէլիմ, ֆագաթ Ալ-
լահա կիւվէնէլիմ:

Ալլահա սաֆիճէ իթիմատ էթմէք թարի-
գինտէ եաշայալըմ: Պու եօլտա 'էօմրիւն հէր
պիր հայինտէ մէսրուր, սէլամէթ իլէ մէմու,
գուվլէթլի վէ միւֆիտ օլուրըզ:

ՇԷՐՀ.— Սահիֆէ 73տէ զիբր օլունան «Քիթ. Մուգատ-
տէսին Մալիւմաթ խաղինէսի» նամ քիթապըն ինկիլիզճէսինի
գուլլանամայանլար, Բ. Մուգ. լէրտէ գօնուլմըշ օլան իսպաթ-
լարա միւրէճա'աթ էթմէք իլէ մէշգ էտէրլէր իսէ, ալու տա
օլ քիթապըն խրտմէթինի տար պիր տա'իւրէտէ կէօրմիւշ
օլուր: Ֆագաթ ինկիլիզ լիսանընտա միւպլմէտի օլանլարըն
պիլէ քիթապը մէզքիւրի իսթիմալա չալըշմալարը, քէնտիլէրէ
մնւթլագա միւֆիտ օլաճաղընա էմին իմ, Բ. Մուգ. տէքի
քիթապլարըն ինկիլիզճէ իսմէրինի պիլմէք գատար ինկիլիզճէ
պիլէն պիրի անը գուլլանապիլիր:

ՍՍ.ՀԻՃԷ 124, ՊԱՊ 11Է ԻԼԱՎԷ

Տիյարըմըզտա «Էճնէպի Տիյարլարա Մի-
սիօնէրլիք» մատտէսինի զիյատէ տիւշիւնմէք-
լիյին վագթը կէլմիշ տիր զանն էտէրիմ: Սէ-
վինիլիզ քի էվվէլտէն պէրու պու խուսուսը
տիւշիւնէն քրիսթիյան էֆրատ վէ քիլիսէլէր
օլմըշ տըր: Վէ պէլքի տահա ֆարգըլը սու-
րէթտէ տիւշիւնմէյէ հիւքիւմէթճէ հալլէրի-

միզ չօգ միւսա՛խտ տէյիլ իտի : Լաքին աճէ-
պա , շու էեամը հիւրընդէթտէ թիւրքիա քի-
լիսէլէրի վէ քրիսթիյանլարը պունը տահա
զիյատէ տիւշիւնմէլի տէյիլմի իզ : Պիզ եէրլի
քրիսթիյանլար , շարգ էհալիսի , էվրօփալը-
լար վէ Ամէրէգալըլարտան զիյատէ , շարգսա
ինճիլի վա՛զ էթմէյէ միւսա՛խտ օլտուղըմըզը
զանն էտէրիմ : Ասիա վէ Աֆրիգայա անլէր-
տէն զիյատէ եազըն իզ : Եէնի ատէթլէրէ ա-
լըչմագ վէ եէնի հալ ու քէյֆիյէթլէրէ ույ-
մադա զիյատէ սուհուլէթիմիզ վար . կէչմիշ
թարիխիմիզ պունա մէճպուր էթմիշ տիր : Վէ
լիսան էօյրէնմէքտէ օլան գապիլիյէթիմիզ
իսէ ճիւմէլէ թարաֆընտան թէսլիմ օլունան
պիր խուսուս տըր : Իմտի ճօղրաֆիամըզ , կէչ-
միշ թարիխիմիզ , լիսան վէ իւնսի հալլէրիմիզ
պիզ եէրլի քրիսթիյանլարը միւպէշլիլիք ի-
չիւն սա՛իրլէրտէն իւսթիւն պիր հալա գօյօր :
Իմտի պէօյլէ յալի պիր իշ իչիւն պէօյլէսի
հազըրըզա մալիք օլան գալիմ իչիւն Ալլահըն
մահֆուզ պիր մագսէտի եօ՞գ մը տըր յաճէ-
պա : Աճիզանէ պու խուսուս , ճիւմէլէ քրիս-
թիյանլարըն միւթէլա՛սընա թագտիմ օլու-
նըր :

Վէ տէրհալ խարիճէ միսիօնէրլէր կէօն-

տէրէմէզ իսէք պիլէ . . . (աճէպա էօյլէ՞ մի
տիր) , օլ պիր իքի թարիգտէ , եա՛նի փարա-
մըզ վէ տու՛ամըզ իլէ զէյատէ պիր իշ եա-
փամա՞ղմըլըզ : Փութփէրէսթլիլին գօյու զուլ-
մէթինտէ ույույան զիգըլմէթ ճանլարա տօղ-
րու պիզ թիւրքիա քրիսթիյանլարընըն զէյա-
տէ պիր ֆարզըմըզ եօ՞գ մը տըր : Եօգ իսէ
«պիւթիւն տիւնեայա կիտինիզ» էմը Րապ-
պանի անճագ Ամէրիգալըլարա վէ էվրօփա-
լըլարա՞ մը մախսուս տըր . վէ պիզ տա՛խմա
սէյրճի՞ մի օլաճաղըզ :

Լաքին պու սիւ՛ալ վէ միւթէլա՛յա չօգ
տէֆ՛ա իչիթմիշ օլտուղըմ օլ էսքի իթիրաղը
կէթիրիպ , միւնասիպ օլան սօն ճէվապը վէր-
միշ օլտըզլարը խայալը պաթըլըյլէ զամիր-
լէրինի իսքեաթ էտէն քրիսթիյանլար արա-
մըզտա էքսիք տէյիլ տիրլէր : «Նէ՞ եափա-
լըմ ֆագիր իզ , փարամըզ եօգ :» Ֆագիրլիլի-
միզի օլտուղը տէրէճէսինտէ գապուլ էտէ-
րիմ . վէ կէզմիշ օլտուղըմ գառապա վէ գա-
րիյէլէրտէ չօգլարտան զիյատէ օ հալի կէօր-
մէյէ ֆուրսաթըմ օլմուշ տըր : Լաքին պու
իթիրաղ իլէ գուրթուլամայըզ , չիւնքի ,

(ա) «Վէրին վէ սիզէ վէրիւէճէք :» «էօյչ-
տիւլիւնիզ էօյչէքլէ սիզէ էօյչիւլէճէք» , վէ

դայրի իւրահի մէշըութ վա՛ւար, աչքդ կէօս-
թէրիյորլար քի ալմանըն եօլսւ վէրմէք տիր։
Սընատըն մը։ Եօգ իսէ շիմտի պաշլա։ Մաղ.
3. 10։ Էմն. 3. 9, 10։

(բ) «Պիւթիւն տիւնեայա կիտինիզ» էմր ը
իւահինին սահիպի, զա՛ֆըմըզը պիւիւր, վէ
իգթիտարմըզա կէօրէ իսթէր։ Տուլ գարը-
նըն պիւր փուլընը ունութմա։

(գ) Նէ՞ զէման զէնկին օլաճաղըզ։ Պէն
չօգ եաշլը պիւրի տէյիլ իսէմ տէ, տա՛՛խմա
քիլիսէլէր իլէ ալագատա պուլունմըշըմ վէ
խաթըլայապիլտիլիմ իլք վագթտան պէրու
տա՛՛խմա «Փագիր իզ» իթիրազընը իշիթմիշիմ.
հալա իշիտիյորըմ։ Էյէր օլ իւահի էմրէ իթա-
՛աթա զէնկինլիլիմիզտէ պաշլայաճագ իսէք
նէ զէման զէնկին օլաճաղըզ։ Շու հալտէ
եագըն պիւր միւսթագպէլտէ իշէ պաշլայա-
մայաճաղըզ կէօրիւնիւյօր։ Հալ պու քի Գէ-
լամը Մուգատտէսին նէրէսինտէ պու էմրին
զէնկինլէրէ ՛ա՛՛խ օլտուղընը օգույօրըզ։ Տէ-
յիլ մի քի նազարէթլի տիւնեայը պրագըպ
կիտէր իքէն պիւր թագըմ պալըգճըլարա վէ
տիւնեաճա ըէտտ վէ թահգիր օլունմըշ էֆ-
րատա պու էմրի վէրմիշ իտի։ Իմտի թէքըրար
սիւ՛ալ էտէյիմ զէնկին օլանա գատար պէք-
լէյէճէ՞քմիլիզ։

Վէ աճէպա պու կիւն միտիօնէրլիք խաղի-
նէլէրինի տօլտուրան վէ իշճիլէր կէօնտէրէն
լիրալար արատընտա պիւր չօգ չամաշըրճըլա-
ըն, ֆագիրլէրին փուլ վէ մանկըրլարը պու-
լճճմայօր մը։ Իմտի պու ճիւմլէ շէյլէրտէն
խաթինթաճ էտէրէք վէ Գիթապը Մուգատ-
տէսին պէրագ թա՛լիմինէ պագարագ, պանա
կէլիւր քի «Փագիր իզ» իթիրազընը կէթիրէն
քիսնէլէր նիշէ քէրրէ փարատան պաշլա պիւր
շէյտէ, եանի իւահի մուհապպէթ վէ ըուհտա
ֆագիր տիրէր։

1. Սէմիմէ պիւր սէտա կէլիւր, հազին, հազին,
Մուգալլամ տիւնեա տէր «Ահ չափուգ եէ-
թիշին,

«Հէլաք օլույօրըզ միլիօն քէրրէ պին,
«Պիւր թէք, Թիւթ, ճան գուրթարմագ իս-
թէմէ՞զմիսին։»

2. Իրլարսըն, «Բապըմ հէր շէյիմ օլտուն սէնին,
Տօսթ, վագթ, գուլվէթ, ալ Բապըմ
քիւլլի սէրվէթիմ։»

Իմտի էթ թա՛ճիլ. սիւքիւթ տուր տայմա
միւթի.

Օլ զէման Բապը գուլլանապիլիւր հէր շէյին։

3. Չօգլար իրլար օլ նաղմէյի խօշ ահէնկլէ,
 Ֆադաթ գաճլար, ահաղլար սէօյլէր ամէլլէ,
 Տահա աղլար սէօյլէր չօգ Րուհլէ, իմանլէ.
 Իմտի պրադ Բապպ գուլլանսըն սէնի գուվ-
 վէթլէ:

4. Բապպըն պիրէ պին մահսուլ ճէմ էտէր
 օլ տէմ,
 Պուլութլէ կէլիշինտէ թաճիլ էտէր հէմ.
 Սիմասընա պագարսըն թաճլարլէ միւտէմ,
 Էպէտէն շաղ օլարադ Յիսուսլէ հէր տէմ:
 Միւթէրնիմ

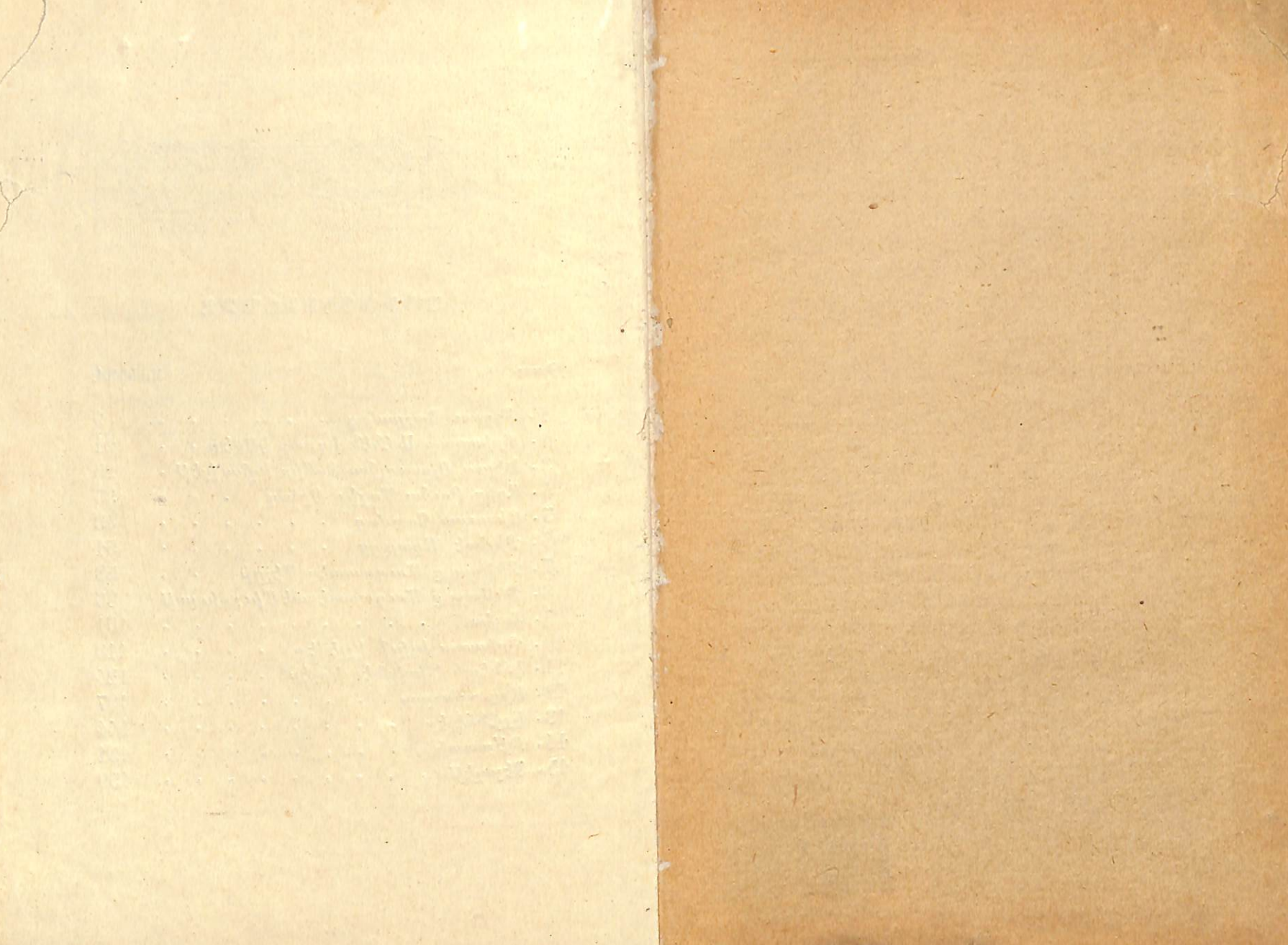

Մ Ի Ի Ն Տ Է Ր Ի Ճ Ա Ք Ը

Պապ

Սահիֆէ

1. Տօղրու Պաշլամագ	9
2. Բրիստոսը Ալէնէն Իգրար էթմէք	21
3. Խէլաս Օլտուղընա Տա՛իր Իգնա՛լյէթ	23
4. Աղիզ Բուհա Մալիք Օլմագ	35
5. Յիսուսա Պագմագ	43
6. Բիլիսէ Ղալըղը	51
7. Բիթապ ը Մուգատտէս Մէշգի	58
8. Բիթապ ը Մուգատտէս Միւշքիւլաթ	86
9. Տու՛ա	101
10. Բրիստոս Իչիւն Իշէմէք	113
11. Էճնէպի Միսիօնէրլիքէր	124
12. Արգատաշլար	137
13. Էլէնճէլէր	144
14. Թէամտի	151
15. Տէլալէթ	159

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0594351

ՄՈՒԳԱՏՏԷՍ ԷՕՄՐ

Էտերի վերջ. 2. 2. Բ. ՄԵՔ ԿՐԵԿՈՐ
Միւրեքնիմ վեր. Մ. Կ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Բեաղբ զափը 3 դրո., Պեզ զափը 5 դրո.

ՐՈՒՀԼԷ ՄԷՍԼՈՒ ԷՕՄՐ

Էտերի ձՈՆ ՄԵՔՆՈՎ

Միւրեքնիմ վեր. վ. Գ. ԹԱՀՄԻՍԵԱՆ

Բեաղբ զափը 3 դրո., Պեզ զափը 5 դրո.

ՍԻՒՔԻՒԹ ՍԱՂԹ (ԲԵՍԱԼԷ)

Էտերի վեր. 2. 2. Բ. ՄԱՔ ԿՐԵԿՈՐ

Միւրեքնիմ վեր. վ. Գ. ԹԱՀՄԻՍԵԱՆ

Ցիյ. 1 դրո.

Գու Էտերի իջին Գայտերիտէ վեր. վահրամ Գ. Թահ-
միսեանա միւրաճաճ օգուստն:

